

سفر به ولایت عشق

دعاهای حج و عمره

با ترجمه فارسی

نگارش:

فیض محمد بلوچ

عنوان کتاب:	سفر به ولایت عشق
نویسنده:	فیض محمد بلوچ
موضوع:	دعا، ذکر و مناجات نامه
نوبت انتشار:	اول (دیجیتال)
تاریخ انتشار:	اردیبهشت (ثور) ۱۳۹۵ شمسی، شعبان ۱۴۳۷ هجری
منبع:	انتشارات خواجه عبدالله انصاری - سال ۸۸

این کتاب از سایت کتابخانه عقیده دانلود شده است.

www.aqeedeh.com

book@aqeedeh.com

ایمیل:

سایت‌های مجموعه موحدین

www.aqeedeh.com

www.mowahedin.com

www.islamtxt.com

www.videofarsi.com

www.shabnam.cc

www.zekr.tv

www.sadaislam.com

www.mowahed.com

contact@mowahedin.com

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

فهرست مطالب

- فهرست مطالب.....أ
- فضیلت حج و عمره ١
- یادآوری چند نکته برای حجّاج و زائران سرزمین وحی ٢
- دعا در هنگام شروع سفر حج..... ٤
- دعاهای سفر برای حاجی..... ٤
- دعا در وقت خداحافظی با خویشاوندان و دوستان..... ٧
- دعا در وقت سوار شدن بر مرکب ٨
- دعا در وقت سکنی گزیدن در منزل جدید (در طی سفر حج) ٨
- احرام و تلبیه ١٠
- احرام و تلبیه ١٠
- «در سرزمین وحی» ١٤
- دعا هنگام داخل شدن به حرم مکه ١٤
- دعا هنگامی که چشم حاجی به خانه خدا افتاد ١٥
- دعا هنگام داخل شدن در «مسجد الحرام» ١٧
- «طواف» ١٨

- دعا هنگام شروع طواف ۱۸
- دعاهای شوطهای هفت گانه طواف ۱۹
- «دعاهای بعد از ختم طواف» ۳۰
- دعا بعد از فراغت از طواف و دو رکعت نماز واجب طواف ۳۰
- دعای مقام ابراهیم علیه السلام ۳۱
- دعا در مُلتَزَم ۳۴
- دعای «حجر اسماعیل علیه السلام» ۳۷
- دعا به وقت نوشیدن آب زمزم ۳۹
- «سعی بین صفا و مروه» ۴۰
- نیت سعی ۴۰
- «دعا در بالای صفا» ۴۱
- دعاهای شوطهای هفت گانه سعی میان صفا و مروه ۴۴
- دعای ختم سعی بین صفا و مروه ۶۰
- دعای تراشیدن موی سر (در عمره بعد از طواف و سعی) ۶۲
- دعاهای حج از روز هشتم تا سیزدهم ذوالحجه ۶۴
- دعاهای روز هشتم ۶۴
- «دعاهای روز نهم ذوالحجه» ۶۶
- دعا هنگام رهسپار شدن از «منی» به سوی «عرفات» ۶۶
- دعاهایی که در مسیر «منی» و «عرفات» خوانده می شود ۶۷

- اذکار و دعاهایی که خواندن آنها در «عرفات» در روز عرفه،
مستحب است..... ۶۹
- دعای مزدلفه..... ۸۵
- دعای وقوف به «مشعر الحرام» (کوه قُزَح)..... ۸۷
- دعاهای روز دهم ذوالحجه..... ۹۱
- دعا هنگام رسیدن به «منی»..... ۹۱
- دعا در وقت زدن جمره..... ۹۳
- دعا در وقت ذبح حیوان قربانی..... ۹۴
- دعا هنگام تراشیدن سر در حج فرض..... ۹۶
- دعا در وقت ترک «منی»..... ۹۸
- دعای وداع (خداحافظی از مکه مکرمه)..... ۱۰۰
- زیارت مدینه منوره (علی صاحبها ألف صلاة و تحية)..... ۱۰۳
- دعا در هنگام رفتن به سوی مدینه..... ۱۰۳
- دعا هنگام مشاهده نمودن عمارات مدینه منوره..... ۱۰۵
- دعا در وقت داخل شدن به مدینه منوره..... ۱۰۶
- زیارت مسجد نبوی و مرقد مطهر پیامبر اکرم ﷺ..... ۱۰۸
- دعا هنگام زیارت مسجد نبوی شریف..... ۱۰۸
- سلام گفتن بر پیامبر اکرم ﷺ..... ۱۰۹

- ۱۱۳..... سلام گفتن بر حضرت ابوبکر صدیق رضی الله عنه
- ۱۱۵..... سلام گفتن بر حضرت عمر فاروق رضی الله عنه
- ۱۱۷..... دعای روضه شریفه.....
- ۱۲۰..... درود فرستادن بر پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله برای زائران مدینه منوره.....
- ۱۳۱..... دعا در مسجد قباء.....
- ۱۳۳..... دعا در وقت داخل شدن به «جنة البقیع».....
- ۱۳۵..... دعای وداع با مدینه منوره.....
- ۱۳۷..... منابع.....

فضیلت حج و عمره

از ابوهریره رضی الله عنه روایت است: از پیامبر صلی الله علیه و آله شنیدم که می فرمود:
«مَنْ حَجَّ لِلَّهِ عَلَيْكَ فَلَمْ يَرْفُثْ وَلَمْ يَفْسُقْ، رَجَعَ كَيَوْمٍ وَلَدَتْهُ أُمُّهُ». [بخاری و مسلم].

ترجمه: «هر کس برای رضای خدای عز و جل حج کند (و هنگام احرام) از آمیزش و امور شهوانی با همسرش پرهیز نماید و معصیت و گناه نکند، زمانی که از حج باز می گردد مانند روزی است که مادرش او را زاییده است».

از ابوهریره رضی الله عنه روایت است که پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود:
«الْعُمْرَةُ إِلَى الْعُمْرَةِ كَفَّارَةٌ لِمَا بَيْنَهُمَا، وَالْحُجُّ الْمَبْرُورُ لَيْسَ لَهُ جَزَاءٌ إِلَّا الْجَنَّةُ» [بخاری، مسلم، ترمذی، ابن ماجه].

ترجمه: «عمره تا عمره کفارة گناهان بین آن دو است، و حج مقبول (که در آن گناه نباشد) جز بهشت پاداشی ندارد».

از ابن عمر رضی الله عنهما روایت است که پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود:
«الْعَازِي فِي سَبِيلِ اللَّهِ، وَالْحَاجُّ وَالْمُعْتَمِرُ، وَفَدَّ اللَّهُ، دَعَاهُمْ فَأَجَابُوهُ، وَسَأَلُوهُ فَأَعْطَاهُمْ» [ابن ماجه].

ترجمه: «مجاهد در راه خدا و کسی که به حج و عمره برود، هیئت و نمایندگان خدا هستند، خدا آنان را به عبادت خود فرا خوانده و آنها اجابت کرده اند، و آنها از خداوند متعال نیازمندیهای خویش را خواسته اند و خدا هم به آنان عطا کرده است».

یادآوری چند نکته برای حجّاج و زائران سرزمین وحی

۱- چون دعا کلید استجابت عبادات، و کیمای دفع بلا و کلید گنج‌های ظاهری و معنوی و موجب خشنودی خداوند است، از این رو حجّاج محترم و زائران سرزمین وحی باید این ایام بزرگ و ملکوتی حج و عمره را غنیمت شمارند و تمام توان و قدرت خویش را در خواندن ذکر و دعا و قرائت قرآن به کار گیرند و انواع دعاها و اذکار را که خیر دنیا و آخرت را در بر دارند بخوانند و برای خود و پدر و مادر و خویشاوندان و اساتید و همراهان و دوستان و تمام مسلمانان و مؤمنان دعا کنند، و بکوشند تا همه وقت خود را در این موقف بزرگ و این حالت ملکوتی شگفت به دعا و ذکر و استغفار گذرانیده و لحظه‌ای را غفلت نوزند، زیرا این ایام برخلاف روزهای دیگر سال است که اگر از دست رفت، بازیافتنش ممکن نیست، زیرا چه بسا که این ایام در عمرش دیگر هیچ بار تکرار نشود، و این اولین و آخرین فرصت در زندگی‌اش باشد.

۲- دعا‌های این مجموعه برگرفته شده از آیات قرآنی و احادیث نبوی، و آثار صحابه و دعا‌های اسلاف و بزرگان دینی، و کتاب‌های معتبر فقهی و حدیثی است که در مناسبت‌های حج و عمره نقل شده‌اند.

۳- اگر شخصی نتواند این دعاها را حفظ نماید، می‌تواند از روی کتاب آنها را بخواند، و اگر این نیز برایش ممکن نبود، می‌تواند مضمونی که در ترجمه آنها نوشته شده، به زبان اداء نماید.

۴- مجموعه دعا‌های حاضر، نگارش، ترجمه و برگزیده‌ای از معروفترین دعا‌های فرهنگ غنی اسلامی است. نظر به اهمیت و نقش دعا در زندگی روحی انسان، و انسی که مردم ما با ادعیه اسلامی دارند، این کتاب تدوین شده است، و به صورتی که می‌نگرید ساماندهی و آماده تقدیم به دوست‌داران الهی و عارفانه دلسوخته گردیده است.

در هر صورت توسل جستن انسان به این دعاها توأم با اخلاص و عمل و اعتقاد و توجه قلبی، موجب کمال حج و عمره شخص حاجی بوده و گشاینده مشکلات و برآورنده حاجات فردی و اجتماعی، دنیوی و اخروی، مادی و معنوی، سیاسی و نظامی، فرهنگی و اقتصادی، عبادی و خانوادگی، اخلاقی و عرفانی و... است.

۵- از حجاج و زائران محترم خواهانیم تا در سرزمین وحی و در حرمین شریفین (مکه مکرمه، و مدینه منوره)، نویسنده و ناشر را نیز از دعای خیر خویش فراموش نکنند. به امید آنکه خداوند متعال این خدمت ناچیز را بپذیرد و موجب پاداش اخروی نویسنده، ناشر و تمام مسلمانان جهان قرار دهد.

می‌تواند که دهد اشک مرا حُسن قبول

آنکه دُر ساخته است قطره بارانی را فیض محمد بلوچ

خورشیدی ۱۳۸۸/۱/۲۹

دعا در هنگام شروع سفر حج

دعاهای سفر برای حاجی

مستحب است که شخص حاجی پیش از سفر حج و قبل از جدایی از خویشاوندان و دوستان، از آنها طلب عفو و بخشش نماید و آنان را برای دعای خیر برای خود و تمام مسلمانان سفارش کند. و چون بخواهد از خانه بیرون رود، دو رکعت نماز نفل بخواند، و بعد از خواندن نماز، هر گاه نزدیک دروازه خانه رسید، سوره «اَنَا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ» را تا آخر بخواند:

﴿إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ ﴿۱﴾ وَمَا أَدْرَاكَ مَا لَيْلَةُ الْقَدْرِ ﴿۲﴾ لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِّنْ أَلْفِ شَهْرٍ ﴿۳﴾ تَنَزَّلُ الْمَلَائِكَةُ وَالرُّوحُ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِم مِّن كُلِّ أَمْرٍ ﴿۴﴾ سَلَّمَ هِيَ حَتَّى مَطْلَعِ الْفَجْرِ ﴿۵﴾﴾ [القدر: ۱-۵].

ترجمه: «ما قرآن را در شب قدر فرو فرستاده‌ایم. تو چه می‌دانی شب قدر کدام است و چه اندازه عظیم است؟ شب قدر، شبی است که از هزار ماه بهتر است. فرشتگان و جبرئیل در آن شب با اجازهٔ پروردگارشان، پیاپی به کرهٔ زمین و به سوی پرستشگران و عبادت‌کنندگان شب زنده‌دار، می‌آیند برای هر گونه کاری که بدان یزدان سبحان دستور داده باشد. آن شب، شب سلامت و رحمت و درود فرشتگان بر مؤمنان شب زنده‌دار است تا طلوع صبح.»

و بعد از خارج شدن از خانه به اندازهٔ توانایی خویش، چیزی صدقه نماید، و در ضمن «آیة الکرسی» را نیز بخواند:

﴿اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِّنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ﴾ [البقرة: ۲۵۵].

ترجمه: «خدایی به جز الله وجود ندارد و او زنده پایدار و جهان هستی را نگهدار است. او را نه چرتی و نه خوابی فرا نمی‌گیرد و همواره بیدار است و سستی و رخوت بدو راه ندارد. از آن اوست آنچه در آسمانها و آنچه در زمین است و در ملک کائنات، او را انباز و شریکی نیست.

کیست آن که در پیشگاه او میانجیگری کند مگر با اجازه او؟ می‌داند آنچه را که در پیش روی مردمان است و آنچه را که در پشت سر آنان است و مطلع بر گذشته و حال و آینده است. چیزی از علم او را فرا چنگ نمی‌آورند جز آن مقداری را که وی بخواهد و علم و دانش محدود دیگران، پرتوی از علم بی‌پایان و بی‌کران او است. اریکه قدرت و فرمانروایی او آسمانها و زمین را در برگرفته است، و نگهداری آن دو برای او گران نیست و وی را درمانده نمی‌سازد و او بلند مرتبه و سترگ است».

سپس این دعاها را بخواند:

«اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أَضِلَّ أَوْ أُضَلَّ أَوْ أَزِلَّ أَوْ أُزَلَ أَوْ أُظْلِمَ أَوْ أُظْلَمَ أَوْ أَجْهَلَ أَوْ يُجْهَلَ عَلَيَّ».

«اللَّهُمَّ إِنَّا نَسْتَلِكَ فِي سَفَرِنَا هَذَا الْبِرَّ وَالتَّقْوِيَّ وَمِنَ الْعَمَلِ مَا تَرْضِي. اللَّهُمَّ هَوِّنْ عَلَيْنَا سَفَرَنَا هَذَا واطْوِلْنَا بُعْدَهُ»

«اللَّهُمَّ أَنْتَ الصَّاحِبُ فِي السَّفَرِ وَالْحَلِيفَةُ فِي الْأَهْلِ وَالْمَالِ وَالْوَالِدِ»

«اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ وَعْثَاءِ السَّفَرِ وَكَآبَةِ الْمَنْظَرِ وَسُوءِ الْمُنْقَلَبِ فِي الْمَالِ
وَالْأَهْلِ وَالْحَوْرِ بَعْدَ الْكُورِ وَدَعْوَةِ الْمَظْلُومِ»

«اللَّهُمَّ إِنَّا نَسْأَلُكَ أَنْ تُطَوِّبَ لَنَا الْأَرْضَ وَتُهَوِّنَ عَلَيْنَا السَّفَرَ، وَارْزُقْنَا فِي
سَفَرِنَا هَذَا السَّلَامَةَ فِي الدِّينِ وَالْعُقْلِ وَالْبَدَنِ وَالْمَالِ وَالْوَالِدِ، وَتُبَلِّغْنَا حَجَّ بَيْتِكَ
الْحَرَامِ وَزِيَارَةَ مَدِينَتِهِ نَبِيِّكَ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِ أَفْضَلُ الصَّلَاةِ وَالسَّلَامِ»
«اللَّهُمَّ إِنِّي لَمْ أَخْرُجْ أَشْرًا وَلَا بَطْرًا وَلَا رِيَاءً وَلَا سُمْعَةً، بَلْ خَرَجْتُ إِتِّقَاءَ
سَخَطِكَ وَابْتِغَاءَ مَرْضَاتِكَ وَشَوْقًا إِلَي لِقَائِكَ وَقَضَاءً لِقَرْضِكَ وَإِتِّبَاعًا لِسُنَّةِ نَبِيِّكَ
مُحَمَّدٍ ﷺ.»

اللَّهُمَّ فَتَقَبَّلْ مِنِّي، وَصَلِّ وَسَلِّمْ عَلَي أَشْرَفِ خَلْقِكَ، وَأَكْرَمِ رُسُلِكَ سَيِّدِنَا
وَنَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ ﷺ وَعَلَي آلِهِ وَأَصْحَابِهِ أَجْمَعِينَ.»

ترجمه: «پروردگارا! من به تو پناه می‌برم از اینکه گمراه شوم یا گمراه
کرده شوم، یا از راه راست بلغزم یا لغزنده شوم، و یا ظلم و ستم کنم و یا بر
من ظلم و ستم کرده شود، و یا جهالت و بی‌خردی کنم یا مورد جهالت
بی‌خردان قرار گیرم.»

خدایا! ما در این سفر، از تو نیکی و پرهیزگاری را می‌خواهیم و از تو
اعمال و کرداری را می‌طلبیم که تو از انجام آنها راضی و خشنود هستی.
پروردگارا! این سفر (سفر حج) را بر ما آسان بفرما، و دوری مسافت آن را
بر ما کوتاه بکن.

خداوندا! تو در سفر، همراه ما و در اهل و مال و فرزندان، جانشین و
کارساز مائی. پروردگارا! به تو پناه می‌برم از شدائد و سختیهای سفر و از
دیدن حالت بد (در سفر)، و به تو پناه می‌برم از دیدن بدی و خرابی در مال
و اولاد خود در وقت برگشتن. و به تو پناه می‌برم از به هم خوردن کار، بعد
از درست شدن آن، و به تو پناه می‌برم از بد دعائی مظلوم و ستم دیده.

پروردگارا! عاجزانه از تو می‌خواهیم تا دوری مسافت این سفر (سفر حج) را بر ما کوتاه و آسان بفرمائی، و از تو می‌خواهیم تا در این سفر، سلامتی در دین و عقل، و تندرستی در جسم و تن، و بهبودی و خوشی در مال و فرزند به ما عطا بفرمائی، و از تو می‌خواهیم تا به ما توفیق حج خانهات را و زیارت شهر پیامبرت را عنایت بفرمایی.

پروردگارا! من از روی سرمستی و سبکسری، و غرور و خودخواهی، و ریا و تظاهر و سُمعه و خودنمایی، به سوی حج خانهات رهسپار نشده‌ام، بلکه به این نیت خانهات را حج می‌کنم تا از خشم و غضب تو محفوظ مانم، و رضایت و خشنودیت را بدست آورم، و مشتاق و آرزومند ملاقاتت گردم، و فرمان و دستورت را به جای آورم، و از تعالیم و آموزه‌های تابناک پیامبرت (حضرت محمد ﷺ) پیروی و اتباع نمایم.

پروردگارا! حال که چنین است، این را از من بپذیر، و بر شریفترین مخلوقات و برگزیده‌ترین پیامبرانت، آقا و پیامبر ما (حضرت محمد ﷺ) و بر آل و جملگی یارانش، سلام و درود بفرست.»

دعا در وقت خداحافظی با خویشاوندان و دوستان

وقت خداحافظی و وداع با خویشاوندان و دوستان این دعا را بخواند:

«أَسْتَوِدُّعُكُمْ اللَّهُ الَّذِي لَا تُضِيعُ وَدَائِعَهُ».

ترجمه: «شما را به خدایی می‌سپارم که چیزهای سپرده شده به او، هرگز ضایع و تلف نخواهد شد.»

دعا در وقت سوار شدن بر مرکب

هنگام سوار شدن بر مرکب، نخست «بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ» گفته و این دعا را بخواند:

«اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ، سُبْحَانَ الَّذِي سَخَّرَ لَنَا هَذَا وَمَا كُنَّا لَهُ مُقْرِنِينَ وَإِنَّا إِلَى رَبِّنَا لَمُنْقَلِبُونَ».

ترجمه: «خدا از هر کس و هر چیزی برتر است و همه در برابر عظمت و بزرگی او کوچک و حقیرند. خدا از هر چیزی برتر است. پاک و منزّه خدایی است که او این مرکبها را به زیر فرمان ما درآورد و گرنه ما بر رام کردن و نگهداری آنها توانایی نداشتیم».

دعا در وقت سکنی گزیدن در منزل جدید (در طی سفر حج)

هنگام سکنی گزیدن در منزل جدید این دعا را بخواند:

«اللَّهُمَّ رَبَّ السَّمَوَاتِ السَّبْعِ وَمَا أُظْلَلْنَ، وَالْأَرْضِينَ السَّبْعِ وَمَا أُقْلَلْنَ، وَرَبَّ الشَّيَاطِينِ وَمَا أُظْلَلْنَ، وَرَبَّ الرِّيَاحِ وَمَا دَرَيْنَ، أَسْأَلُكَ خَيْرَ هَذِهِ الْقَرْيَةِ وَخَيْرَ أَهْلِهَا وَخَيْرَ مَا فِيهَا وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهَا وَشَرِّ أَهْلِهَا وَشَرِّ مَا فِيهَا».

ترجمه: «خدایا! ای پروردگار آسمانها و آنچه در سایه آسمانهاست، و ای پروردگار زمین و آنچه زمین در خود جای داده است. و ای پروردگار بادها و آنچه در آنها گمراه کرده‌اند، و ای پروردگار باران بر گستره هستی می‌پاشند، از تو می‌خواهم خیر و خوشی این شهر و خیر و خوشی مردم این شهر و خیر و خوشی آنچه در این شهر است. و پناه می‌برم به تو از شرّ این شهر و شرّ مردم این شهر، و شرّ آنچه در این شهر است».

تذکر دو نکته:

- ۱- اگر شخصی نتواند این دعاها را حفظ نماید، می‌تواند از کتاب آنها را بخواند، و اگر این نیز برایش ممکن نبود، می‌تواند مضمونی که در ترجمه آنها نوشته شده به زبان ادا نماید.
- ۲- در طول سفر حج، از صحبت‌های بیهوده و لغو، پرهیز نماید، و حتی الامکان اوقات خود را به ذکر و یاد خدا و مطالعه کتابهای دینی که در آن اصلاح نفس و فکر آخرت و یادگیری مسائل حج باشد، بگذراند.

احرام و تلبیه

احرام و تلبیه

احرام به معنای نیت و قصد وارد شدن به ادای مناسک حج یا عمره، همراه با بیرون آوردن لباس عادی و پوشیدن لباس احرام و گفتن تلبیه (لَبَّيْكَ اللَّهُمَّ لَبَّيْكَ) است.

کسی که احرام را آغاز می‌کند، قبل از هر چیز غسل کند و یا فقط وضو گیرد و به جز از دو تکه پارچه که یکی را دور کمر به پائین و دیگری را بر روی شانه‌هایش می‌اندازد، لباس دیگری نباید بر تن داشته باشد، و نباید عمامه بر سر کند و سرش را با چیزی بپوشاند و کفشهای معمولی را بیرون آورده و تنها از دمپایی ساده استفاده کند. و همچنین از پوشیدن لباسهای رنگی و نقش‌دار خودداری شود و زنان نقاب بر چهره نکنند.

پس از پوشیدن «آزار و رداء» (لباس احرام)، دو رکعت نماز نفل بخواند، و در رکعت اول بعد از سوره فاتحه، سوره «قل یا ایها الکافرون»، و در رکعت دوم بعد از فاتحه، سوره «قل هو الله احد» را بخواند.

بعد از خواندن دو رکعت نماز نفل، نیت احرام کند، اینطور که: اگر نیت تنها حج را، که به نام «حج مفرد» شناخته می‌شود، داشت بگوید:

«اللَّهُمَّ إِنِّي أُرِيدُ الْحَجَّ، فَيَسِّرْهُ لِي وَتَقَبَّلْهُ مِنِّي»

ترجمه: «پروردگارا! من نیت حج خانهات را دارم، پس آن را بر من سهل و آسان کرده و آن را از من بپذیر.»

و اگر نیت حج و عمره را با هم داشت (که به «حج قران» یاد می‌شود) بگوید:

«اللَّهُمَّ إِنِّي أُرِيدُ الْعُمْرَةَ وَالْحَجَّ، فَيَسِّرْهُمَا لِي وَتَقَبَّلْهُمَا مِنِّي».

ترجمه: «پروردگارا! من نیت عمره و حج خانهات را دارم، پس این کار را بر من آسان کرده و آن را مورد قبول درگاه خویش قرار بده».

و اگر نیت حج تمتع را داشت، در هنگام احرام اول برای عمره چنین بگوید:

«اللَّهُمَّ إِنِّي أُرِيدُ الْعُمْرَةَ فَيَسِّرْهَا لِي وَتَقَبَّلْهَا مِنِّي».

ترجمه: «پروردگارا! عمره را اراده کرده‌ام، پس آن را بر من آسان بفرما و از من بپذیر».

و در هنگام احرام دوم به حج، در روز «ترویبه» (روز هشتم ذوالحجه) بگوید:

«اللَّهُمَّ إِنِّي أُرِيدُ الْحَجَّ، فَيَسِّرْهُ لِي وَتَقَبَّلْهُ مِنِّي»

و اگر نیت تنها عمره را داشت، بگوید:

«اللَّهُمَّ إِنِّي أُرِيدُ الْعُمْرَةَ، فَيَسِّرْهَا لِي وَتَقَبَّلْهَا مِنِّي».

و پس از نیت هر کدام از مناسک چهار گانه بالا، باید حتماً «تلبیه» بگوید و حداقل تلبیه را سه بار با صدای نسبتاً بلند تکرار کند و اینچنین بگوید:

«لَبَّيْكَ اللَّهُمَّ لَبَّيْكَ، لَبَّيْكَ لَا شَرِيكَ لَكَ لَبَّيْكَ، إِنَّ الْحَمْدَ وَالنَّعْمَةَ لَكَ وَالْمُلْكَ، لَا شَرِيكَ لَكَ».

ترجمه: «پروردگارا! اجابت فرمان تو نمودم، و پیوسته مطیع و مُنقاد فرمان تو هستم، و در خدمت‌گزاری حاضریم، براستی تو از شریک و انباز، پاک و منزهی، و در واقع تمام ستایش‌ها و نعمت‌ها و پادشاهی‌ها و حکومت‌ها از آن توست. و کسی هم‌تا و همگون و شبیه و همسنگ و شریک و انباز تو نیست».

و پس از خواندن «تلبیه»، بر رسول خدا ﷺ صلوات و درود بفرستد، و برای مقاصد خویش و تمام مسلمانان دعا بکند؛ و مستحب است که بعد از «تلبیه» این دعا را بخواند:

«اللَّهُمَّ أَعِنِّي عَلَىٰ أَذَاءِ هَذَا النَّسْكِ، وَتَقَبَّلْهُ مِنِّي، وَاجْعَلْنِي مِنَ الَّذِينَ اسْتَجَابُوا لَكَ وَأَمَنُوا بِوَعْدِكَ وَاتَّبَعُوا أَمْرَكَ وَاجْعَلْنِي مِنْ وَفْدِكَ الَّذِينَ رَضِيَتْ عَنْهُمْ وَأَرْضَيْتَهُمْ وَقَبِلْتَهُمْ.

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ رِضَاكَ وَالْحُبَّةَ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ غَضَبِكَ وَالثَّارِ. اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِجَمِيعِ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَالْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ، الْأَحْيَاءِ مِنْهُمْ وَالْأَمْوَاتِ. رَبَّنَا إِنَّا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةٌ وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةٌ وَقِنَا عَذَابَ الثَّارِ.

وَ صَلِّ اللَّهُمَّ وَسَلِّمْ عَلَيَّ سَيِّدِنَا وَنَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَىٰ آلِهِ وَأَصْحَابِهِ أَجْمَعِينَ».

ترجمه: «پروردگارا! مرا بر ادای این مناسک کمک و یاری کن و آن را از من بپذیر. و مرا از زمره کسانی بگردان که فرمان تو را اجابت کرده و به وعده تو ایمان آورده و از امر تو پیروی نموده است. و مرا از گروهی بگردان که از آنها راضی و خشنود شده‌ای و آنها را با نعمت‌هایت راضی گردانیدی و آنها را به درگاہت پذیرفته‌ای.

پروردگارا! من از تو رضای تو را و بهشت تو را می‌خواهم، و از غضب و دوزخ تو، به تو پناه می‌برم. خداوندا! مرا و پدر و مادر مرا و تمام مردان با ایمان و زنان با ایمان و مردان مسلمان و زنان مسلمان و زندگان و مردگان آنها را بیمارز.

پروردگارا! در دنیا و آخرت به ما نیکی عطا فرما و سرای دنیا و آخرت ما را خوش و خرم گردان و ما را از آتش دوزخ نگاهدار.

پروردگارا! بر سرور و پیامبر ما حضرت محمد ﷺ و بر جملگی آل و اصحاب او، صلوات و درود بفرست».

یادآوری چند نکته:

- ۱- نیت به قلب واجب است و به زبان سنت است، و اگر تنها به نیت قلبی اکتفا کرد، کفایت می‌کند.
- ۲- در بالا، نیت احرام به زبان عربی و ترجمه فارسی آن نوشته شده است، ولی اگر برای شخصی زبان عربی مشکل بود، می‌تواند مطلب آن را به زبان خود (هر زبانی که باشد) ادا نماید.
- ۳- لبیک گفتن بسیار، در هر حالت مستحب است: در حالت ایستاده، نشسته، پیاده، سواره، خوابیده، در حال بی‌وضوئی، جنابت، قاعدگی، هنگام تازه شدن حالت‌های زمانی و مکانی، مثل: آمدن شب و روز و سحرگاهان، هنگام جمع شدن دوستان و رفقاء، هنگام برخاستن و نشستن، هنگام بالا رفتن و پائین آمدن از جایی، هنگام سوار شدن و پیاده شدن، بعد از نمازها، در همه مساجد و... در تمام این حالات، تلبیه گفتن بسیار، مستحب و کاری پسندیده و شایسته است.

«در سرزمین وحی»

دعا هنگام داخل شدن به حرم مکه

وقتی حاجی به حرم مکه رسید، مکرراً با صدای نسبتاً بلند «تلبیه»
(لبيك اللهم ليك...) بگوید و این دعا را بخواند:

«اللَّهُمَّ هَذَا حَرَمُكَ وَأَمْنُكَ، فَحَرِّمْنِي عَلَى الثَّارِ، وَأَمِّنِي مِنْ عَذَابِكَ يَوْمَ تَبَعْتُ
عِبَادَكَ، وَاجْعَلْنِي مِنْ أَوْلِيَاءِكَ وَأَهْلِ طَاعَتِكَ».

ترجمه: «پروردگارا! این حرم تو و جای امن و امان توست، پس مرا بر
دوزخ حرام گردان و مرا از عذاب و عقاب خویش در روزی که بندگانت را
برمی‌انگیزی در امان بدار، و مرا از دوستانت و از اهل طاعتت بگردان».

و این دعا را نیز می‌تواند بخواند:

«اللَّهُمَّ إِنَّ هَذَا الْحَرَمَ حَرَمُكَ، وَالْبَلَدَ بَلَدُكَ، وَالْأَمْنَ أَمْنُكَ، وَالْعَبْدَ عَبْدُكَ،
جِئْتُكَ مِنْ بِلَادٍ بَعِيدَةٍ بِذُنُوبٍ كَثِيرَةٍ، وَأَعْمَالٍ سَيِّئَةٍ، أَسْأَلُكَ مَسْأَلَةَ الْمُضْطَرِّينَ
إِلَيْكَ، الْمُسْتَفِيعِينَ مِنْ عَذَابِكَ، أَنْ تَسْتَقْبِلَنِي بِمَحْضِ عَفْوِكَ، وَأَنْ تُدْخِلَنِي فِيسِيحِ
جَنَّتِكَ، جَنَّةِ التَّعِيمِ».

اللَّهُمَّ إِنَّ هَذَا حَرَمُكَ وَحَرَمَ رَسُولِكَ، فَحَرِّمْ لِحْيِي وَدَيْبِي وَعَظْمِي عَلَى الثَّارِ.
اللَّهُمَّ أَمِّنِي مِنْ عَذَابِكَ يَوْمَ تَبَعْتُ عِبَادَكَ، أَسْأَلُكَ بِأَنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا
أَنْتَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ، أَنْ تُصَلِّيَ وَتُسَلِّمَ عَلَيَّ سَيِّدِنَا وَمَوْلَانَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ تَسْلِيمًا
كَثِيرًا أَبَدًا».

ترجمه: «پروردگارا! این سرزمین، حرم توست، و این شهر، شهر باشکوه و
باعظمت توست، و امان حقیقی، همان امان توست، و بنده واقعی، همان

بنده توست. به درگاهت از شهری دور و با کوله‌باری از گناهان زیاد و کردارهای ناشایست آمده‌ام؛ همچون درماندگان و واماندگان درگاهت و کسانی که از عذابت بیمناک‌اند، می‌خواهم تا مرا به لطف و بزرگواری‌ات بپذیری، و مرا در باغ و بوستانهای پر نعمت و فراخ بهشت داخل گردانی.

پروردگارا! این حرم تو و حرم فرستاده‌ات (حضرت محمد ﷺ) است، پس به برکت آن، گوشت و خونم را بر دوزخ حرام گردان. پروردگارا! مرا از عذابت در روزی که بندگان را برمی‌انگیزانی در امان بدار، و از تو می‌خواهم تا بر سرور و آقای ما حضرت محمد ﷺ و جملگی آل و یارانش سلام و درود بی‌پایان نثار کنی، چرا که براستی تو همان ذات یکتا و یگانه‌ای که به جز تو معبودی به حق نیست، و براستی تو همان پروردگار بخشنده مهربان هستی».

تذکر: پس از این هر دعایی را که دوست دارد می‌تواند بکند و برای مقاصد خویش و در راستای هموار شدن مشکلات مادی و معنوی، دنیوی و اخروی، فردی و اجتماعی، سیاسی و نظامی، فرهنگی و اقتصادی، و عبادی و خانوادگی خویش و تمام مسلمانان جهان دعا کند.

دعا هنگامی که چشم حاجی به خانه خدا افتاد

وقتی که حاجی به مکه مکرمه داخل شد، و نظرش به کعبه مشرفه افتاد، این دعا را بخواند:

«اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ، لا إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ، لا إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ، لا إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ، لا إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ وَحْدَهُ لا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ، يُحْيِي وَيُمِيتُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ.

اللَّهُمَّ أَنْتَ السَّلَامُ وَمِنْكَ السَّلَامُ، حَيَّنَا رَبَّنَا بِالسَّلَامِ. اللَّهُمَّ زِدْ هَذَا الْبَيْتَ

تَشْرِيْفًا وَتَعْظِيْمًا وَتَكْرِيْمًا وَمَهَابَةً، وَزِدْ مَنْ شَرَّفَهُ وَكَرَّمَهُ مِمَّنْ حَجَّهُ أَوْ اعْتَمَرَهُ
تَشْرِيْفًا وَتَكْرِيْمًا وَتَعْظِيْمًا وَبِرًّا».

ترجمه: «خدا بزرگ است. خدا بزرگ است. خدا از همه چیز و همه کس بزرگتر و برتر است و همه در برابر عظمت و بزرگی او حقیر و کوچک‌اند. به جز الله معبودی به حق نیست. به جز الله معبودی به حق نیست. به جز الله معبودی دیگر نیست، او ذات یکتا و یگانه‌ای است که هیچ شریک و انباز و همبر و همسنگی برای او نیست، و تمام حاکمیت‌ها و مالکیت‌ها و ستایش و تعریف‌ها سزاوار اوست، می‌میراند و زنده می‌کند و او بر هر چیز توانا و چیره است.

خداوندا! سلام تویی که از عیب و نقص پاکی، و سلامتی از طرف تو است. پروردگارا! ما را با سلامتی از همه ناملایمات، گرمی بدار و زنده نگاهدار.

پروردگارا! بر شرف و بزرگی، و کرامت و شکوه این خانه بیفزای، و بر شرف و کرامت و بزرگواری و نیکوکاری کسی که آن را شریف و گرمی داشت از کسانی که به نیت حج و عمره آن آمده‌اند، بیفزای».

تذکر: پس از این، آنچه را که از خوبی‌های دنیا و آخرت می‌خواهد، دعا کند، زیرا این وقت، وقت قبول شدن دعا است.

پیامبر ﷺ می‌فرماید: «تُفْتَحُ ابْوَابُ السَّمَاءِ وَيُسْتَجَابُ الدَّعَاءُ فِي اَرْبَعَةٍ مَوَاطِنٍ: عِنْدَ التَّقَاءِ الصَّفُوفِ فِي الْجِهَادِ، وَعِنْدَ نَزُولِ الْغَيْثِ، وَعِنْدَ اِقَامَةِ الصَّلَاةِ، وَعِنْدَ رُؤْيَةِ الْكَعْبَةِ» [طبرانی، معجم کبیر].

«در چهار جا درهای آسمان گشوده می‌شود، و دعا به اجابت می‌رسد: موقع به هم رسیدن صف مجاهدین و صف کفار در راه خدا، هنگام آمدن باران، هنگام اقامه نماز و هنگام دیدن خانه خدا».

دعا هنگام داخل شدن در «مسجد الحرام»

هنگام دخول در مسجد الحرام از «باب السلام» که فعلاً به نام «باب بنی شیبه» مشهور است، وارد شود و با پای راست داخل شود و این دعا را بخواند:

«اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَي مُحَمَّدٍ، اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي وَافْتَحْ لِي أَبْوَابَ رَحْمَتِكَ»

ترجمه: «پروردگارا! بر محمدج صلوات و درود بفرست. خدایا! مرا ببخش و دروازه‌های رحمت خویش را برایم بگشای.»

می‌تواند این دعا را نیز بخواند:

«أَعُوذُ بِاللَّهِ الْعَظِيمِ، وَوَجْهِهِ الْكَرِيمِ، وَسُلْطَانِهِ الْقَدِيمِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ، بِاسْمِ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَي رَسُولِ اللَّهِ. اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي ذُنُوبِي وَافْتَحْ لِي أَبْوَابَ رَحْمَتِكَ».

ترجمه: «پناه می‌برم به خداوند بزرگ و به وجه کریم و سلطان قدیم او از شیطان رانده شده (از رحمت خدا). به نام خدا. حمد و ستایش‌ها از آن خداست، و درود و سلام خدا بر رسول گرامی او باد. پروردگارا! گناهانم را ببخش و درهای رحمتت را بر من بگشای.»

«طواف»

دعا هنگام شروع طواف^۱

شخص محرم در وقت طواف، نیت کند، چرا که نیت طواف فرض است، و اگر بدون نیت پیرامون خانه خدا دور بزند، طواف به شمار نمی‌آید. و نیت طواف را اینگونه بکند:

«اللَّهُمَّ إِنِّي أُرِيدُ طَوَافَ بَيْتِكَ الْحَرَامِ، فَيَسِّرْهُ لِي وَتَقَبَّلْهُ مِنِّي».

ترجمه: «پروردگارا! من از روی صداقت و اخلاص و اعتقاد و عمل، اراده طواف خانهات را کرده‌ام، پس آن را برایم سهل و آسان گردان و از من بپذیر».

سپس رو به روی «حجر الاسود» ایستاده و دست‌ها را (به مانند تکبیر تحریمه) بلند کند و این دعا را بخواند:

«بِسْمِ اللَّهِ اللَّهُ أَكْبَرُ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ وَلِلَّهِ الْحَمْدُ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَي رَسُولِ اللَّهِ. اللَّهُمَّ إِيمَانًا بِكَ وَتَّصَدِيقًا بِكِتَابِكَ وَوَفَاءً بِعَهْدِكَ وَإِتِّبَاعًا لِسُنَّةِ نَبِيِّكَ».

ترجمه: «به نام خدا. الله بزرگ است. غیر از الله هیچ معبود به حقی نیست. خدا بزرگ است، و همه ستایش‌ها از آن اوست. و درود و سلام بر

^۱ - طواف در لغت به معنای گرد چیزی دور زدن است. و در اصطلاح: هفت مرتبه دور زدن را به گرد خانه کعبه «طواف» می‌گویند و هر دور از آن هفت مرتبه را «شوط» می‌گویند. پس طواف خانه کعبه، هفت شوط است که از «حجر الاسود» شروع می‌شود و به «حجر الاسود» ختم می‌شود.

فرستاده خدا (حضرت محمد ﷺ) باد. پروردگارا! از روی ایمان به تو، و تصدیق کتابت، و بر مبنای وفای به عهد تو، و براساس پیروی از سنت پیامبرت، به طواف خانهات مشغول می‌شوم، به امید آنکه طوافم را بپذیری و طاعتم را قبول فرمایی!».!

دعاهای شوط‌های هفت گانه طواف

پس از نیت طواف، و بلند کردن دست‌ها و خواندن دعا، دست‌ها را رها کند، و اگر برایش میسر بود، بر «حجر الاسود» دست کشیده و آن را ببوسد، و اگر چنین میسر نبود، فقط به دست کشیدن بر آن اکتفاء نماید، و اگر این هم میسر نبود، در هر جای مسجد که قرار دارد، مقابل «حجر الاسود» ایستاده و با بلند کردن دست‌ها و گفتن «بِسْمِ اللَّهِ اللَّهُ أَكْبَرُ» اکتفاء نماید.

دعای شوط اول:

در شروع هر شوط از طواف، «حجر الاسود» را بوسه دهد، و اگر ازدحام حجاج بود، از دور استلام کرده و دست‌هایش را به طرف «حجر الاسود» بلند کند و «بِسْمِ اللَّهِ اللَّهُ أَكْبَرُ وَلِلَّهِ الْحَمْدُ» را گفته، و شوط اول را شروع کند و این دعا را بخواند:

«سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ، وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ. وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَي رَسُولِ اللَّهِ ﷺ. اللَّهُمَّ إِيْمَانًا بِكَ وَتَصَدِيقًا بِكِتَابِكَ وَوَفَاءً بِعَهْدِكَ وَإِتِّبَاعًا لِسُنَّةِ نَبِيِّكَ وَحَبِيبِكَ مُحَمَّدٍ ﷺ.

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْعَفْوَ وَالْعَافِيَةَ وَالْمُعَافَاةَ الدَّائِمَةَ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَالْفَوْزَ بِالْجَنَّةِ وَالتَّجَاةَ مِنَ النَّارِ.

رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً، وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً، وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ وَأَدْخِلْنَا

الْحِجَّةَ مَعَ الْأُبْرَارِ، بِرَحْمَتِكَ يَا عَزِيزُ يَا عَفَّارُ، يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ».

ترجمه: «خداوند از تمام عیب و نقصها پاک و منزه است. و تمام تعریفها و ستایشها از آن خداوند است. و به جز او دیگر معبودی نیست و خدا از همه چیز و همه کس بزرگتر و برتر است. و ترک گناه و انجام عبادت به جز توفیق خداوند بزرگ و والا مرتبه میسر نیست. و درود و سلام بر فرستاده خدا (حضرت محمد ﷺ).

پروردگارا! از روی ایمان به تو و تصدیق کتابت، و از روی وفای به عهد تو و بر مبنای پیروی از سنت پیامبرت، به طواف خانهات مشغول می شوم، به امید این که طواف و طاعتم را بپذیری.

پروردگارا! من از تو عفو و بخشش و سلامتی و تندرستی، و بخشش همیشگی و دائمی در دین و دنیا و آخرت می خواهم، و از تو رسیدن به بهشت، و نجات از آتش سوزان دوزخ را می طلبم. امید است که دعایم را بپذیری.

پروردگارا! در دنیا و آخرت به ما نیکی عطا فرما و سرای دنیا و آخرت ما را خوش و خرم گردان و ما را از عذاب آتش دوزخ محفوظ نگاهدار، و ما را در گروه نیکان، در بهشت داخل گردان ای خدای بسیار غالب، و ای خدای بسیار بخشنده، و ای پروردگار جهانیان».

تذکر دو نکته:

۱- دعای «رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً، وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً، وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ وَأَدْخِلْنَا الْجَنَّةَ مَعَ الْأَبْرَارِ، بِرَحْمَتِكَ يَا عَزِيزُ يَا عَفَّارُ، يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ».

در هر شوط هنگام طواف بین رکن «یمانی»^۱ و رکن «حجرالاسود» خوانده شود.

۲- اگر شوط طواف پایان نیافت، و طواف کننده نیز دعای آن شوط را کامل کرده بود، در این صورت فرد طواف کننده می تواند که همان دعا را دو مرتبه بخواند. و نیز می تواند دعای دیگری بخواند، و نیز می تواند تا انجام بقیه شوط، به تسبیح و تهلیل و تکبیر مشغول شود.

دعای شوط دوم:

«اللَّهُمَّ إِنَّ هَذَا الْبَيْتَ بَيْتُكَ، وَالْحَرَمَ حَرَمُكَ، وَالْأَمْنَ أَمْنُكَ، وَالْعَبْدَ عَبْدُكَ، وَأَنَا عَبْدُكَ وَإِبْنُ عَبْدِكَ، وَهَذَا مَقَامُ الْعَائِدِ بِكَ مِنَ الثَّارِ، فَحَرِّمْ لِحُومِنَا وَبَشَرَتِنَا عَلَي الثَّارِ.

اللَّهُمَّ حَبِّبْ إِلَيْنَا الْإِيمَانَ وَرَبِّئَهُ فِي قُلُوبِنَا، وَكِرِّهِ إِلَيْنَا الْكُفْرَ وَالْفُسُوقَ وَالْعِصْيَانَ وَاجْعَلْنَا مِنَ الرَّاشِدِينَ.

اللَّهُمَّ قِنِي عَذَابَكَ يَوْمَ تَبْعَثُ عِبَادَكَ. اللَّهُمَّ ارْزُقْنِي الْجَنَّةَ بِغَيْرِ حِسَابٍ. اللَّهُمَّ رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا فِتْنَةً لِّلْقَوْمِ الظَّالِمِينَ وَتَجُنَّا بِرَحْمَتِكَ مِنَ الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ.

رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً، وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً، وَقِنَا عَذَابَ الثَّارِ وَأَدْخِلْنَا الْجَنَّةَ مَعَ الْأَبْرَارِ، بِرَحْمَتِكَ يَا عَزِيزُ يَا عَفَّارُ، يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ».

ترجمه: «پروردگارا! براستی این خانه، خانه توست، و این حرم، حرم باشکوه و با عظمت توست، و امن و امان اینجا از جانب توست، و تمام

^۱ - رکن یمانی: این رکن در زاویه جنوبی، تقریباً مقابل کشور یمن در جنوب شب جزیره عربستان قرار دارد و فاصله آن تا رکن «حجرالاسود» ۱۱/۵۲ متر است. پیامبر ﷺ همواره رکن یمانی را استلام می کرد چون بر پایه بنای ابراهیم علیه السلام قرار دارد.

بندگان، بنده توست. و من نیز بنده تو و فرزند بنده تو هستم و اینجا جایگاهی است که پناهندگان از آتش دوزخ به تو پناه می‌برند، پس گوشت و پوست ما را بر دوزخ حرام گردان و ما را از آن نجات ببخش.

پروردگارا! ایمان را در نظرمان گرمی دار و آن را در دل‌هایمان آراسته و مزین گردان و کفر و نافرمانی و گناه را در نظرمان زشت و ناپسند جلوه ده، و ما را از زمره راهیابان و کامیابان قرار ده.

پروردگارا! مرا از عذاب خود در روزی که بندگان را در آن زنده می‌گردانی نجات بده. خدایا! مرا بدون حساب و کتاب وارد بهشت پر نعمت بگردان.

پروردگارا! ما را وسیلهٔ آزمون و امتحان مردمان ستمکار، و آماج بلا و آزار کافران بدکار مساز. و ما را با فضل و رحمت خود از دست مردمان کافر نجات بده.

پروردگارا! در دنیا و آخرت به ما نیکی عطا فرما و سرای دنیا و آخرت ما را خوش و خرم گردان، و ما را از عذاب آتش دوزخ محفوظ نگاهدار، و ما را در گروه نیکان، در بهشت داخل گردان، ای خدای بسیار غالب، و ای خدای بسیار بخشنده، و ای پروردگار جهانیان!»!

تذکر: دعای «ربنا اتنا فی الدنيا حسنة...» در هر شوط هنگام طواف بین رکن «یمانی» و رکن «حجر الاسود» خوانده شود.

دعای شوط سوم:

«اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الشَّرِّ وَالشَّرِّكَ وَالشَّقَاقِ وَالتَّفَاقِ وَسُوءِ الْأَخْلَاقِ وَسُوءِ الْمَنْظَرِ وَالْمُنْقَلَبِ فِي الْمَالِ وَالْأَهْلِ وَالْوَالِدِ. اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ رِضَاكَ وَالْحِجَّةَ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ سَخَطِكَ وَالتَّارِ،

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ الْقَبْرِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ الْمَحْيَا وَالْمَمَاتِ.

اللَّهُمَّ احْشُرْنِي تَحْتَ لُؤَاءِ سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ، سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ ﷺ وَاسْقِنِي مِنْ حَوْضِهِ
شَرِبَةً لَا أَظْمَأُ بَعْدَهَا أَبَدًا.

رَبَّنَا لَا تُرِغْ قُلُوبَنَا بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنَا، وَهَبْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً إِنَّكَ أَنْتَ
الْوَهَّابُ.

رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً، وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً، وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ وَأَدْخِلْنَا
الْجَنَّةَ مَعَ الْأَبْرَارِ، بِرَحْمَتِكَ يَا عَزِيزُ يَا غَفَّارُ، يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ».

ترجمه: «پروردگارا! من از شک و تردید، شرک و چند گانه پرستی،
اختلاف و دوگانگی، نفاق و دورنگی، بداخلاقی و زشت‌خویی، دیدن بدی و
بدسگالی، و تباهی و بر بادی مال و اهل و اولاد خود به تو پناه می‌برم.

پروردگارا! من از تو رضایت و خشنودی تو و بهشت پر نعمت تو را
می‌خواهم، و از خشم و گرفت تو و از آتش سوزان دوزخ تو، به تو پناه
می‌برم.

پروردگارا! به تو پناه می‌برم از عذاب قبر، و به تو پناه می‌برم از فتنه‌های
ویرانگر زندگی و مرگ. پروردگارا! مرا در زیر لوای سردار پیامبران حضرت
محمد ﷺ محشور بگردان، و مرا از حوض کوثر او آبی بنوشان که پس از
نوشیدن آن هرگز تشنه نشوم.

پروردگارا! دل‌های ما را از راه حق منحرف مگردان بعد از آن که ما را
حلاوت و شیرینی هدایت چشاند و به سوی حقیقت رهنمود نموده‌ای، و
از جانب خود رحمتی به ما عطا کن. بی‌گمان بخشایشگر واقعی تویی.

پروردگارا! در دنیا و آخرت به ما نیکی عطا فرما و سرای دنیا و آخرت ما
را خوش و خرم گردان، و ما را از عذاب آتش دوزخ محفوظ نگاهدار، و ما را
در گروه نیکان، در بهشت داخل گردان، ای خدای بسیار غالب، و ای خدای
بسیار بخشنده، و ای پروردگار جهانیان»!

تذکر: دعای «ربنا اتنا فی الدنيا حسنة...» در هر شوط، هنگام طواف بین رکن «یمانی» و رکن «حجر الاسود» خوانده شود.

دعای شوط چهارم:

«اللَّهُمَّ اجْعَلْهُ حَجًّا مَبْرُورًا، وَسَعْيًا مَشْكُورًا، وَذَنْبًا مَغْفُورًا، وَعَمَلًا صَالِحًا مَقْبُولًا، وَتِجَارَةً لَنْ تَبُورَ، يَا عَالِمَ مَا فِي الصُّدُورِ أَخْرِجْنِي يَا اللَّهُ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ»

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مُوجِبَاتِ رَحْمَتِكَ، وَعَزَائِمَ مَغْفِرَتِكَ، وَالسَّلَامَةَ مِنْ كُلِّ إِثْمٍ، وَالْعَنِيمَةَ مِنْ كُلِّ بَرٍّ، وَالْفَوْزَ بِالْحَيَّةِ وَالتَّجَاةَ مِنَ النَّارِ.

رَبِّ قَنَعْنِي بِمَا رَزَقْتَنِي، وَبَارِكْ لِي فِيمَا آعَظَيْتَنِي، وَأَخْلِفْ عَلَيَّ كُلَّ غَائِبَةٍ لِي مِنْكَ بِخَيْرٍ.

اللَّهُمَّ رَبَّنَا آتِنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً، وَهَيِّءْ لَنَا مِنْ أَمْرِنَا رَشَدًا. رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً، وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً، وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ وَأَدْخِلْنَا الْجَنَّةَ مَعَ الْأَبْرَارِ، بِرَحْمَتِكَ يَا عَزِيزُ يَا عَفَّارُ، يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ».

ترجمه: «پروردگارا! این حج را، حج قبول شده، و این سعی و تلاش در راهت را، کوششی در خور سپاس و ستایش بگردان و آن را باعث آمرزیده شدن گناهان من بگردان، و هر عمل نیک مرا قبول بفرما، و چنین تجارتی بهره‌ام کن که هرگز نقصان و زیان نپذیرد. ای داننده راز دلها!».

پروردگارا! مرا از تاریکیهای مخوف و وحشتناک زندگی به سوی نور ایمان و معرفت و خداشناسی و خداپاوری بیرون کن.

پروردگارا! من از تو چیزهایی را می‌طلبم که موجب رحمت و سبب مغفرت تو گردند، و از تو می‌خواهم تا از گناهان محفوظ و مصونم داری، و در راستای اجرای نیکیها و انجام کارهای شایسته و بهره‌گیری از کارهای

بایسته، رهنمودم کنی، و از تو می‌خواهم تا به بهشتم رسانی و از دوزخ نجاتم دهی.

پروردگارا! به آنچه روزی‌ام دادی، قانعم گردان و در آن نعمت‌هایی که بهره‌ام ساختی برکت ده، و در هر زیان و نقصانی که به من رسیده، بهترین عوض از خیر و نیکی را به من عنایت فرما.

پروردگارا! ما را از رحمت خود بهره‌مند، و راه نجاتی برایمان فراهم فرما. خداوندا! در دنیا و آخرت به ما نیکی عطا فرما و سرای دنیا و آخرت ما را خوش و خرم گردان، و ما را از عذاب آتش دوزخ محفوظ نگاهدار. و ما را در گروه نیکان، در بهشت داخل گردان، ای خدای بسیار غالب، و ای خدای بسیار بخشنده، وای خدای جهانیان»!

تذکر: دعای «ربنا اتنا فی الدنيا حسنة...» در هر شوط، هنگام طواف بین رکن «یمانی» و رکن «حجر الاسود» خوانده شود.

دعای شوط پنجم:

«اللَّهُمَّ أَظْلِنِي تَحْتَ ظِلِّ عَرْشِكَ، يَوْمَ لَا ظِلَّ إِلَّا ظِلُّكَ، وَلَا بَاقِيَ إِلَّا وَجْهَكَ، وَاسْقِنِي مِنْ حَوْضِ نَبِيِّكَ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ ﷺ شَرْبَةَ هَنِيئَةٍ مَرِيئَةٍ لَا تَنْظَمُ بَعْدَهَا أَبَدًا.

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ خَيْرِ مَا سَأَلَكَ مِنْهُ عَبْدُكَ وَنَبِيُّكَ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ ﷺ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا اسْتَعَاذَكَ مِنْهُ عَبْدُكَ وَنَبِيُّكَ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ ﷺ.

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْجَنَّةَ وَنَعِيمَهَا وَمَا يُقَرِّبُنِي إِلَيْهَا مِنْ قَوْلٍ أَوْ فِعْلٍ أَوْ عَمَلٍ وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ النَّارِ وَمَا يُقَرِّبُنِي إِلَيْهَا مِنْ قَوْلٍ أَوْ فِعْلٍ أَوْ عَمَلٍ.

اللَّهُمَّ رَبَّنَا هَبْ لَنَا مِنْ أَزْوَاجِنَا وَدُرِّيَاتِنَا قُرَّةَ أَعْيُنٍ، وَاجْعَلْنَا لِلْمُتَّقِينَ إِمَامًا. رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً، وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً، وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ وَأَدْخِلْنَا الْجَنَّةَ مَعَ الْأَبْرَارِ، بِرَحْمَتِكَ يَا عَزِيزُ يَا عَفَّارُ، يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ».

ترجمه: «پروردگارا! در آن روزی که جز سایهٔ عرش تو، سایه‌ای دیگر نخواهد بود، و جز ذات تو دیگر کسی باقی نخواهد ماند، مرا در زیر سایهٔ عرشت، سایه بده، و مرا در زیر چتر رحمتها و نعمتهای بی‌کران خویش پناه بده. و مرا از حوض پیامبرت (حوض کوثر) چنان شربتی گوارا و خوشایند و خوشمزه و خوش هضم بنوشان که بعد از آن هرگز تشنه نباشیم.

پروردگارا! من از تو تمام آن خوبیهای را می‌طلبم که پیش از من، پیامبرت حضرت محمد ﷺ از تو درخواست فرموده است، و به تو پناه می‌برم از تمام آن بدیهایی که از آنها پیامبرت حضرت محمد ﷺ به تو پناه گرفته است.

پروردگارا! من از تو بهشت و نعمتهای زیبای آن را می‌خواهم، و از تو می‌طلبم آن چیزهایی که مرا به بهشت نزدیک بگرداند، از گفتارهای زیبا، و کردارهای شایسته و اعمال بایسته. و به تو پناه می‌برم از آتش سوزان دوزخ و آنچه مرا به دوزخ از گفتارهای نازیبا، و کردارهای ناشایست، و اعمال زشت نزدیک گرداند.

پروردگارا! همسران و فرزندان به ما عطا فرما که به سبب انجام طاعات و عبادات و دیگر کارهای پسندیده، مایهٔ سرور ما و باعث روشنی چشمانمان گردند، و ما را پیشوای پرهیزگاران گردان.

خداوندا! در دنیا و آخرت به ما نیکی عطا فرما و سرای دنیا و آخرت ما را خوش و خرم گردان، و ما را از عذاب آتش دوزخ محفوظ نگاهدار. و ما را در گروه نیکان، در بهشت داخل گردان، ای خدای بسیار غالب، و ای خدای بسیار بخشنده، و ای پروردگار جهانیان».

تذکر: دعای «ربنا اتنا فی الدنيا حسنۃ...» در هر شوط، هنگام طواف بین رکن «یمانی» و رکن «حجر الاسود» خوانده شود.

دعای شوط ششم:

«اللَّهُمَّ إِنَّ لَكَ عَلَيَّ حُقُوقًا كَثِيرَةً فِيمَا بَيْنِي وَبَيْنِكَ، وَحُقُوقًا كَثِيرَةً فِيمَا بَيْنِي وَبَيْنَ خَلْقِكَ.

اللَّهُمَّ مَا كَانَ لَكَ مِنْهَا فَاعْفِرْهُ لِي، وَمَا كَانَ لِخَلْقِكَ فَتَحَمَّلْهُ عَنِّي وَاعْنِي بِحِلَالِكَ عَنِ حَرَامِكَ وَبِطَاعَتِكَ عَنِ مَعْصِيَتِكَ، وَبِفَضْلِكَ عَمَّنْ سِوَاكَ، يَا وَاسِعَ الْمَغْفِرَةِ.

اللَّهُمَّ إِنَّ بَيْتَكَ عَظِيمٌ، وَوَجْهَكَ كَرِيمٌ وَأَنْتَ يَا اللَّهُ حَلِيمٌ كَرِيمٌ عَظِيمٌ مُجِيبٌ الْعُقُوفَ فَاعْفُ عَنِّي.

رَبِّ أُوْرِعْنِي أَنْ أَشْكُرَ نِعْمَتَكَ الَّتِي أَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَعَلَى وَالِدَيَّ وَأَنْ أَعْمَلَ صَالِحًا تَرْضَاهُ، إِنَّي تُبْتُ إِلَيْكَ، وَإِنِّي مِنَ الْمُسْلِمِينَ.

رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً، وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً، وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ وَأَدْخِلْنَا الْجَنَّةَ مَعَ الْأَبْرَارِ، بِرَحْمَتِكَ يَا عَزِيزُ يَا عَفَّارُ، يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ».

ترجمه: «پروردگارا! براستی تو بر من حق بسیار داری که در میان من و تو هستند، و حقوق بسیار دیگری نیز هست که در میان من و مخلوقات تو است.

پروردگارا! آنچه از این حقوق، حق تو است پس آنها را برای من ببخش که سخت محتاجم؛ و آنچه از این حقوق، حق مخلوقات تو است، پس آنها را از من بردار، و مرا به رزق و روزی حلال خویش، از حرام محفوظ و مصون بدار، و با طاعت و فرمانبرداری از خود، مرا از نافرمانی و عصیان خویش نجات بده، و با فضل و احسان خویش مرا از غیر خود بی‌نیاز بگردان. ای آنکه عفو و بخشش تو خیلی وسیع و گسترده و فراوان و فراگیر است.

پروردگارا! بی‌شک خانه‌ی تو (کعبه) بسیار باشکوه و با عظمت است، و بی‌تردید ذات خو خیلی کریم و بزرگوار است و تو نیز ای الله! بسیار بردبار و بزرگوار و با عظمت هستی، و عفو و گذشت را دوست داری، پس از گناهان و

تقصیرات من در گذر و مرا مورد عفو و بخشش کریمانه و بزرگواری خویشتن قرار بده.

پروردگارا! به من توفیق عطا فرما تا شکر نعمتی را به جای آورم که به من و پدر و مادرم ارزانی داشته‌ای، و کارهای نیکویی را انجام دهم که می‌پسندی و مایهٔ خشنودی تو است. من توبه می‌کنم و به سوی تو برمی‌گردم، و من از زمرهٔ مسلمانان و تسلیم شدگان فرمان یزدانم.

پروردگارا! در دنیا و آخرت به ما نیکی عطا فرما و سرای دنیا و آخرت ما را خوش و خرم گردان، و ما را از عذاب آتش دوزخ محفوظ نگاهدار، و ما را در گروه نیکان، در بهشت داخل گردان، ای خدای بسیار غالب، و ای خدای بسیار بخشنده، و ای پروردگار جهانیان»!

تذکر:

دعای «ربنا اتنا فی الدنیا حسنة...» در هر شوط، هنگام طواف بین رکن «یمانی» و رکن «حجر الاسود» خوانده شود.

دعای شوط هفتم:

«اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ إِيمَانًا كَامِلًا، وَبِقِيْنًا صَادِقًا، وَرِزْقًا وَاسِعًا، وَقَلْبًا خَاشِعًا، وَلِسَانًا ذَاكِرًا، وَحَلَالًا طَيِّبًا، وَتَوْبَةً نُّصُوْحًا، وَتَوْبَةً قَبْلَ الْمَوْتِ، وَرَاحَةً عِنْدَ الْمَوْتِ، وَمَغْفِرَةً وَرَحْمَةً بَعْدَ الْمَوْتِ، وَالْعَفْوَ عِنْدَ الْحِسَابِ، وَالْفَوْزَ بِالْحِجَّةِ، وَالتَّجَاةَ مِنَ النَّارِ، بِرَحْمَتِكَ يَا عَزِيزُ يَا عَفَّارُ، يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.

رَبِّ زِدْنِي عِلْمًا وَأَلْحِقْنِي بِالصَّالِحِينَ. رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَا إِنْ نَسِينَا أَوْ أَخْطَأْنَا، رَبَّنَا وَلَا تَحْمِلْ عَلَيْنَا إِصْرًا كَمَا حَمَلْتَهُ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِنَا، رَبَّنَا وَلَا تُحَمِّلْنَا مَا لَا طَاقَةَ لَنَا بِهِ، وَاعْفُ عَنَّا وَاعْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا أَنْتَ مَوْلَانَا فَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ.

رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً، وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً، وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ وَأَدْخِلْنَا الْجَنَّةَ مَعَ الْأَبْرَارِ، بِرَحْمَتِكَ يَا عَزِيزُ يَا عَفَّارُ، يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ».

ترجمه: «پروردگارا! من از تو ایمن کامل، و یقین درست، و رزق و روزی فراوان و فراخ، و قلب ترسان و بیمناک از عذابت، و زبان ذکر کننده به یادت، و رزق و روزی حلال می‌طلبم. و نیز از تو، توفیق توبه خالص و توبه و برگشت از گناهان و معاصی پیش از مرگ، و آسایش و راحتی به وقت مرگ، و بخشش و رحمت بعد از مرگ می‌طلبم. و از تو گذشت و عفو به وقت حسابرسی، و رسیدن به بهشت و نجات از دوزخ را خواستارم. به حق رحمت ای خدای چیره و غالب و ای خدای بسیار بخشنده و ای مهربانترین مهربانان!»

پروردگارا! بر علم و دانشم بیفزای، و به صالحان و نیکان ملحقم گردان. پروردگارا! اگر ما فراموش کردیم یا به خطا رفتیم، ما را بدان مگیر و مورد مؤاخذه و پرس و جو قرار مده،

پروردگارا! بار سنگین تکالیف دشوار را بر دوش ما مگذار آن چنان که به خاطر گناه و طغیان بر دوش کسانی که پیش از ما بودند گذاشتی.

پروردگارا! آنچه را که یارای آن را نداریم بر ما بار مکن و ما را به بلاها و محنتها گرفتار مساز و از ما در گذر و قلم عفو بر گناهانمان کش و ما را ببخشای و به ما رحم فرمای. تو یاور و سرور مایی، پس ما را بر گروه کافران پیروز گردان.

پروردگارا! در دنیا و آخرت به ما نیکی عطا فرما و سرای دنیا و آخرت ما را خوش و خرم گردان، و ما را از عذاب آتش دوزخ محفوظ نگاهدار، و ما را در گروه نیکان، در بهشت داخل گردان، ای خدای بسیار غالب، و ای خدای بسیار بخشنده، و ای پروردگار جهانیان!»

تذکر: دعای «رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً، وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً، وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ وَأَدْخِلْنَا الْجَنَّةَ مَعَ الْأَبْرَارِ، بِرَحْمَتِكَ يَا عَزِيزُ يَا عَفَّارُ، يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ». در هر شوط، هنگام طواف بین رکن «یمانی» و رکن «حجر الاسود» خوانده شود.

«دعاهای بعد از ختم طواف»

دعا بعد از فراغت از طواف و دو رکعت نماز واجب طواف

بعد از ختم طواف، بار دیگر به استلام «حجر الاسود» بپردازد، اینطور که اگر برایش مقدور بود از نزدیک بر «حجر الاسود» دست کشد و آن را ببوسد، و اگر چنین میسر نبود، فقط به دست کشیدن بر آن اکتفاء کند و اگر این هم میسر نبود، در هر جای مسجد که قرار دارد، مقابل «حجر الاسود» ایستاده و با بلند کردن دست‌ها و گفتن «بِسْمِ اللَّهِ اللَّهُ أَكْبَرُ» اکتفاء نماید. سپس بعد از ختم طواف به مقام «حضرت ابراهیم» آمده و دو رکعت نماز واجب طواف بخواند، و چون از خواندن دو رکعت نماز واجب طواف فارغ شد، به آن چه از دعاها دوست دارد، دعا نماید، و دعایی که در این مورد آمده چنین است:

«اللَّهُمَّ أَنَا عَبْدُكَ وَإِبْنُ عَبْدِكَ، أَتَيْتُكَ بِدُنُوبٍ كَثِيرَةٍ وَأَعْمَالٍ سَيِّئَةٍ، وَهَذَا مَقَامُ الْعَائِدِ بِكَ مِنَ النَّارِ، فَاعْفُرْ لِي إِنَّكَ أَنْتَ الْعَفُورُ الرَّحِيمُ».

ترجمه: «خدایا! من بنده تو و فرزند بنده توام، همراه با کوله‌باری از گناهان زیاد و معاصی بزرگ و کردارهای بد و زشت به درگاهت آمده‌ام، و اینجا محل کسی است که به تو از آتش دوزخ پناه می‌برد، پس مرا بیامرز که براستی تو بسیار آمرزگار مهربانی».

دعای مقام ابراهیم علیه السلام^۱

پس از اینکه شخص محرم از طواف و از دو رکعت نماز واجب طواف در مقام ابراهیم علیه السلام فارغ شد، در کنار مقام ابراهیم علیه السلام، رو به دروازه خانه کعبه نماید و این دعا را در مقام ابراهیم علیه السلام بخواند:

«اللَّهُمَّ إِنَّكَ تَعَلَّمُ سِرِّي وَعَلَانِيَّتِي، فَاقْبَلْ مَعْدِرَتِي، وَتَعَلَّمْ حَاجَتِي فَاعْطِنِي سُؤْلِي، وَتَعَلَّمْ مَا فِي نَفْسِي فَاعْفِرْ لِي ذُنُوبِي فَإِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ. اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ إِيمَانًا يُبَاشِرُ قَلْبِي، وَيَقِينًا صَادِقًا حَتَّى أَعْلَمَ أَنَّهُ لَا يُصِيبُنِي إِلَّا مَا كَتَبْتَ لِي وَرِضَى مِنْكَ بِمَا قَسَمْتَ لِي، أَنْتَ وَلِيِّ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ، تَوْفَّقَنِي مُسْلِمًا وَأُحْقِقَنِي بِالصَّالِحِينَ.»

^۱ - مقام ابراهیم علیه السلام یکی از کهن‌ترین آثار موجود در مسجد الحرام است. رنگ این سنگ میان زردی و سرخی و با ابعاد ۳۶×۳۸ سانتی‌متر، به صورت مکعب است. در دوران «مهدی خلیفه عباسی» برای محافظت بیشتر، پائین و بخش بالای مقام را زراندود و در سال ۲۰۶ هجری قمری نیز مجدداً آن را مطلقاً نمودند. بعدها مقصوره و بنایی بر فراز آن قرار دادند که البته مسیر طواف کنندگان را تنگ می‌کرد. لذا در ۱۳۸۷ ه. ق آن را در میان طوقی زرین قرار دادند و محفظه‌ای از جنس کریستال بر روی آن نصب کردند. این محفظه ۱۸ سانتی و با ابعاد ۳۸ در ۳۸ سانتی‌متر است. پس مرا بیامرز که برآستی تو بسیار آمرزگار مهربان‌یرگهات فارغ شد، ب۳۰×۱۳ سانتی متر (به جز پایه) ارتفاع دارد و قطر آن ۸۰ سانتی‌متر است. بر روی قالب، دو اثر پا، که به طور عمیق در سنگ فرو رفته، به عنوان جای پای ابراهیم علیه السلام شناخته می‌شود. فاصله آن تا «حجر الاسود» ۱۴/۵ متر است. مقام ابراهیم، اکنون در ۱۳ متری کعبه قرار دارد.

اللَّهُمَّ لَا تَدْعُ لَنَا فِي مَقَامِنَا هَذَا ذَنْبًا إِلَّا غَفَرْتَهُ، وَلَا هَمًّا إِلَّا فَرَّجْتَهُ، وَلَا دَيْنًا إِلَّا قَضَيْتَهُ، وَلَا مَرِيضًا إِلَّا شَفَيْتَهُ، وَلَا ضَالًّا إِلَّا هَدَيْتَهُ، وَلَا حَاجَةً مِنْ حَوَائِجِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ إِلَّا قَضَيْتَهَا وَيَسَّرْتَهَا يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ.

اللَّهُمَّ يَسِّرْ أُمُورَنَا، وَاشْرَحْ صُدُورَنَا، وَوَسِّرْ قُلُوبَنَا، وَاخْتِمِ بِالصَّالِحَاتِ أَعْمَالَنَا.

اللَّهُمَّ تَوَقَّفْنَا مُسْلِمِينَ وَأَحِينَا مُسْلِمِينَ، وَأَلْحِقْنَا بِالصَّالِحِينَ عَيْرَ خَزَايَا وَلَا مَفْتُونِينَ، بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ».

ترجمه: «پروردگارا! تو نهانیها و پنهانیها و اسرار و رازها و نیات و عقاید مرا می‌دانی، از تمام آنها تقاضای گذشت می‌نمایم، پس عذرخواهی و تقاضای گذشت مرا بپذیر. پروردگارا! تو نیازهای مختلف و گوناگون مرا می‌دانی، پس به نیازهایم پاسخ مثبت بده، و از حالات درونی من باخبری، پس گناهانم را ببخش. چرا که تنها تو هستی که گناهان را می‌بخشی و قلم عفو بر آنها می‌کشی.

پروردگارا! من از تو ایمانی را می‌خواهم که در تار و پود قلبم عجین شود و از تو چنان یقین درست و صادقی می‌خواهم تا به وسیله آن بدانم که هیچ چیزی به من نخواهد رسید مگر آنچه که در تقدیر و مکتوب ازلی من نوشته‌ای، و به من چنان یقین درستی عنایت فرما که به آنچه در قسمت من نوشته‌ای، راضی و خرسند گردم. پروردگارا! تو سرپرست من در دنیا و آخرت هستی، و همهٔ امور خود را به تو وامی‌گذارم و خویشتن را در پناه تو می‌دارم، مرا مسلمان بمیران و به صالحان ملحق گردان.

پروردگارا! در این مکان پاک و مقدس، هیچ گناهی از من بر جای نگذار مگر آنکه آن را ببخشی، و هیچ پزیشانی و غمی را باقی نگذار مگر آنکه آن را دور کنی، و هیچ قرضی را باقی نگذار مگر آنکه آن را از خزانهٔ خویش اداء نمایی، و هیچ بیماری را باقی نگذار مگر آنکه او را شفاء دهی، و هیچ

گمراهی را باقی نگذار، مگر آنکه او را هدایت دهی، و هیچ نیازی از نیازهای دنیا و آخرت را باقی نگذار مگر آنکه آن را برآورده سازی و انجامش را آسان فرمایی، ای پروردگار جهانیان.

خداوندا! مشکلات و چالش‌های فرا روی زندگی ما را آسان بفرما و سینه‌های ما را با ایمان و یقین، فراخ و گشاده بگردان و دل‌های ما را با اوامر و فرامین خویش نورانی بگردان، و فرجام تمام کارهای ما را ختم به خیر بگردان. پروردگارا! ما را مسلمان بمیران و مسلمان زنده بگردان و به صالحان و انسان‌های نیک و شایسته خود، ملحق بگردان، و ما را از رسوایی‌ها و فتنه‌های دین و دنیا محفوظ بفرما. به حق رحمت ای مهربانترین مهربانان».

دعا در مُلتَزَم^۱

مستحب است که چون شخص محرم از طواف و ادای نماز واجب طواف و دعا در مقام ابراهیم علیه السلام فارغ می‌شود، (در صورت امکان و میسر بودن) به «مُلتَزَم» آمده و رخسار خویش را بر آن بنهد و با کمال خشوع و خضوع و با نهایت صداقت و اخلاص و اعتقاد و عمل اینگونه دعا نماید:

«اللَّهُمَّ يَا رَبَّ الْبَيْتِ الْعَتِيقِ! اُعْتِقْ رِقَابَنَا وَرِقَابَ آبَائِنَا وَأُمَّهَاتِنَا وَإِخْوَانِنَا وَأَوْلَادِنَا مِنَ الثَّارِ، يَا ذَا الْجُودِ وَالْكَرَمِ وَالْفَضْلِ وَالْمَنِّ وَالْعَطَاءِ وَالْإِحْسَانِ!
اللَّهُمَّ أَحْسِنْ عَاقِبَتَنَا فِي الْأُمُورِ كُلِّهَا، وَأَجِرْنَا مِنْ خِزْيِ الدُّنْيَا وَعَذَابِ الْآخِرَةِ. اللَّهُمَّ إِنِّي عَبْدُكَ وَإِبْنُ عَبْدِكَ، وَاقِفْ تَحْتَ بَابِكَ، مُلْتَزِمٌ بِأَعْتَابِكَ، مُتَدَلِّلٌ بَيْنَ يَدَيْكَ، أَرْجُو رَحْمَتَكَ، وَأَخْشِي عَذَابَكَ، يَا قَدِيمَ الْإِحْسَانِ!
اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ أَنْ تَرْفَعَ ذِكْرِي، وَتَضَعَ وَزْرِي، وَتُصْلِحَ أَمْرِي، وَتُطَهِّرَ قَلْبِي، وَتُنَوِّرَ لِي فِي قَبْرِي، وَتَغْفِرَ لِي ذَنْبِي، وَأَسْأَلُكَ الدَّرَجَاتِ الْعُلْيَا مِنَ الْجَنَّةِ يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ!

اللَّهُمَّ إِنَّكَ دَعَوْتَ عِبَادَكَ إِلَى بَيْتِكَ الْحَرَامِ، وَقَدْ جِئْتُ طَالِباً مَرْضَاتِكَ أَنْتَ مَنْنْتَ عَلَيَّ بِذَلِكَ، فَاعْفِرْ لِي وَارْحَمْنِي وَعَافِنِي وَعَافِ عَنِّي إِنَّكَ عَلَيَّ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ.

^۱ - به فاصله میان «حجر الاسود» و در کعبه «ملتزم» می‌گویند. در روایاتی نقل شده که هیچ بنده‌ای در این مکان التجاء و پناه نمی‌گیرد، جز آنکه خداوند حاجتش را برآورده می‌کند و چون پیامبر و صحابه، سر و صورت و دست و سینه خود را به این مکان می‌چسباندند و دعا می‌کردند، لذا به آن «ملتزم» گفته‌اند.

رَبِّ اجْعَلْنِي مُقِيمَ الصَّلَاةِ وَمِنْ ذُرِّيَّتِي، رَبَّنَا وَتَقَبَّلْ دُعَاءَ، رَبَّنَا اغْفِرْ لِي
 وَلِوَالِدَيَّ وَلِلْمُؤْمِنِينَ يَوْمَ يَقُومُ الْحِسَابُ. رَبَّنَا تَقَبَّلْ مِنَّا إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ
 وَتُبْ عَلَيْنَا إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ».

ترجمه: «پروردگارا! ای صاحب خانه قدیمی و گرامی (کعبه)! گردن‌های
 ما و گردن‌های پدران و مادران و برادران و فرزندان ما را از آتش سوزان
 دوزخ آزاد بگردان. ای صاحب جود و سخاوت، و فضل و کرامت، و بخشش و
 مناعت، و احسان و عنایت!».

پروردگارا! فرجام ما را در تمام کارها به خیر و خوبی بگردان و از رسوایی
 دنیا و آخرت ما را نجات بده. پروردگارا! من بنده تو و فرزند بنده تو هستم
 که در زیر دروازه خانهات ایستاده‌ام و خویشتن را به چهارچوب خانه تو
 چسبانده‌ام و در درگاه تو زاری و تضرع و گریه و فغان می‌کنم، رحمت
 بی‌کران تو را امید دارم، و از عذاب تو ترسان و نالان و حیران و ویلانم. ای
 خدایی که احسانت همیشه و پیوسته است!».

پروردگارا! از تو می‌خواهم تا برایم نام نیک و ذکر خیر در میان آیندگان
 بر جای داری، و بار گناهان را از دوشم برداری، و کارهای مرا اصلاح و
 درست نمایی، و قلب مرا از شرک و چندگانه‌پرستی و کفر و زندقه و نفاق و
 دورنگی پاک داری و قبر مرا با ایمان و اعمال نیک، نورانی و تابناک گردانی،
 و گناهانم را ببخشایی. پروردگارا! من از تو درجات والای بهشت را خواهانم،
 ای پروردگار جهانیان!».

پروردگارا! خودت بندگان را به سوی خانهات فراخوانده‌ای، من نیز به
 حسب فرمان تو به سوی خانهات آمده‌ام، به امید آنکه رضایت و خشنودی تو
 را به دست آورم. خدایا! تو با این کار بر من احسان نموده‌ای، پس بزرگواری
 کن و مرا بیامرز و بر من رحم بفرما و از گناهان و تقصیرات من در گذر و مرا
 ببخش. بی‌شک تو بر هر چیز توانا هستی.

پروردگارا! و مرا و کسانی از فرزندان مرا نمازگزار کن. پروردگارا! دعا و نیایش مرا بپذیر. پروردگارا! مرا و پدر و مادر مرا و تمام مؤمنان را بیمارز و بیخشای در آن روزی که حساب بر پا می‌شود و حسابرسی می‌گردد. پروردگارا! این عمل را از ما بپذیر، بی‌گمان تو شنوا و دانا به گفتار و نیت ما هستی. و اگر نسیان و لغزشی از ما سر زده، بر ما بیخشای و در توبه را بر رویمان باز گذار، بی‌گمان تو بس توبه‌پذیر و مهربانی».

* * *

دعای «حجر اسماعیل علیہ السلام»^۱

بعد از «مُلتَزَم» به «حجر اسماعیل علیہ السلام» آمده و در آنجا این دعا را بخواند:

«اللَّهُمَّ أَنْتَ رَبِّي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، خَلَقْتَنِي وَأَنَا عَبْدُكَ، وَأَنَا عَلَى عَهْدِكَ وَوَعْدِكَ مَا اسْتَطَعْتُ، أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا صَنَعْتُ، أَبُوءُ لَكَ بِنِعْمَتِكَ عَلَيَّ، وَأَبُوءُ بِدَنبِي، فَاعْفُرْ لِي فَإِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ.

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ خَيْرِ مَا سَأَلَكَ بِهِ عِبَادُكَ الصَّالِحُونَ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا اسْتَعَاذَكَ مِنْهُ عِبَادُكَ الصَّالِحُونَ.

اللَّهُمَّ بِأَسْمَائِكَ الْحُسْنَى، وَصِفَاتِكَ الْعُلْيَا، طَهَّرْ قُلُوبَنَا مِنْ كُلِّ وَصْفٍ يُبَاعِدُنَا عَنْ مُشَاهَدَتِكَ وَمَحَبَّتِكَ، وَأَمْتِنَا عَلَى السَّنَةِ وَالْجَمَاعَةِ وَالشُّوقِ إِلَيَّ لِقَائِكَ يَا

^۱ - «حجر اسماعیل علیہ السلام» میان رکن شمالی و رکن شمالی و رکن غربی کعبه قرار دارد.

«حجر» به معنای پناه و دامن است و از این رو به اسماعیل علیہ السلام منسوب کرده‌اند که وقتی دیوارهای کعبه برافراشته شد، او برای پناه بردن از گرمای خورشید، در سایه و کنار این دیوار می‌نشست، و یا این که سایبانی کنار آن برای خود می‌ساخت و در آن پناه می‌گرفت.

«حجر» که اکنون با نیم دایره‌ای کوتاه محصور شده است، دارای دیواری به ارتفاع ۱/۳۲ متر و پهنای ۱/۵ متر و با دو در شرقی و غربی است. طول آن از دیوار کعبه (زیر ناودان طلا) تا دیوار حجر، حدود ۶/۸۰ متر و عرض آن میان دو در شرقی و غربی ۸/۷۷ متر است. از این مقدار سه متر آن، که از دیوار کعبه آغاز می‌شود، در طول، جزو کعبه و بنای اصلی است.

ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ.

اللَّهُمَّ نَوِّرْ بِالْعِلْمِ قَلْبِي، وَاسْتَعْمِلْ بِطَاعَتِكَ بَدَنِي، وَخَلِّصْ مِنَ الْفِتَنِ سِرِّي،
وَأَشْغَلْ بِالْإِعْتِبَارِ فِكْرِي، وَفِي شَرِّ وَسَاوِسِ الشَّيْطَانِ وَأَجْرِنِي مِنْهُ يَا رَحْمَنُ، حَتَّى
لَا يَكُونَنَّ لَهُ سُلْطَانٌ.

رَبَّنَا إِنَّا أَمْنَا، فَاعْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا، وَفِنَا عَذَابَ النَّارِ. رَبَّنَا وَاتِنَا مَا وَعَدْتَنَا عَلَي
رُسُلِكَ وَلَا نُخْزِنَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ، إِنَّكَ لَا تُخْلِفُ الْمِيعَادَ. بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ
الرَّاحِمِينَ».

ترجمه: «بار خدایا! تو پروردگار من هستی که هیچ معبودی جز تو نیست. تو مرا آفریدی و من بنده توام، و تا زمانی که قدرت و توانی داشته باشم، بر عهد و پیمان تو، پایدار و ثابت قدم خواهم بود، و از شر و بدی آنچه انجام داده‌ام، به تو پناه می‌برم. خدایا! به خاطر نعمت‌هایی که تو به من ارزانی فرموده‌ای به سوی تو برمی‌گردم، و از گناهان خویش، توبه و استغفار می‌کنم، پس مرا ببخش که سخت محتاجم؛ بی‌شک تنها تو هستی که گناهان را می‌بخشی و آنها را محو می‌فرمایی و قلم عفو بر آنها می‌کشی.

پروردگارا! من از تو بهترین چیزهایی را می‌خواهم که از تو بندگان نیک و بزرگوارت خواسته‌اند، و به تو پناه می‌برم از شر تمام آن چیزهایی که بندگان نیک تو از آنها به تو پناه برده‌اند. پروردگارا! به حق اسمای حسنی و نامهای زیبا و صفات ولایت، قلب مرا از آنچه ما را از ملاقات و محبت تو دور می‌گرداند، پاک و پاکیزه گردان، و ما را بر مکتب سنت و جماعت، و شوق به ملاقات خویش بمیران، ای پروردگار بزرگوار و گرامی!.

پروردگارا! قلبم را با علم و دانش منور گردان و بدنم را در راه اطاعت و فرمانبرداری خویش به کار گیر، و درونم را از فتنه‌ها و امراضِ درونی پاکیزه دار، و فکرم را به عبرت گرفتن از دیگران مشغول دار، و مرا از وسوسه‌ها و

افکار نامطلوب شیطانی محفوظ دار، و مرا از شر شیطان به خودت پناه ده، ای خدای بخشنده و بزرگوار! تا هیچ گونه تسلطی بر من نداشته باشد.

پروردگارا! ما ایمان آورده‌ایم، پس گناهان ما را ببخش و ما را از آتش دوزخ بدور دار. پروردگارا! آنچه را که بر زبان پیامبران خود به ما وعده داده‌ای از قبیل: پیروزی دنیا و نعمت آخرت، به ما عطا کن و در روز رستاخیز ما را با درآوردن به دوزخ، خوار و زبون مگردان، بی‌گمان تو وعده خلافی نخواهی کرد. به حق رحمت ای مهربانترین مهربانان».

* * *

دعا به وقت نوشیدن آب زمزم

برای شخص محرم مستحب است که بعد از خواندن دو رکعت نماز طواف در مقام ابراهیم، و خواندن دعا در «مقام ابراهیم» و «مُلْتَزِم» و «حِجْر اسماعیل» به کنار زمزم رفته، و از آب زمزم به مقدار کافی نوشیده و این دعا را بخواند:

«اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ عِلْمًا نَافِعًا وَرِزْقًا وَاسِعًا، وَشِفَاءً مِّنْ كُلِّ دَاءٍ وَسُقْمٍ، بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ».

ترجمه: «پروردگارا! من از تو علم نافع و سودمند، و رزق و روزی فراخ، و شفاء و بهبودی از هر بیماری و مرضی را خواهانم».

* * *

«سعی بین صفا و مروه»

نیت سعی

بعد از انجام طواف، شخص حاجی و یا عمره کننده باید بین صفا و مروه سعی نماید، از این رو بر بالای صفا رفته تا بیت الله در نظر آید، سپس متوجه قبله شده و نیت سعی میان صفا و مروه را اینگونه بکند:

اگر احرام به حج بسته بود اینگونه برای سعی نیت کند:

«اللَّهُمَّ إِنِّي أُرِيدُ أَنْ أَسْعِيَ مَا بَيْنَ الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ سَبْعَةَ أَشْوَاطٍ سَعْيِ الْحَجِّ لِلَّهِ عَزَّ وَجَلَّ، فَيَسِّرْهُ لِي وَتَقَبَّلْهُ مِنِّي، أُبَدَأُ بِمَا بَدَأَ اللَّهُ وَرَسُوهُ، «إِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ فَمَنْ حَجَّ الْبَيْتَ أَوْ اعْتَمَرَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ أَنْ يَطَّوَّفَ بِهِمَا وَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا فَإِنَّ اللَّهَ شَاكِرٌ عَلِيمٌ».

ترجمه: «پروردگارا! من اراده سعی هفت شوط را در میان صفا و مروه برای خداوند عز و جل کرده‌ام، پس آن را برای من آسان بگردان و از من قبول بفرما. به آن چیزی شروع می‌کنم که خدا و رسول بدان شروع کرده‌اند (یعنی نخست سعی به صفا، و سپس سعی به مروه)، «بی‌گمان دو کوه صفا و مروه از نشانه‌های خدا و عبادات خدا هستند. پس هر که می‌خواهد فریضه حج بیت الله الحرام یا عمره را به جای آورد، بر او گناهی نخواهد بود که میان آن دو کوه را بارها طی کند و سعی میان صفا و مروه را به جای آورد. هر که به دلخواه کار نیکی را انجام دهد و بیش از واجبات، به طاعت و عبادت پردازد، خدا پاداش او را می‌دهد، چه بی‌گمان خدا سپاسگذار و آگاه از اعمال و نیت عبادت‌کنندگان است.»

و اگر احرام به عمره بسته بود، اینگونه برای سعی، نیت کند:

«اللَّهُمَّ إِنِّي أُرِيدُ أَنْ أَسْعِيَ مَا بَيْنَ الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ سَبْعَةَ أَشْوَاطٍ سَعْيِ الْعُمْرَةِ لِلَّهِ عَزَّ وَجَلَّ، فَيَسِّرْهُ لِي وَتَقَبَّلْهُ مِنِّي، أُبْدَأُ بِمَا بَدَأَ اللَّهُ وَرَسُولُهُ، «إِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ، فَمَنْ حَجَّ النَّبَيْتِ أَوْ اعْتَمَرَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ أَنْ يَطَّوَّفَ بِهِمَا وَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا فَإِنَّ اللَّهَ شَاكِرٌ عَلِيمٌ».

ترجمه‌اش گذشت. در احرام به حج «سعی الحج» بگوید. و در احرام به عمره «سعی العمره» بگوید.

تذکر: این نیت را در دل کردن کافی است، اما به زبان گفتن بهتر است.

* * *

«دعا در بالای صفا»

سنت است که شخص محرم، ایستادن خود را بر «صفا» طولانی کند و رو به قبله بایستد و تکبیر (اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ وَ لِلَّهِ الْحَمْدُ) بگوید و اینگونه دعا کند:

«اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ وَ لِلَّهِ الْحَمْدُ، اللَّهُ أَكْبَرُ عَلَيَّ مَا هَدَانَا، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَيَّ مَا أَوْلَانَا، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ، يُحْيِي وَيُمِيتُ، بِيَدِهِ الْحَيُّ وَهُوَ عَلَيَّ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ.

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، أَتَجَزَّ وَعَدُّهُ، وَنَصَرَ عَبْدَهُ، وَهَزَمَ الْأَحْزَابَ وَحْدَهُ؛ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَلَا نَعْبُدُ إِلَّا إِيَّاهُ، مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ.

اللَّهُمَّ أَنْتَ قُلْتَ: «أَدْعُوْنِي أُسْتَجِبْ لَكُمْ» وَإِنَّكَ لَا تُخْلِفُ الْمِيعَادَ، وَإِنِّي أَسْأَلُكَ كَمَا هَدَيْتَنِي لِلْإِسْلَامِ أَنْ لَا تَنْزِعَهُ مِنِّي حَتَّى تَتَوَقَّأَنِي وَأَنَا مُسْلِمٌ. سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ.

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَي سَيِّدِنَا وَنَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ ﷺ وَعَلَىٰ آلِهِ وَأَصْحَابِهِ وَأَتْبَاعِهِ أَجْمَعِينَ إِلَىٰ يَوْمِ الدِّينِ. اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِمَشَايِخِي وَلِلْمُسْلِمِينَ أَجْمَعِينَ. بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ».

ترجمه: «خدا بزرگتر و برتر از هر چیز و هر کسی است که به تصور آید، و همه در برابر بزرگی و عظمت او کوچک و حقیراند. و تمام ستایش‌ها و سپاسها از آن خداست. خدا برتر از همه چیز و همه کس است و از عظمت و بزرگی اوست که ما را به راه راست رهنمون ساخت. و ستایش‌ها برای اوست در برابر آنچه که به ما عطا فرموده است. و هیچ معبودی جز الله نیست، و او یکتای بی‌همتا است که شریکی ندارد. مالکیت مطلق و حاکمیت همه جانبه، و تمام ستایش‌ها و سپاسها از آن اوست، که زنده می‌کند و می‌میراند و خیر و خوبی در قدرت اوست و او بر همه چیز تواناست.

هیچ معبودی به حق جز الله نیست، و اوست که وعده‌اش را به پیامبرش عملی کرد، و در جنگ‌ها یاری‌اش داد و بر کافران و گروه‌های کفر پیشه و اسلام ستیز، پیروزش گرداند و به تنهایی همه آنان را شکست داد و خوار و زبونشان ساخت. هیچ معبودی به حق جز الله نیست، و ما فقط او را عبادت و بندگی می‌کنیم، و پرستش خود را از هر گونه شائبه کفر و شرک و ریا، پالوده و زدوده می‌سازیم و خاص او تعالی می‌کنیم، هر چند کافران دوست نداشته باشند.

پروردگارا! خودت فرمودی: «رفع نیازمندی‌ها و حل مشکلات خود را از من بخواهید، تا آن را اجابت کنم» و بی‌شک تو خلاف وعده نمی‌کنی، از این رو از تو می‌خواهم چنانکه مرا به اسلام هدایت و رهنمون ساختی، در ادامه، آن را از من نگیری، تا این که روزی که زندگی را بدرود می‌گویم و چهره در نقاب خاک می‌کشم، مسلمان باشم و عاقبتم با اسلام و ایمان باشد.

الله پاک است و تمام تعریف‌ها لایق اوست، و به جز او دیگر معبودی به حق نیست، و او از همه چیز و همه کس بزرگتر و برتر است. رستگاری از گناه، و قدرت بر عبادت، بدون توفیق او که بسیار بلند مرتبه و با عظمت است، میسر نیست.

خدایا بر سرور و پیامبر ما حضرت محمد ج درود و سلام بفرست، و بر تمام اولاد و اصحاب و پیروان او تا روز قیامت نیز درود و سلام بفرست. خدایا! مرا و پدر و مادر مرا و اساتید مرا و تمام مسلمانان را بیامرز. به حق رحمتت ای مهربانترین مهربانان.»

و عبدالله بن عمر رضی الله عنهما در بالای صفا این دعا را می‌خواند:

«اللَّهُمَّ اغْصِنَا بِدِينِكَ وَطَوَاعِيَتِكَ وَطَوَاعِيَةِ رَسُولِكَ، وَجَنِّبْنَا حُدُودَكَ، اللَّهُمَّ اجْعَلْنَا نُحِبُّكَ وَنُحِبُّ مَلَائِكَتَكَ وَأَنْبِيَاءَكَ وَرُسُلَكَ، وَنُحِبُّ عِبَادَكَ الصَّالِحِينَ، اللَّهُمَّ حَبِّبْنَا إِلَيْكَ وَإِلَى أَنْبِيَاءِكَ وَرُسُلِكَ وَإِلَى عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ، اللَّهُمَّ يَسِّرْنَا لِلْيُسْرَى، وَجَنِّبْنَا الْعُسْرَى، وَاعْفِرْ لَنَا فِي الْأَخِرَةِ وَالْأُولَى، وَاجْعَلْنَا مِنْ أُمَّةِ الْمُتَّقِينَ.»

ترجمه: «خدایا! ما را به وسیله دین و طاعت خویش، و پیروی از پیامبر گرامی‌ات، حفظ بفرما، و ما را از تجاوز و تعدی از حدودت دور بدار. پروردگارا! ما را به گونه‌ای گردان که تو را و فرشتگانت و پیامبرانت و فرستادگانت و بندگان نیکوکارت را دوست بداریم. خدایا! ما را نزد خودت، فرشتگانت، پیامبرانت، فرستادگانت، و بندگان نیکوکارت محبوب بگردان.

خدایا! ما را برای بهشت آماده ساز، و از دوزخ دورمان گردان، و ما را در آخرت و دنیا بیامرز، و ما را از پیشوایان پرهیزگاران بگردان.»

تذکر: بر مروه نیز همین دعاها را بخواند. و اگر خواست می‌تواند برای دیگر مقاصد خویش نیز در بالای صفا و مروه دعا کند.

دعاهای شوطهای هفت‌گانه

سعی میان صفا و مروه

بعد از خواندن دعا در بالای صفا، شروع به سعی میان صفا و مروه کند، و در هر شوط دعاهای ذیل را بخواند:

دعای شوط اول (در سعی از صفا به طرف مروه):

«اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ كَبِيرًا وَالْحَمْدُ لِلَّهِ كَثِيرًا وَسُبْحَانَ اللَّهِ الْعَظِيمِ وَبِحَمْدِهِ الْكَرِيمِ بُكْرَةً وَأَصِيلًا، وَمِنَ اللَّيْلِ فَاسْجُدْ لَهُ وَسَبِّحْهُ لَيْلًا طَوِيلًا.»

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ، أَنْجَزَ وَعْدَهُ، وَنَصَرَ عَبْدَهُ، وَهَزَمَ الْأَحْزَابَ وَحْدَهُ؛ لَا شَيْءَ قَبْلَهُ وَلَا بَعْدَهُ، يُحْيِي وَيُمِيتُ وَهُوَ حَيٌّ دَائِمًا لَا يَمُوتُ وَلَا يَفُوتُ أَبَدًا، بِيَدِهِ الْخَيْرُ وَإِلَيْهِ الْمَصِيرُ وَهُوَ عَلِيُّ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ.

«رَبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ، وَاغْفِرْ وَتَكْرَّمْ وَتَجَاوَزْ عَمَّا تَعَلَّمَ، إِنَّكَ تَعَلَّمْ مَا لَا تَعَلَّمْ، إِنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ الْأَعَزُّ الْأَكْرَمُ»^۱.

رَبَّنَا نَجِّنَا مِنَ النَّارِ سَالِمِينَ غَانِمِينَ فَرِحِينَ مُسْتَبْشِرِينَ، مَعَ عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ، مَعَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّينَ وَالصِّدِّيقِينَ وَالشُّهَدَاءِ وَالصَّالِحِينَ وَحَسُنَ أُولَئِكَ رَفِيقًا، ذُلكَ الْفَضْلُ مِنَ اللَّهِ وَكَفَى بِاللَّهِ عَلِيمًا.

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ حَقًّا حَقًّا، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ تَعْبُدًا وَرِقًّا، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَلَا نَعْبُدُ إِلَّا

^۱ - دعای «رب اغفر و ارحم...» در هر شوط، هنگام سعی بین دو چراغ سبز «میلین اخضرین» خوانده می‌شود.

إِيَّاهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ.

«إِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ فَمَنْ حَجَّ الْبَيْتَ أَوْ اعْتَمَرَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ أَنْ يَطَّوَّفَ بِهِمَا وَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا فَإِنَّ اللَّهَ شَاكِرٌ عَلِيمٌ»^۱.

ترجمه: «خدا از همه چیز و همه کس بزرگتر و برتر است، و همه در برابر بزرگی او کوچک و حقیراند. و ستایش فقط لایق ذات اوست، آن هم ستایشی زیاد. و تسبیح و تقدیس خدایی را سزااست که بزرگ و باعظمت است؛ و ما نیز در همه وقت و در همه حال به وقت بامدادان و شامگاهان به پاکی و تسبیح او مشغولیم. و شبانگهان برای خدا سجده و کرنش می‌بریم و در شب او را تسبیح و تقدیس می‌نمائیم.

معبودی به حق جز الله نیست که یکتایی بی‌همتا است و شریک و انبازی ندارد. او وعده‌اش را به پیامبرش عملی کرد و او را یاری داد و او را بر کافران و گروه‌های کفر پیشه و اسلام‌ستیز پیروز گردانید و به تنهایی همه آنان را شکست داد.

هیچ چیز و هیچ کسی نه پیش از او بوده و نه بعد از او می‌ماند، زنده می‌کند و می‌میراند. و او زنده‌ جاوید و باقی پایدار است که هرگز نمی‌میرد و فنا نمی‌پذیرد. خیر و خوبی در قدرت اوست و برگشت همه به سوی اوست و او بر همه چیز تواناست.

«پروردگارا! مرا بیامرز و رحمت خویش را شامل حال من گردان و از سر تقصیرات و گناهان من که خود به آنها دانایی درگذر، چرا که بی‌شک تو چیزهایی را می‌دانی که ما از آنها بی‌خبریم. و تو علاوه از ظاهر گفتار من، از راز درون من هم باخبری ولی من چون انسانی بیش نیستم، از آنچه بر من

^۱ - آیه ﴿إِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ...﴾ در هر شوط، هنگام نزدیک شدن به هر یک از صفا و مروه، به طور مکرر، تلاوت می‌گردد.

أَسْتَجِبْ لَكُمْ»، دَعَوْنَاكَ رَبَّنَا فَاعْفُرْ لَنَا كَمَا أَمَرْتَنَا إِنَّكَ لَا تُخْلِفُ الْمِيعَادَ.
 رَبَّنَا إِنَّنا سَمِعْنَا مُنَادِيًا يُنَادِي لِلْإِيمَانِ أَنْ آمِنُوا بِرَبِّكُمْ فَآمَنَّا، رَبَّنَا فَاعْفُرْ لَنَا
 دُنُوبَنَا وَكَفِّرْ عَنَّا سَيِّئَاتِنَا وَتَوَقَّنَا مَعَ الْأَبْرَارِ، رَبَّنَا وَآتِنَا مَا وَعَدْتَنَا عَلَي رُسُلِكَ وَلَا
 تُخْزِنَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ، إِنَّكَ لَا تُخْلِفُ الْمِيعَادَ.

رَبَّنَا عَلَيْكَ تَوَكَّلْنَا وَإِلَيْكَ أَنبْنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ، رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا وَلِإِخْوَانِنَا الَّذِينَ
 سَبَقُونَا بِالْإِيمَانِ وَلَا تَجْعَلْ فِي قُلُوبِنَا غِلًّا لِلَّذِينَ آمَنُوا رَبَّنَا إِنَّكَ رَؤُوفٌ رَحِيمٌ.
 «رَبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ وَاغْفُ وَتَكْرَمْ وَتَجَاوَزْ عَمَّا تَعْلَمُ، إِنَّكَ تَعْلَمُ مَا لَا نَعْلَمُ،
 إِنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ الْأَعَزُّ الْأَكْرَمُ».

«إِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ فَمَنْ حَجَّ الْبَيْتَ أَوْ اعْتَمَرَ فَلَا جُنَاحَ
 عَلَيْهِ أَنْ يَطَّوَّفَ بِهِمَا وَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا فَإِنَّ اللَّهَ شَاكِرٌ عَلِيمٌ».

ترجمه: «خدا از همه چیز و همه کس بزرگتر و برتر است و همه در برابر
 بزرگی و عظمت او کوچک و حقیراند. و حمد و ستایش فقط لایق و زینده
 اوست. هیچ معبودی به جز الله نیست و او ذات یگانه یکتا و بی‌همتا و
 بی‌همگون و بی‌نیاز است که همسری ندارد و برای خود فرزندی را برنگزیده
 است و در فرمانروایی و مالکیت جهان، شریکی انتخاب ننموده است و یار و
 یاورى به خاطر ناتوانی نداشته است، بنابراین او را چنان که باید به عظمت
 بستا و زبان به بزرگواریش بگشا.

پروردگارا! تو خود در کلام خویش فرموده‌ای: «مرا به فریاد خوانید و
 رفع نیازمندی‌ها و حل مشکلات خود را از من بخواهید تا بپذیرم.»
 پروردگارا! از تو می‌خواهیم تا گناهان ما را (همانطور که خود فرمان
 داده‌ای) ببخشی، بی‌شک تو خلاف وعده عمل نمی‌کنی.

پروردگارا! ما از منادی بزرگوار توحید (یعنی محمد بن عبدالله ﷺ)
 شنیدیم که مردم را به ایمان به پروردگارشان می‌خواند، و ما ایمان آوردیم و

ندای او را لبیک گفتیم. اکنون که چنین است پروردگارا! گناهانمان را بیامرز و بدیهایمان را بپوشان و ما را با نیکان و در مسیر ایشان بمیران. پروردگارا! آنچه را که بر زبان پیامبران خود به ما وعده داده‌ای، به ما عطا کن و در روز رستاخیز ما را با در آوردن به دوزخ خوار و زیون مگردان. بی‌گمان تو وعده خلافی نخواهی کرد.

پروردگارا! به تو توکل می‌کنیم، و به تو روی می‌آوریم، و بازگشت به سوی تو است و همهٔ راهها سر به جانب تو دارد و به تو منتهی می‌گردد. پروردگارا! ما را و برادران ما را که در ایمان آوردن بر ما پیشی گرفته‌اند بیامرز، و کینه‌ای نسبت به مؤمنان در دل‌هایمان جای مده. پروردگارا! تو دارای رأفت و رحمت فراوان هستی.

«پروردگارا! مرا بیامرز و رحمت خویش را شامل حال من گردان و از سر تقصیرات و گناهان من که خود به آنها دانایی درگذر، چرا که بی‌شک تو چیزهایی را می‌دانی که ما از آنها بی‌خبریم. و تو علاوه از ظاهر گفتار من، از راز درون من هم باخبری ولی من چون انسانی بیش نیستم، از آنچه بر من پنهان می‌داری بی‌خبرم. پروردگارا! براستی تو از همه چیز و همه کس عزیزتر و گرامی‌تر هستی».

«بی‌گمان صفا و مروه از نشانه‌های خدا هستند. پس هر که حج بیت الله الحرام یا عمره را به جای آورد، بر او گناهی نخواهد بود که میان صفا و مروه را بارها طی کند و سعی میان صفا و مروه را به جای آورد. هر که به دلخواه کار نیکی انجام دهد، بی‌گمان خدا سپاسگذار و آگاه است».

تذکر: دعای «رَبِّ اغْفِرْ وَ ارْحَمْ» تا «اِنَّكَ اَنْتَ اللهُ الْاَعَزُّ الْاَكْرَمُ»: در هر شوط هنگام سعی بین دو چراغ سبز خوانده می‌شود.

و آیه ﴿اِنَّ الْصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللّٰهِ...﴾ نیز در هر شوط، هنگام

نزدیک شدن به هر یک از صفا و مروه، به طور مکرر تلاوت می‌گردد.

* * *

دعای شوط سوم (در سعی از صفا به مروه):

«اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ وَلِلَّهِ الْحَمْدُ. رَبَّنَا أَنْتُمْ لَنَا نُورٌ نَا وَاعْفِرْ لَنَا إِنَّكَ عَلَي كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ. اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْخَيْرَ كُلَّهُ، عَاجِلَهُ وَاجْتَلَهُ، وَأَسْتَعْفِرُكَ لِدُنْيِي، وَأَسْأَلُكَ رَحْمَتَكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.

«رَبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ وَاغْفُ وَتَكَرَّمْ وَتَجَاوَزْ عَمَّا تَعَلَّمَ، إِنَّكَ تَعَلَّمُ مَا لَا نَعَلَّمُ، إِنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ الْأَعَزُّ الْأَكْرَمُ»

رَبِّ زِدْنِي عِلْمًا، رَبَّنَا لَا تُزِغْ قُلُوبَنَا بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنَا وَهَبْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً إِنَّكَ أَنْتَ الْوَهَّابُ.

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْكُفْرِ وَالْفَقْرِ وَعَذَابِ الْقَبْرِ، لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ، إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ.

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِرِضَاكَ مِنْ سَخَطِكَ، وَبِمُعَافَاتِكَ مِنْ عُقُوبَتِكَ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْكَ، لَا أَحْصِي ثَنَاءً عَلَيْكَ، أَنْتَ كَمَا أَثْنَيْتَ عَلَي نَفْسِكَ، فَلَكَ الْحَمْدُ حَتَّى تَرْضَى.

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي خَطِيئَتِي يَوْمَ الدِّينِ، وَاجْعَلْنِي مِنْ أُمَّةِ الْمُتَّقِينَ وَمِنْ وَرَثَةِ الْجَنَّةِ النَّعِيمِ».

﴿إِنَّ الصَّافَةَ وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ فَمَنْ حَجَّ الْبَيْتَ أَوْ اعْتَمَرَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ أَنْ يَطَّوَّفَ بِهِمَا وَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا فَإِنَّ اللَّهَ شَاكِرٌ عَلِيمٌ ﴿١٥٨﴾﴾ [البقرة: 158].

ترجمه: «خدا از همه چیز و همه کس بزرگتر و برتر است و همه در برابر عظمت و بزرگی او کوچک و حقیراند. و تمام سپاسها و ستایشها از آن

اوست. پروردگارا! نور ایمان ما را کامل گردان تا در پرتو آن به بهشت برسیم و ما را ببخشای، چرا که تو بر هر چیزی بس توانایی. پروردگارا! من تمام خوبی‌های دنیا و آخرت را از تو می‌خواهم و از تو برای تمام گناهان خویش طلب توبه و مغفرت می‌کنم و از تو رحمت بی‌کران تو را می‌طلبم، ای مهربانترین مهربانان!.

«پروردگارا! مرا بیامرز و رحمت خویش را شامل حال من گردان و از سر تقصیرات و گناهان من که خود به آنها دانایی درگذر، چرا که بی‌شک تو چیزهایی را می‌دانی که ما از آنها بی‌خبریم. و تو علاوه از ظاهر گفتار من، از راز درون من هم باخبری ولی من چون انسانی بیش نیستم، از آنچه بر من پنهان می‌داری بی‌خبرم. پروردگارا! براستی تو از همه چیز و همه کس عزیزتر و گرامی‌تر هستی».

پروردگارا! بر علم و دانشم بیفزای و از مسائل دینی آگاهترم فرما، و دل ما را از راه حق منحرف مگردان بعد از آنکه مرا حلاوت هدایت چشانده و به سوی حقیقت رهنمود نموده‌ای، و از جانب خود رحمتی به من عطا کن، بی‌گمان بخشایشگر حقیقی تویی!.

پروردگارا! من از کفر و فقر و عذاب قبر به تو پناه می‌برم، پروردگارا! معبودی جز تو نیست و تو پاک و منزهی از هر گونه کم و کاستی و فراتر از هر آن چیزی هستی که نسبت به تو بر دل‌هایمان می‌گذرد و تصور می‌کنیم. خداوندا! بر اثر مبادرت به گناهان و معاصی، من از جمله ستمکاران شده‌ام (مرا دریاب).

پروردگارا! من از خشم و غضبت به رضا و خشنودیت پناه می‌برم، و نیز از عقوبت تو به عفو و گذشتت پناه می‌برم. و از تو به خودت پناه می‌برم چرا که تنها تو پناه می‌دهی و هر که را بخواهی در پناه خود می‌گیری و او را فریادرسی می‌کنی. پروردگارا! من این توان و قدرت را ندارم تا تعریف و

ستایش تو را به تصویر بکشم. تو همان ذات بزرگوار و با عظمتی هستی که خود به تعریف آن پرداخته‌ای، پس تمام حمد و ستایش‌ها مخصوص توست، و حمد و ستایش تو را با زبان ناقص و عقل قاصر خویش به حدی می‌کنم تا از من راضی و خرسند گردی.

پروردگارا! گناهانم را در روز جزا و سزا (قیامت) بیامرز و مرا از زمرهٔ پیشوایان پرهیزگاران و از زمرهٔ کسانی که بهشت پرنعمت را فراچنگ می‌آورند، بساز.»

تذکر: دعای «رَبِّ اغْفِرْ و ارحم» تا «انک أنت الله الأعز الأکرم»: در هر شوط، هنگام سعی بین دو چراغ سبز خوانده می‌شود.

و آیهٔ ﴿إِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ...﴾ نیز در هر شوط، هنگام نزدیک شدن به هر یک از صفا و مروه، به طور مکرر تلاوت می‌گردد.

دعای شوط چهارم (از مروه به صفا):

«اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ وَلِلَّهِ الْحَمْدُ. اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ خَيْرِ مَا تَعْلَمُ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا تَعْلَمُ وَأَسْتَغْفِرُكَ مِنْ كُلِّ مَا تَعْلَمُ، إِنَّكَ أَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ. لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْمَلِكُ الْحَقُّ الْمُبِينُ، مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ الصَّادِقُ الْوَعْدُ الْأَمِينُ. اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ كَمَا هَدَيْتَنِي لِلْإِسْلَامِ أَنْ لَا تَنْزِعَهُ مِنِّي، حَتَّى تَتَوَقَّأَنِي وَأَنَا مُسْلِمٌ. اللَّهُمَّ اجْعَلْ فِي قَلْبِي نُورًا وَفِي سَمْعِي نُورًا وَفِي بَصَرِي نُورًا. اللَّهُمَّ اشْرَحْ لِي صَدْرِي وَيَسِّرْ لِي أَمْرِي، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ وَسَاوِسِ الصَّدْرِ وَسَنَاتِ الْأَمْرِ وَفِتْنَةِ الْقَبْرِ.»

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا يَلِجُ فِي اللَّيْلِ، وَمِنْ شَرِّ مَا يَلِجُ فِي النَّهَارِ وَمِنْ شَرِّ مَا تَهَبُّ بِهِ الرِّيَّاحُ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.

سُبْحَانَكَ مَا عَبَدْنَاكَ حَقَّ عِبَادَتِكَ يَا اللَّهُ! سُبْحَانَكَ مَا ذَكَرْنَاكَ حَقَّ ذِكْرِكَ

يَا اللَّهُ! اللَّهُمَّ يَا مُقَدِّبَ الْقُلُوبِ! ثَبِّتْ قَلْبِي عَلَي دِينِكَ. اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مُوجِبَاتِ رَحْمَتِكَ وَعَزَائِمَ مَغْفِرَتِكَ وَالْغَنِيمَةَ مِنْ كُلِّ بَرٍّ وَالسَّلَامَةَ مِنْ كُلِّ إِثْمٍ وَالْفَوْزَ بِالْحَنَّةِ وَالتَّجَاةَ مِنَ النَّارِ.

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْهُدَى، وَالثَّقِي، وَالْعَفَافَ، وَالْغِنَى. اللَّهُمَّ أَعِنِّي عَلَي ذِكْرِكَ وَشُكْرِكَ، وَحُسْنِ عِبَادَتِكَ.

«رَبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ وَاغْفُ وَتَكْرَمْ وَتَجَاوَزْ عَمَّا تَعْلَمُ، إِنَّكَ تَعْلَمُ مَا لَا نَعْلَمُ، إِنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ الْأَعَزُّ الْأَكْرَمُ».

﴿إِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ فَمَنْ حَجَّ الْبَيْتَ أَوْ اعْتَمَرَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ أَنْ يَطَّوَّفَ بِهِمَا وَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا فَإِنَّ اللَّهَ شَاكِرٌ عَلِيمٌ﴾ [البقرة: 1۵۸].

ترجمه: «خدا از همه چیز و همه کس بزرگتر و برتر است و همه در برابر عظمت و بزرگی او کوچک و ناچیزاند؛ و تمام حمد و ستایش‌ها از آن خداست. پروردگارا! از تو بهترین و نیکوترین چیزهایی را که خود به آنها دانایی، و از تو از شر و بدی چیزهایی که خود به آنها دانایی پناه می‌برم، و از تمام گناہانی که خود به آنها دانایی، طلب توبه و مغفرت می‌کنم، بی شک تو از تمام خفایا و پنهانی‌ها و رازها و نیت‌ها آگاهی.»

هیچ معبودی جز الله نیست و مالکیت مطلق و حاکمیت همه جانبه از آن اوست، و محمد ﷺ فرستادهٔ صادق و امانت‌دار اوست. پروردگارا! از تو می‌خواهم چنانکه مرا به اسلام هدایت نمودی، اینکه اسلام را از من نگیری تا این که روزی که زندگی را بدرود می‌گویم و چهره در نقاب خاک می‌کشم، مسلمان باشم و مردن بر توحید و اسلام را بهره‌ام بگردان.

پروردگارا! در قلب و شنوایی و بینایی من، نور قرار بده. پروردگارا! سینه‌ام را فراخ و گشاده‌دار (تا در پرتو شرح، هواهای نفسانی و خواهشات

حیوانی و وسوسه‌های شیطانی از دل برخیزد و با آرامش تمام، عبادت تو را به جای آورم). و کار دین و دنیای مرا بر من آسان گردان. و به تو از شر وسوسه‌های دل، و پراکندگی کارم و از فتنه قبر پناه می‌برم.

پروردگارا! من به تو پناه می‌برم از شر و بدی آنچه در شب اتفاق می‌افتد و از شر و بدی آنچه در روز اتفاق می‌افتد و از بدی آنچه باها به آن می‌وزد؛ ای مهربانترین مهربانان.

پروردگارا! تو از هر گونه کم و کاستی و ناتوانی و ناشایستی پاک و منزهی، و ما چنان که باید منزلت و عظمت تو را نشناخته‌ایم و به گونه لازم تو را عبادت نکرده‌ایم ای الله! پروردگارا! تو از هر گونه ناتوانی و ناشایستی و عیب و نقص، پاک و منزهی، و ما چنان که باید به قدر و شأن تو پی نبرده‌ایم و به گونه لازم به یاد تو نبوده‌ایم ای الله (ما را ببخش و از سر تقصیرات ما در گذر).

پروردگارا! ای گرداننده قلبها! قلب مرا بر دین خود ثابت و پایدار بگردان. پروردگارا! از تو، توفیق بر خصلت‌های پسندیده‌ای می‌خواهم که رحمت تو را برایم به بار آورد و آمرزش قطعی‌ای که گناهانم را از میان بردارد و از تو سلامتی از هر نوع گناه را می‌خواهم و از تو رسیدن به بهشت و نجات یافتن از دوزخ می‌خواهم، خدایا! از تو هدایت و پرهیزگاری و پاکدامنی و توانگری می‌خواهم. خدایا! مرا بر یادت و شکر و خوب عبادت کردنت یاری کن».

تذکر: دعای «رَبِّ اغْفِرْ و ارحم» تا «انك أنت الله الأعز الأكرم»: در هر شوط، هنگام سعی بین دو چراغ سبز خوانده می‌شود.

و آیه ﴿إِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِن شَعَائِرِ اللَّهِ...﴾ نیز در هر شوط، هنگام نزدیک شدن به هر یک از صفا و مروه، به طور مکرر تلاوت می‌گردد.

دعای شوط پنجم (از صفا به مروه):

«اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ وَلِلَّهِ الْحَمْدُ. سُبْحَانَكَ مَا شَكَرْنَاكَ حَقَّ

شُكْرِكَ يَا اللَّهُ! سُبْحَانَكَ مَا أَعْلَى شَأْنُكَ يَا اللَّهُ!
 اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْهَمِّ وَالْحَزَنِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الْعَجْزِ وَالْكَسَلِ وَأَعُوذُ
 بِكَ مِنَ الْجُبْنِ وَالْبُخْلِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ غَلَبَةِ الدَّيْنِ وَقَهْرِ الرِّجَالِ.
 اللَّهُمَّ حَبِّبْ إِلَيْنَا الْإِيمَانَ وَزَيِّنْهُ فِي قُلُوبِنَا وَكَرِّهْ إِلَيْنَا الْكُفْرَ وَالْفُسُوقَ
 وَالْعِصْيَانَ وَاجْعَلْنَا مِنَ الرَّاشِدِينَ.

«رَبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ وَاغْفِرْ وَتَكَرَّمْ وَتَجَاوَزْ عَمَّا تَعَلَّمَ، إِنَّكَ تَعَلَّمَ مَا لَا تَعَلَّمَ،
 إِنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ الْأَعَزُّ الْأَكْرَمُ»

اللَّهُمَّ قِنِي عَذَابَكَ يَوْمَ تَبْعَثُ عِبَادَكَ، اللَّهُمَّ اهْدِنِي بِالْهُدَى وَنَقِّنِي بِالتَّقْوَى،
 وَاعْفُزْنِي فِي الْآخِرَةِ وَالْأُولَى، اللَّهُمَّ ابْسُطْ عَلَيْنَا مِنْ بَرَكَاتِكَ، وَرَحْمَتِكَ، وَفَضْلِكَ
 وَكَرَمِكَ وَرِزْقِكَ.

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ التَّعِيْمَ الْمُتَمِيمَ الَّذِي لَا يَحُولُ وَلَا يَزُولُ أَبَدًا.
 اللَّهُمَّ اجْعَلْ فِي قَلْبِي نُورًا، وَفِي سَمْعِي نُورًا، وَفِي بَصَرِي نُورًا، وَفِي لِسَانِي نُورًا
 وَاجْعَلْ فِي نَفْسِي نُورًا وَعَنْ يَمِينِي نُورًا وَمِنْ فَوْقِي نُورًا وَعَظْمَ لِي نُورًا. رَبِّ
 اشْرَحْ لِي صَدْرِي وَيَسِّرْ لِي أَمْرِي.

﴿إِنَّ الصَّافَا وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ فَمَنْ حَجَّ الْبَيْتَ أَوْ اعْتَمَرَ فَلَا جُنَاحَ
 عَلَيْهِ أَنْ يَطَّوَّفَ بِهِمَا وَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا فَإِنَّ اللَّهَ شَاكِرٌ عَلِيمٌ﴾

ترجمه: «خدا از همه چیز و همه کس بزرگتر و برتر است و همه در برابر
 عظمت و بزرگی او کوچک و حقیرند. و تمام حمد و ستایش‌ها لایق خداست.
 پروردگارا! تو از هر گونه عیب و نقص و ناتوانی و ناشایستی پاک و منزهی و
 ما چنان که باید منزلت و عظمت تو را نشناخته‌ایم و به قدر و شأن تو پی
 نبرده‌ایم و به گونه لازم شکر و سپاس تو را به جای نیاورده‌ایم. پروردگارا!

تو از هر گونه عیب و نقص پاک و منزهی و چه قدر، شأن و جایگاه تو رفیع و والاست.

پروردگارا! به تو پناه می‌برم از غم و اندوه، و به تو پناه می‌برم از عجز و ناتوانی و تنبلی و کسالت، و به تو پناه می‌برم از بزدلی و بخل، و به تو پناه می‌برم از چیره شدن قرض و از قهر مردم.

پروردگارا! ایمان را در نظرمان گرامی‌دار و آن را در دل‌هایمان آراسته‌ساز و کفر و نافرمانی و گناه را در نظرمان زشت و ناپسند جلوه‌دار و ما را از زمره راهیبان و هدایت‌شدگان قرار ده.

پروردگارا! مرا از عذاب روزی که بندگان را برای حساب و کتاب زنده می‌گردانی، حفظ بفرما. پروردگارا! مرا با هدایت اسلام رهنمون ساز و مرا با تقوا و خداترسی آراسته و مزین بدار، و مرا در دنیا و آخرت مورد مغفرت و بخشش خویش قرار بده. پروردگارا! رحمت‌ها و برکت‌های خویش را بر ما فراوان و فراخ بگردان و فضل و روزی خویش را بر ما گسترده و افزون و فراگیر بکن.

پروردگارا! من از تو نعمت‌های همیشگی و پایدار و جاویدان و ماندگاری را می‌خواهم که هرگز نه جابه‌جا و دگرگون می‌شوند و نه تعویض و تحول و نه زائل و فنا.

پروردگارا! در قلبم، در شنوایی‌ام، در بینایی‌ام، در زبانم، در نفسم، در سمت راستم، و در بالای سرم، نور ایمان و هدایت قرار بده، و نورم را کامل و بزرگ بگردان. پروردگارا! سینه‌ام را فراخ و گشاده دار و کار مرا بر من آسان بگردان».

تذکر: دعای «رب اغفر و ارحم» تا «انک أنت الله الأعز الأکرم»: در هر شوط هنگام سعی بین دو چراغ سبز خوانده می‌شود.

و آیه ﴿إِنَّ الصَّافَا وَالْمَرَوَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ...﴾ نیز در هر شوط، هنگام نزدیک شدن به هر یک از صفا و مروه، به طور مکرر تلاوت می‌گردد.

دعای شوط ششم (از مروه به صفا):

«اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ. لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ، صَدَقَ وَعْدُهُ، وَنَصَرَ عَبْدَهُ، وَهَزَمَ الْأَحْزَابَ وَحْدَهُ؛ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَلَا نَعْبُدُ إِلَّا إِيَّاهُ، مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ.

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ رِضَاكَ وَالْحُبَّةَ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ سَخَطِكَ وَالثَّارِ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْهُدَى، وَالثَّقِي، وَالْعُفَاةَ، وَالْغِنَى. اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ كَالَّذِي نَقُولُ وَخَيْرًا مِمَّا نَقُولُ.

اللَّهُمَّ بِنُورِكَ اهْتَدَيْنَا وَبِفَضْلِكَ اسْتَعْنَيْنَا وَفِي كَنْفِكَ وَإِنْعَامِكَ وَعَطَائِكَ وَإِحْسَانِكَ، أَصْبَحْنَا وَأَمْسَيْنَا.

اللَّهُمَّ أَنْتَ الْأَوَّلُ فَلَا قَبْلَكَ شَيْءٌ، وَالْآخِرُ فَلَا بَعْدَكَ شَيْءٌ، وَالظَّاهِرُ فَلَا شَيْءٌ فَوْقَكَ، وَالْبَاطِنُ فَلَا شَيْءَ دُونَكَ.

اللَّهُمَّ إِنَّا نَعُوذُ بِكَ مِنَ الْفَلَسِ وَالْبَرَصِ، وَنَعُوذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ الْغِنَى وَعَذَابِ الْقَبْرِ، وَنَسْأَلُكَ الْقَوْرَ بِالْحُبَّةِ وَالنَّجَاةَ مِنَ الثَّارِ.

«رَبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ وَاغْفُ وَتَكْرَمْ وَتَجَاوَزْ عَمَّا تَعْلَمُ، إِنَّكَ تَعْلَمُ مَا لَا نَعْلَمُ، إِنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ الْأَعَزُّ الْأَكْرَمُ»

﴿إِنَّ الصَّافَا وَالْمَرَوَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ فَمَنْ حَجَّ الْبَيْتَ أَوْ اعْتَمَرَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ أَنْ يَطَّوَّفَ بِهِمَا وَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا فَإِنَّ اللَّهَ شَاكِرٌ عَلِيمٌ﴾

ترجمه: «خدا از همه چیز و همه کس بزرگتر و برتر است و همه در برابر عظمت و بزرگی او کوچک و حقیراند، و تمام حمد و ستایش‌ها از آن خداوند است. و حمد و ستایش فقط لایق اوست. هیچ معبودی جز الله نیست که

یکتای بی‌همتاست و شریکی ندارد. اوست که وعده‌اش را به پیامبرش عملی فرمود و او را یاری داد و بر کافران و گروه‌های کفرپیشه و اسلام ستیز، پیروزش گرداند و به تنهایی همه آنان را شکست داد.

هیچ معبودی به حق، جز الله نیست، و ما جز او کسی را بندگی نمی‌کنیم و فقط او را عبادت می‌کنیم و پرستش را از هر گونه شائبه کفر و شرک و ریا، پالوده و زدوده می‌سازیم و خاص او می‌کنیم، هر چند که کافران دوست نداشته باشند.

پروردگارا! من از تو خشنودی و بهشتت را می‌خواهم، و از خشم تو و آتش دوزخت به تو پناه می‌برم. پروردگارا! من از تو هدایت، پرهیزگاری، پاکدامنی و توانگری مادی و معنوی را می‌خواهم.

پروردگارا! بهترین، برترین و شایسته‌ترین حمد و ستایشهای ما از آن توست. خداوندا! ما به وسیله نور تو هدایت شدیم و به ذریعه فضل و احسان تو، توانگر شدیم، و در زیر چتر حمایت تو و در پرتو انعام و عطای تو و پشتیبانی احسان و بزرگواری تو صبح کردیم و خویشتن را به شب رساندیم. پروردگارا! تو «اول» هستی که وجودت پیش از بودن همه موجودات بوده است. و تو «آخر» (پسین. بی‌انتهای) هستی که پس از نابودی همه موجودات، تو باقی و بر جای می‌مانی. و تو «ظاهر» (پیدا و نمودار) هستی که همه چیز جهان، بودن تو را فریاد می‌دارند و بر وجود تو دلالت دارند و هیچ چیز برتر از تو نیست. و تو «باطن» (ناپیدا و نهان) هستی که حواس، تو را احاطه نمی‌سازد و عقول تو را درک نمی‌کند.

پروردگارا! از تهی دستی و بیماری برّص، به تو پناه می‌بریم، و به تو پناه می‌بریم از فتنه ثروت و عذاب قبر. و از تو رسیدن به بهشت و نجات از آتش دوزخ را می‌خواهم».

تذکر: دعای «ربّ اغفر و ارحم» تا «انک أنت الله الأعز الأکرم»: در هر

ترجمه: «خدا از همه چیز و همه کس بزرگتر و برتر است و همه در برابر عظمت و بزرگی او کوچک و حقیراند، و ستایش فقط لایق ذات اوست، آن هم ستایشی زیاد و وصف‌ناپذیر. تسبیح و تقدیس خدایی را سزااست که بزرگ و باعظمت است و ما نیز در همه وقت و در همه حال به وقت بامدادان و شامگاهان به پاکی و تسبیح او مشغولیم و حمد و ستایش او را می‌گوئیم.

پروردگارا! ایمان را در نظرمان گرامی‌دار و آن را در دل‌هایمان آراسته و مزین‌ساز، و کفر و نافرمانی و گناه را در نظرمان زشت و ناپسند جلوه‌دار و ما را از زمره راهیابان و هدایت‌شدگان قرار ده.

پروردگارا! عاقبت ما را ختم به خیر بگردان، و آرزوهای ما را به فضل و کرم خویش، متحقق بگردان، و راههای ما را برای رسیدن به خشنودی خویش، آسان و هموار بگردان، و در تمام احوال، اعمال و کردار ما را نیکو و شایسته بگردان. ای نجات‌دهنده غرق‌شدگان، و ای یاور هلاک‌شدگان، و ای گواه بر هر راز و نهان، و ای مقصود هر شکوه‌کننده، و ای احسان‌کننده همیشگی، و ای نیکو‌کننده پایدار، و ای برآورنده امیدها و برطرف‌کننده نیامندی‌ها که همه به او نیازمندند و او به هیچ‌کسی نیازمند نیست. و ای کسی که رزق و روزی همه کس به دست اوست، و ای کسی که بازگشت همه چیز به سوی اوست.

پروردگارا! از شر آنچه به ما عطا فرموده‌ای و عنایت کرده‌ای به تو پناه می‌بریم. خداوندا! ما را مسلمان بمیران و به صالحان و انسان‌های نیک و شایسته خود ملحق بگردان و ما را از رسوایی‌ها و فتنه‌های دین و دنیا محفوظ بفرما.

تذکره: دعای «رَبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ، وَاغْفِرْ وَتَكْرِمًا وَتَجَاوَزَ عَمَّا تَعْلَمُ، إِنَّكَ تَعْلَمُ مَا لَا نَعْلَمُ، إِنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ الْأَعَزُّ الْأَكْرَمُ»: در هر شوط هنگام سعی بین دو چراغ سبز خوانده می‌شود.

و آیه ﴿إِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ فَمَنْ حَجَّ الْبَيْتَ أَوْ اعْتَمَرَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ أَنْ يَطَّوَّفَ بِهِمَا وَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا فَإِنَّ اللَّهَ شَاكِرٌ عَلِيمٌ﴾ نیز در هر شوط، هنگام نزدیک شدن به هر یک از صفا و مروه، به طور مکرر تلاوت می‌گردد.

پروردگارا! این عمل را از ما بپذیر، بی‌گمان تو شنوا و دانا به گفتار و نیات ما هستی، و اگر نسیان و لغزشی از ما سر زده، بر ما ببخشای و در توبه را بر روی ما بازگذار، بی‌گمان تو بس توبه‌پذیر و مهربانی، و ما را بیمارز، بی‌شک تو بخشنده و مهربانی. خداوندا! کار مرا آسان بگردان و آن را سخت مگردان و آن را با خیر و نیکی به پایان برسان».

دعای ختم سعی بین صفا و مروه

بعد از ختم سعی، شخص محرم بر بلندای مروه در حالی که روی خود را به طرف خانه کعبه نموده است، این دعا را بخواند:

«رَبَّنَا تَقَبَّلْ مِنَّا وَعَافِنَا وَاعْفُ عَنَّا، وَعَلِي طَاعَتِكَ وَشُكْرِكَ أَعِنَّا، وَعَلِي غَيْرِكَ لَا تَكِلْنَا، وَعَلِي الْإِيمَانِ وَالْإِسْلَامِ الْكَامِلِ تَوَفَّنَا وَأَنْتَ رَاضٍ عَنَّا.
اللَّهُمَّ ارْحَمْنِي بِتَرْكِ الْمَعَاصِي أَبَدًا مَا أَبْقَيْتَنِي، وَارْحَمْنِي أَنْ أَتَكَلَّفَ مَالًا، يَعْينِي، وَارْزُقْنِي حُسْنَ النَّظَرِ فِيمَا يُرْضِيكَ عَنِّي.

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِجَمِيعِ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَالْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ الْأَحْيَاءِ مِنْهُمْ وَالْأَمْوَاتِ، بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.

رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً، وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً، وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ وَأَدْخِلْنَا الْجَنَّةَ مَعَ الْأَبْرَارِ، بِرَحْمَتِكَ يَا عَزِيزُ يَا عَفَّارُ، يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ وَصَلَّى اللَّهُمَّ وَسَلَّمْ عَلِي سَيِّدِنَا وَنَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ وَعَلِي إِلَيْهِ وَأَصْحَابِهِ أَجْمَعِينَ».

ترجمه: «پروردگارا! از ما بپذیر، و ما را سالم و تندرست در دین و دنیا بگردان، و از ما درگذر و قلم عفو بر گناهانمان بکش، و از تو می‌خواهیم تا ما را بر اطاعت و فرمانبرداری و شکر و سپاس خویش یاری دهی، و از تو می‌خواهیم تا ما را به دیگران وامگذاری، و از تو می‌خواهیم تا ما را برایمان و اسلام بمیرانی در حالی که تو از ما راضی و خشنود باشی.

پروردگارا! مرا مشمول الطاف و رحمت‌های بی‌کران خویش قرار بده، و تا زمانی که زنده‌ام، مرا از معاصی و گناهان حفظ بفرما، و بار سنگین تکالیف دشوار را بر دوش ما مگذار، و ما را از کارهای لغو و بیهوده مصون بدار، و از تو می‌خواهیم، آنچه ما را به رضایت و خشنودی تو نزدیک سازد، آن را نصیب ما بفرمایی.

پروردگارا! مرا و پدر و مادر مرا و تمام مردان با ایمان و زنان با ایمان و مردان مسلمان و زنان مسلمان، و زندگان و مردگان آنها را بیامرز. به حق رحمتت ای مهربانترین مهربانان!

خداوندا! در دنیا و آخرت به ما نیکی عطا فرما و سرای دنیا و آخرت ما را خوش و خرم گردان و ما را از عذاب آتش دوزخ، محفوظ نگاهدار. خدایا! بر سرور و پیامبر ما حضرت محمد ﷺ و بر جملگی آل و اصحابش، سلام و درود بی‌پایان بفرست».

دعای تراشیدن موی سر (در عمره بعد از طواف و سعی)

اگر شخص محرم، نیت «حج مفرد»، و یا نیت حج و عمره را با هم کرده بود (حج قران)، در این صورت باید در احرام خود باقی بماند و تا بعد از انجام مراسم حج، موی سر خود را نگیرد. ولی اگر تنها نیت عمره را کرده بود (چه بخواهد که بعد از آن حج کند که به نام «حج تمتع» یاد می‌شود، و چه فقط عمره را اداء نموده و حج نکند) لازم است که بعد از ادای طواف و سعی، موی سر خود را تراشیده و یا کوتاه نماید، و هنگام تراشیدن موی سر، پیشانی‌اش را به دستش گرفته و این دعا را بخواند:

«اللَّهُمَّ هَذِهِ نَاصِيَّتِي بِيَدِكَ، فَاجْعَلْ لِي بِكُلِّ شَعْرَةٍ نُورًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَاغْفِرْ لِي ذَنْبِي يَا وَاسِعَ الْمَغْفِرَةِ. الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَيَّ مَا هَدَانَا، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَيَّ مَا أَنْعَمَ بِهِ عَلَيْنَا، الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي قَضَىٰ عَنَّا نُسُكَنَا.

اللَّهُمَّ أَعْطِنِي بِكُلِّ شَعْرٍ حَسَنَةً، وَاْمُحْ عَنِّي بِهَا سَيِّئَةً، وَاَرْفَعْ لِي بِهَا دَرَجَةً وَاغْفِرْ لِي وَلِجَمِيعِ الْمُحَلِّقِينَ وَالْمُقَصِّرِينَ وَكَافَّةِ الْمُسْلِمِينَ.

اللَّهُمَّ زِدْنَا إِيمَانًا وَيَقِينًا وَتَوْفِيقًا وَعَوْنًا، وَاغْفِرْ لَنَا وَلَاِبَائِنَا وَأُمَّهَاتِنَا وَذُرِّيَّاتِنَا وَجَمِيعِ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَالْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ.

وَ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى وَسَلَّم عَلَيَّ وَسَيِّدِنَا وَنَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَىٰ آلِهِ وَأَصْحَابِهِ أَجْمَعِينَ بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ».

ترجمه: «پروردگارا! پیشانی‌ام در تسلط و قدرت توست و زمام اختیارم در دست توست، پس در برابر هر تار موی سرم، نوری در روز قیامت برایم قرار ده، و گناهانم را ببخشای؛ ای کسی که مغفرتش گسترده و فراوان و افزون و عالمگیر است.

خدایی را سپاسگذاریم که ما را بدین نعمت جاویدان و بی‌پایان رهنمود فرمود، و خدایی را سپاسگذاریم که ما را مورد لطف عمیق و فضل و کرم سترگ و احسان و انعام بزرگ خویش قرار داد، و خدایی را سپاس گذاریم که به ما توفیق داد تا مناسک خود را به پایان برسانیم.

پروردگارا! در مقابل هر تار موی سرم، حسنه‌ای را در نامه اعمالم ثبت کن، و گناهی را محو کن، و درجه‌ای بر درجاتم بیفزای، و مرا و تمام کسانی که سر تراشیده و مو کوتاه کرده‌اند و جملگی مسلمانان را بیامرز.

خداوندا! بر ایمان و یقین ما بیفزای، و توفیق و عنایت خویش را بر ما سرازیر بفرما، و آن را از ما دریغ نکن، و ما را و پدران و مادران ما را، و فرزندان ما را، و تمام مردان باایمان و زنان باایمان و مردان مسلمان و زنان مسلمان را بیامرز. و درود و سلام خداوند متعال بر سرور و پیامبر ما حضرت محمد ﷺ و بر جملگی آل و اصحاب وی. به حق رحمتت ای مهربانترین مهربانان.»

دعاهای حج از روز هشتم

تا سیزدهم ذوالحجة

دعاهای روز هشتم

دعا هنگام رسیدن به «مِنِي»:

در روز هشتم ذوالحجة که به نام «روز ترویبه» یاد می‌شود، شخص محرم بعد از طلوع آفتاب، به طرف «مِنِي» حرکت کند و هنگام رسیدن به «مِنِي» این دعا را بخواند:

«اللَّهُمَّ هَذَا «مِنِي»، فَاْمُنْ عَلَيَّ بِمَا مَنَنْتَ بِهِ عَلَيَّ اَوْلِيَايَاكَ وَاَهْلِ طَاعَتِكَ،
سُبْحَانَ الَّذِي فِي السَّمَاءِ عَرْشُهُ، سُبْحَانَ الَّذِي فِي الْاَرْضِ سَطْوَتُهُ، سُبْحَانَ الَّذِي
فِي الْبَحْرِ سَبِيلُهُ، سُبْحَانَ الَّذِي فِي النَّارِ سُلْطَانُهُ، سُبْحَانَ الَّذِي فِي الْجَنَّةِ رَحْمَتُهُ،
سُبْحَانَ الَّذِي رَفَعَ السَّمَاءَ وَوَضَعَ الْاَرْضَ بِقُدْرَتِهِ،
سُبْحَانَ الَّذِي لَا مَنَجًا وَلَا مَلْجَأَ اِلَّا اِلَيْهِ، رَبَّنَا اٰتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَّفِي الْاٰخِرَةِ
حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ.

لَبَّيْكَ اللَّهُمَّ لَبَّيْكَ، لَبَّيْكَ لَا شَرِيكَ لَكَ لَبَّيْكَ، اِنَّ الْحَمْدَ وَالتَّعْمَةَ لَكَ وَالْمُلْكَ
لَا شَرِيكَ لَكَ.

وَصَلَّى اللهُ تَعَالَى وَسَلَّمْ عَلَيَّ سَيِّدِنَا وَنَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَىٰ اٰلِهِ وَاَصْحَابِهِ اٰجْمَعِينَ.»
ترجمه:

«پروردگارا! این سرزمین «منی» است، پس همانطور که بر دوستان و
اهل طاعتت احسان نمودی، بر من نیز احسان فرما و فضل و کرم خویش را

از من دریغ نکن. پاک و منزّه خدایی است که در آسمان عرش اوست، و پاک و منزّه خدایی است که در زمین قدرت و توانایی و شکوه و عظمت اوست، و پاک و منزّه خدایی است که در آتش تسلط و قدرت اوست، و پاک و منزّه خدایی است که در بهشت رحمت اوست، و پاک و منزّه خدایی است که با قدرتش آسمانها را بدون ستون برافراشت و زمینها را از نیستی به هستی درآورد، و پاک و منزّه خدایی است که فقط او نجات دهنده و پناه دهنده و اماندگان و بیچارگان است و جز او کسی به و اماندگان و درماندگان پناه نمی‌دهد و فریادرسی آنها را نمی‌کند.

پروردگارا! در دنیا و آخرت به ما نیکی عطا فرما و سرای دنیا و آخرت ما را خوش و خرم گردان و ما را از عذاب آتش دوزخ، محفوظ نگاهدار.
 پروردگارا! اجابت فرمان تو نمودم و همیشه (باری بعد از بار دیگر) مطیع فرمان تو هستم، و در خدمت و برای قبول و اجرای اوامر و فرامین تو آمادگی کامل دارم. و یقین دارم که هیچ شریکی برای تو نیست و تو ذات یکتا و یگانه و بی‌همتا و بی‌همگون هستی، و براستی تمام ستایش‌ها و نعمت‌ها و مالکیت مطلق و حاکمیت همه جانبه از آنِ توست، و هیچ شریک و انبازی در این زمینه برای تو متصور نیست و تو ذات یکتا و بی‌همتایی.
 و درود و سلام خدا بر سرور و پیامبر ما حضرت محمد ﷺ و بر جملگی آل و اصحاب وی باد».

«دعاهای روز نهم ذوالحجه»

دعا هنگام رهسپار شدن از «منی» به سوی «عرفات»

شخص محرم در روز نهم ذوالحجه (روز عرفه)، نماز صبح را در «منی» بخواند، و بعد از طلوع آفتاب به طرف «عرفات» حرکت کند، و هنگام توجه به سوی «عرفات» این دعا را با خود زمزمه کند:

«اللَّهُمَّ إِلَيْكَ أَرْجُوا، وَلَكَ أَدْعُوا، فَبَلِّغْنِي صَالِحَ أَمَلِي، وَاعْفِرْ لِي ذُنُوبِي، وَأَمُنْ عَنِّي بِمَا مَنَنْتَ بِهِ عَلَيَّ أَهْلَ طَاعَتِكَ، إِنَّكَ عَلَيَّ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ.

اللَّهُمَّ إِلَيْكَ تَوَجَّهْتُ وَعَلَيْكَ تَوَكَّلْتُ وَلِوَجْهِكَ الْكَرِيمِ أَرَدْتُ، فَاجْعَلْ ذَنْبِي مَغْفُورًا، وَحَجِّي مَبْرُورًا، وَسَعْيِي مَشْكُورًا، وَارْحَمْنِي وَلَا تُخَيِّبْنِي، وَبَارِكْ لِي فِي سَفَرِي، وَاقْضِ بَعْرَفَاتِ حَاجَتِي، إِنَّكَ عَلَيَّ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ.

اللَّهُمَّ اجْعَلْهَا أَقْرَبَ عَدْوَةٍ عَدُوَّتُهَا مِنْ رِضْوَانِكَ، وَأَبْعَدَهَا مِنْ سَخَطِكَ.

اللَّهُمَّ إِلَيْكَ عَدَوْتُ، وَعَلَيْكَ إِعْتَمَدْتُ، وَوَجْهِكَ الْكَرِيمِ أَرَدْتُ، فَاجْعَلْنِي مِمَّنْ تُبَاهِي بِهِ الْيَوْمَ يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ. اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْعَفْوَ وَالْعَافِيَةَ وَالْمُعَافَاتِ الدَّائِمَةَ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ.

وَ صَلِّ اللَّهُمَّ وَسَلِّمْ عَلَيَّ سَيِّدِنَا وَنَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَىٰ آلِهِ وَأَصْحَابِهِ أَجْمَعِينَ. بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ».

ترجمه: «پروردگارا! امیدم تنها به سوی توست، و تنها تو را به فریاد می‌خوانم، پس مرا به آرزوهای شایسته و مشروعم برسان، و گناهانم را ببامرز و بر من منت گذار به آنچه که بر اهل طاعت خویش، منت نهادی و به ایشان عطا فرمودی، براستی تو بر همه چیز توانا هستی.

پروردگارا! به سوی تو روی آورده‌ام، و بر تو توکل و اعتماد نموده‌ام، و ذات بزرگوار تو را قصد نموده‌ام، پس گناهانم را بیامرزد و حَجْم را پسندیده و نیک سازد، و تلاش و کوشش را بپذیرد، و بر من رحم کن و ناامیدم مگردان، و در سفرم برکت عنایت فرما، و در سرزمین «عرفات» نیازمندیهای مرا برطرف کن که بی‌شک تو بر هر چیز توانا هستی.

پروردگارا! رفتنم را به «عرفات»، وسیله‌ای برای نزدیک شدن به خشنودی‌ات، و ذریعه‌ای برای دور شدن از خشم بگردان، پروردگارا! به سوی تو روی آورده‌ام و بر تو اعتماد و توکل نموده‌ام و ذات بزرگوار تو را قصد نموده‌ام، پس مرا ای پروردگار جهانیان! از زمره کسانی بگردان که در روز قیامت بدانها افتخار و مباهات می‌کنی.

خداوندا! من از تو عفو و گذشت، و عافیت و تندرستی و بخشش همیشگی در دنیا و آخرت را می‌خواهم. خدایا! بر سرور و پیامبر ما حضرت محمد ﷺ و بر جملگی آل و اصحابش، درود و سلام بفرست و برکت و رحمت نثار آنها کن».

دعاهایی که در مسیر «منی» و «عرفات» خوانده می‌شود

شخص محرم وقتی که از «منی» به سوی «عرفات» رهسپار می‌شود، برای او مستحب است که در طول راه، به طور مکرر و زیاد «تلبیه» و «تکبیر» بگوید:

«تلبیه»: «لَبَّيْكَ اللَّهُمَّ لَبَّيْكَ، لَبَّيْكَ لَا شَرِيكَ لَكَ لَبَّيْكَ، إِنَّ الْحَمْدَ وَالنَّعْمَةَ لَكَ وَالْمُلْكَ، لَا شَرِيكَ لَكَ».

ترجمه: «پروردگارا! اجابت فرمان تو نمودم و همیشه مطیع فرمان تو هستم و برای قبول و اجرای اوامر و فرامین تو آمادگی کامل دارم. و یقین

دارم که هیچ شریکی برای تو نیست و تو ذات یکتا و یگانه و بی‌همتا و بی‌همگون هستی. و براستی تمام ستایش‌ها و نعمت‌ها و مالکیت مطلق و حاکمیت همه جانبه از آن توست، و هیچ شریک و انبازی در این زمینه برای تو متصور نیست و تو ذات یکتا و بی‌همتایی».

«تکبیر»: «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ، يُحْيِي وَيُمِيتُ وَهُوَ عَلِيٌّ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ».

ترجمه: «هیچ معبودی به حق، جز ذات الله نیست که یکتای بی‌همتا است و شریک و انبازی ندارد، و تمام ستایش‌ها و مالکیت مطلق و حاکمیت همه جانبه از آن اوست، زنده می‌کند و می‌میراند و او بر هر چیز توانا است».

(حجاج توجه داشته باشند که در مسیر راه (از منی به عرفات) به طور مکرر و زیاد «تلبیه» و «تکبیر» بگویند).

اذکار و دعاهایی که خواندن آنها در «عرفات» در روز عرفه، مستحب است

وقوف در عرفه، یکی از ارکان حج به شمار می‌آید به این دلیل که پیامبر ﷺ می‌فرماید: «الْحُجُّ عَرَفَةٌ» [ترمذی] «حج، عرفه است». از این جهت، روز عرفه بهترین روزهای سال برای دعا کردن و اجابت دعا است. پیامبر ﷺ می‌فرماید: «خَيْرُ الدُّعَاءِ يَوْمَ عَرَفَةَ» بهترین دعا، دعای روز عرفه در زمین عرفات است.

بنابراین شخص حاجی باید این روز بزرگ و ملکوتی را غنیمت شمارد و تمام توان خود را در خواندن ذکر و دعا و قرائت قرآن به کار گیرد و انواع دعاها و اذکار را که خیر دنیا و آخرت را در بردارد بخواند، و برای خود و پدر و مادر و خویشاوندان و اساتید و همراهان و دوستان و تمام مسلمان و مؤمنان دعا کند، و بکوشد تا همه وقت خود را در این موقف عظیم و این حالت ملکوتی به دعا و ذکر و استغفار گذرانیده و لحظه‌ای را غفلت نورزد، زیرا این روز برخلاف روزهای دیگر سال است که اگر از دست رفت، بازافتنش ممکن نیست، زیرا چه بسا که این روز در عمرش دیگر هیچ بار تکرار نشود، و این اولین و آخرین روز در زندگی‌اش باشد.

و ما نیز در اینجا به عنوان نمونه، گزیده‌ای از اذکار و دعاهای وقوف به عرفه را که علماء و بزرگان ما از آیات قرآن و احادیث نبوی جمع‌آوری کرده‌اند، ذکر می‌کنیم.

گزیده‌ای از دعای عرفه (بر اساس آیات قرآن و احادیث پیامبر ﷺ):

«الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ، الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ، مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ، إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ، اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ، صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ، آمِينَ.

لَبَّيْكَ اللَّهُمَّ لَبَّيْكَ، لَبَّيْكَ لَا شَرِيكَ لَكَ لَبَّيْكَ، إِنَّ الْحَمْدَ وَالنِّعْمَةَ لَكَ وَالْمُلْكَ، لَا شَرِيكَ لَكَ. اللَّهُ أَكْبَرُ وَلِلَّهِ الْحَمْدُ، اللَّهُ أَكْبَرُ وَلِلَّهِ الْحَمْدُ. لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ، يُحْيِي وَيُمِيتُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ.

رَبَّنَا تَقَبَّلْ مِنَّا إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ وَتُبْ عَلَيْنَا إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ ﴿رَبَّنَا وَاجْعَلْنَا مُسْلِمِينَ لَكَ وَمِنْ ذُرِّيَّتِنَا أُمَّةً مُسْلِمَةً لَكَ وَأَرِنَا مَنَاسِكَنَا وَتُبْ عَلَيْنَا إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ﴾ [البقرة: ۱۲۸].

﴿رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ﴾ [البقرة: ۲۰۱].

﴿رَبَّنَا أَفْرِغْ عَلَيْنَا صَبْرًا وَثَبِّتْ أَقْدَامَنَا وَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ﴾ [البقرة: ۲۵۰].

﴿رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَا إِنْ نَسِينَا أَوْ أَخْطَأْنَا رَبَّنَا وَلَا تَحْمِلْ عَلَيْنَا إصْرًا كَمَا حَمَلْتَهُ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِنَا رَبَّنَا وَلَا تُحَمِّلْنَا مَا لَا طَاقَةَ لَنَا بِهِ وَاعْفُ عَنَّا وَاعْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا أَنْتَ مَوْلَانَا فَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ﴾ [البقرة: ۲۸۶].

﴿رَبَّنَا لَا تُزِغْ قُلُوبَنَا بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنَا وَهَبْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً إِنَّكَ أَنْتَ الْوَهَّابُ﴾ [آل عمران: ۸-۹].

﴿رَبَّنَا ءَامَنَّا بِمَا أَنْزَلْتَ وَاتَّبَعْنَا الرَّسُولَ فَاكْتُبْنَا مَعَ الشَّاهِدِينَ﴾ [آل عمران: ۵۳].

﴿رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَإِسْرَافَنَا فِي أَمْرِنَا وَثَبِّتْ أَقْدَامَنَا وَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ﴾ [آل عمران: ۱۴۷].

﴿رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هَذَا بَطْلًا سُبْحَانَكَ فَقِنَا عَذَابَ النَّارِ﴾ [آل عمران: ۱۹۱] ﴿رَبَّنَا إِنَّكَ مَنْ تَدْخِلِ النَّارَ فَقَدْ أَخْرَجْتَهُ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ﴾ [آل عمران: ۱۹۲] ﴿رَبَّنَا إِنَّا سَمِعْنَا مُنَادِيًا يُنَادِي لِلْإِيمَانِ أَنْ ءَامِنُوا بِرَبِّكُمْ فَءَامَنَّا رَبَّنَا فَاغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَكَفِّرْ عَنَّا سَيِّئَاتِنَا وَتَوَقَّنَا مَعَ الْأَبْرَارِ﴾ [آل عمران: ۱۹۳] ﴿رَبَّنَا وَعَايِنَا مَا وَعَدْتَنَا عَلَى رُسُلِكَ وَلَا تُخْزِنَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِنَّكَ لَا تُخْلِفُ الْمِيعَادَ﴾ [آل عمران: ۱۹۱-۱۹۴].

﴿رَبَّنَا ظَلَمْنَا أَنفُسَنَا وَإِن لَّمْ تَغْفِرْ لَنَا وَتَرْحَمْنَا لَنَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ﴾ [الأعراف: ۲۳].

﴿رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا فِتْنَةً لِلْقَوْمِ الظَّالِمِينَ﴾ [آل عمران: ۸۵] ﴿وَنَجِّنَا بِرَحْمَتِكَ مِنَ الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ﴾ [یونس: ۸۵-۸۶].

﴿رَبَّنَا افْتَحْ بَيْنَنَا وَبَيْنَ قَوْمِنَا بِالْحَقِّ وَأَنْتَ خَيْرُ الْفَاتِحِينَ﴾ [الأعراف: ۸۹].

﴿رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ﴾ [الأعراف: ۴۷].

﴿رَبَّنَا لَمَّا جَاءَتْنَا رَبَّنَا أفرغ عَلَيْنَا صَبْرًا وَتَوَقَّنَا مُسْلِمِينَ﴾ [الأعراف: ۱۲۶].

﴿رَبَّنَا إِنَّكَ تَعْلَمُ مَا نُخْفِي وَمَا نُعْلِنُ وَمَا يَخْفَى عَلَى اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ﴾ [إبراهيم: ۳۸].

﴿رَبِّ اجْعَلْنِي مُقِيمَ الصَّلَاةِ وَمِنْ ذُرِّيَّتِي رَبَّنَا وَتَقَبَّلْ دُعَاءِ﴾ [آل عمران: ۱۶۱] ﴿رَبَّنَا اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِلْمُؤْمِنِينَ يَوْمَ يَقُومُ الْحِسَابُ﴾ [إبراهيم: ۴۰-۴۱].

- ﴿رَبَّنَا آتِنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً وَهَيِّئْ لَنَا مِنْ أَمْرِنَا رَشَدًا﴾ [الكهف: ١٠].
- ﴿رَبَّنَا ءَامِنَّا فَاغْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا وَأَنْتَ خَيْرُ الرَّاحِمِينَ﴾ [المؤمنون: ١٠٩].
- ﴿رَبَّنَا أَصْرِفْ عَنَّا عَذَابَ جَهَنَّمَ إِنَّ عَذَابَهَا كَانَ غَرَامًا ﴿٦٥﴾ إِنَّهَا سَاءَتْ مُسْتَقَرًّا وَمُقَامًا ﴿٦٦﴾﴾ [الفرقان: ٦٥-٦٦].
- ﴿رَبَّنَا هَبْ لَنَا مِنْ أَزْوَاجِنَا وَذُرِّيَّاتِنَا قُرَّةَ أَعْيُنٍ وَاجْعَلْنَا لِلْمُتَّقِينَ إِمَامًا﴾ [الفرقان: ٧٤].
- ﴿رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا وَلِإِخْوَانِنَا الَّذِينَ سَبَقُونَا بِالْإِيمَانِ وَلَا تَجْعَلْ فِي قُلُوبِنَا غِلًّا لِلَّذِينَ ءَامَنُوا رَبَّنَا إِنَّكَ رَءُوفٌ رَحِيمٌ﴾ [الحشر: ١٠].
- ﴿رَبَّنَا عَلَيْكَ تَوَكَّلْنَا وَإِلَيْكَ أَنَبْنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ﴾ [المتحنة: ٤].
- ﴿رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا فِتْنَةً لِلَّذِينَ كَفَرُوا وَاعْفِرْ لَنَا رَبَّنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٥﴾﴾ [المتحنة: ٥].
- ﴿رَبَّنَا آتِنَا نُورًا وَاعْفِرْ لَنَا إِنَّكَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ﴾ [التحريم: ٨].
- ﴿لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ﴾ [الأنبياء: ٨٧].
- ﴿رَبِّ أَدْخِلْنِي مُدْخَلَ صِدْقٍ وَأَخْرِجْنِي مُخْرَجَ صِدْقٍ وَاجْعَلْ لِي مِنْ لَدُنْكَ سُلْطَانًا نَصِيرًا﴾ [الإسراء: ٨٠].
- ﴿وَقُلْ رَبِّ أَعُوذُ بِكَ مِنْ هَمَزَاتِ الشَّيْطَانِ ﴿٧٧﴾ وَأَعُوذُ بِكَ رَبِّ أَنْ يَحْضُرُونِ ﴿٧٨﴾﴾ [المؤمنون: ٩٧-٩٨].
- ﴿رَبِّ أَوْزِعْنِي أَنْ أَشْكُرَ نِعْمَتَكَ الَّتِي أَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَعَلَىٰ وَالِدَتِي وَأَنْ أَعْمَلَ صَالِحًا تَرْضَاهُ وَأَدْخِلْنِي بِرَحْمَتِكَ فِي عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ﴾ [النمل: ١٩].

سُبْحَانَ رَبِّكَ رَبِّ الْعِزَّةِ عَمَّا يَصِفُونَ وَسَلَامٌ عَلَى الْمُرْسَلِينَ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ
الْعَالَمِينَ.

اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ كُلُّهُ، اللَّهُمَّ لَافِيضٍ لِمَا بَسَطْتَ، وَلَا بَاسِطٍ لِمَا قَبَضْتَ،
وَالْهَادِي لِمَنْ أَضَلَلْتَ، وَلَا مُضِلَّ لِمَنْ هَدَيْتَ، وَلَا مُعْطِي لِمَا مَنَعْتَ، وَلَا مَانِعَ لِمَا
أَعْطَيْتَ، وَلَا مُقَرَّبَ لِمَا بَاعَدْتَ، وَلَا مُبْعَدَ لِمَا قَرَّبْتَ، اللَّهُمَّ ابْسُطْ عَلَيْنَا مِنْ
بَرَكَاتِكَ وَرَحْمَتِكَ وَفَضْلِكَ وَرِزْقِكَ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ التَّعِيمَ الْمُقِيمَ الَّذِي لَا يَجُولُ
وَلَا يَزُولُ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ التَّعِيمَ يَوْمَ الْعِيَلَةِ، وَالْأَمْنَ يَوْمَ الْحَوْفِ.

اللَّهُمَّ إِنِّي عَائِدٌ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا أُعْطِينَا وَشَرِّ مَا مَنَعْتَنَا. اللَّهُمَّ حَبِّبْ إِلَيْنَا
الْإِيمَانَ وَزَيْنَهُ فِي قُلُوبِنَا، وَكَرِهْ إِلَيْنَا الْكُفْرَ وَالْفُسُوقَ وَالْعِصْيَانَ، وَاجْعَلْنَا مِنَ
الرَّاشِدِينَ. اللَّهُمَّ تَوَقَّنَا مُسْلِمِينَ وَأَحِينَا مُسْلِمِينَ وَأَلْحِقْنَا بِالصَّالِحِينَ، غَيْرَ خَزَايَا.
اللَّهُمَّ اجْعَلِ الْقُرْآنَ الْعَظِيمَ رِيحَ قَلْبِي وَنُورَ صَدْرِي، وَذَهَابَ حُزْنِي، وَجَلَاءَ
هَمِّي وَعَظِي.

اللَّهُمَّ مُصَرِّفَ الْقُلُوبِ، صَرِّفْ قُلُوبَنَا عَلَى طَاعَتِكَ.
اللَّهُمَّ أَصْلِحْ فِي دِينِي، الَّذِي هُوَ عِصْمَةُ أَمْرِي، وَأَصْلِحْ لِي دُنْيَايَ، الَّتِي فِيهَا
مَعَاشِي، وَأَصْلِحْ لِي آخِرَتِي، الَّتِي فِيهَا مَعَادِي، وَاجْعَلِ الْحَيَاةَ زِيَادَةً لِي فِي كُلِّ خَيْرٍ،
وَاجْعَلِ الْمَوْتَ رَاحَةً مِنْ كُلِّ شَرٍّ. اللَّهُمَّ اهْدِنِي وَسَدِّدْنِي.

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي خَطِيئَتِي وَجَهْلِي، وَإِسْرَافِي فِي أَمْرِي وَمَا أَنْتَ أَعْلَمُ بِهِ مِنِّي.
اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي جِدِّي وَهَزْلِي وَخَطِيئِي وَعَمْدِي. اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي مَا قَدَّمْتُ وَمَا
أَخَّرْتُ وَمَا أَسْرَرْتُ وَمَا أَعْلَنْتُ وَمَا أَنْتَ أَعْلَمُ بِهِ مِنِّي. أَنْتَ الْمُقَدِّمُ وَأَنْتَ
الْمُؤَخِّرُ وَأَنْتَ عَلَيَّ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ. اللَّهُمَّ إِنِّي عَائِدٌ بِكَ مِنْ زَوَالِ نِعْمَتِكَ وَتَحَوُّلِ
عَافِيَتِكَ وَفَجَاءَةِ نِقْمَتِكَ، وَجَمِيعِ سَخَطِكَ.

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْعَجْزِ وَالْكَسَلِ وَالْبُخْلِ وَالْهَرَمِ وَعَذَابِ الْقَبْرِ.
اللَّهُمَّ اتِ نَفْسِي تَقْوَاهَا وَزَكَّاهَا أَنْتَ خَيْرٌ مَنْ زَكَّاهَا، أَنْتَ وَلِيُّهَا وَمَوْلَاهَا.
اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ عِلْمٍ لَا يَنْفَعُ، وَمِنْ قَلْبٍ لَا يَخْشَعُ، وَمِنْ نَفْسٍ لَا تَشْبَعُ،
وَمِنْ دَعْوَةٍ لَا يُسْتَجَابُ لَهَا.

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ النَّارِ وَعَذَابِ النَّارِ وَمِنْ شَرِّ الْغَيْبِ وَالْفَقْرِ. اللَّهُمَّ
إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ مُنْكَرَاتِ الْأَخْلَاقِ وَالْأَعْمَالِ وَالْأَهْوَاءِ.

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ حُبَّكَ وَحُبَّ مَنْ يُحِبُّكَ، وَالْعَمَلَ الَّذِي يُبَلِّغُنِي حُبَّكَ. اللَّهُمَّ
اجْعَلْ حُبَّكَ أَحَبَّ إِلَيَّ مِنْ نَفْسِي وَأَهْلِي وَالْمَاءِ الْبَارِدِ.

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مُوجِبَاتِ رَحْمَتِكَ وَعَزَائِمَ مَغْفِرَتِكَ وَالسَّلَامَةَ مِنْ كُلِّ إِثْمٍ،
وَالْعَيْنِمَةَ مِنْ كُلِّ بَرٍّ، وَالْفُوزَ بِالْجَنَّةِ وَالنَّجَاةَ مِنَ النَّارِ.

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ خَيْرٍ مَا سَأَلْتُكَ مِنْهُ نَبِيِّكَ مُحَمَّدٌ ﷺ، وَنَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ
مَا اسْتَعَاذَ مِنْهُ نَبِيِّكَ مُحَمَّدٌ ﷺ، وَأَنْتَ الْمُسْتَعَانُ وَعَلَيْكَ الْبَلَاغُ وَالْأَحْوَالُ وَالْأَقْوَةُ
إِلَّا بِاللَّهِ.

اللَّهُمَّ رَبَّنَا وَرَبَّ كُلِّ شَيْءٍ، أَنَا شَهِيدٌ أَنَّكَ أَنْتَ الرَّبُّ وَحَدَّكَ لَأَشْرِيكَ لَكَ.
اللَّهُمَّ رَبَّنَا وَرَبَّ كُلِّ شَيْءٍ، أَنَا الشَّهِيدُ إِنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُكَ وَرَسُولُكَ.

اللَّهُمَّ رَبَّنَا وَرَبَّ كُلِّ شَيْءٍ، أَنَا شَهِيدٌ أَنَّ الْعِبَادَ كُلَّهُمْ إِخْوَةٌ. اللَّهُمَّ رَبَّنَا وَرَبَّ
كُلِّ شَيْءٍ، اجْعَلْنِي مُخْلِصًا لَكَ وَأَهْلِي فِي كُلِّ سَاعَةٍ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ. يَا ذَا الْجَلَالِ
وَالْإِكْرَامِ، إِسْمَعْ وَاسْتَجِبْ، اللَّهُ أَكْبَرُ الْأَكْبَرِ. اللَّهُ نُورُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ، اللَّهُ
أَكْبَرُ الْأَكْبَرِ، حَسْبِيَ اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ، اللَّهُ أَكْبَرُ الْأَكْبَرِ.

اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ، أَنْتَ نُورُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَنْ فِيهِنَّ، وَلَكَ الْحَمْدُ، أَنْتَ
الْحَقُّ، وَوَعْدُكَ الْحَقُّ، وَلِقَائُكَ حَقٌّ، وَقَوْلُكَ حَقٌّ، وَالْجَنَّةُ حَقٌّ، وَالنَّارُ حَقٌّ،

والتَّيُّونَ حَقًّا، وَمُحَمَّدٌ حَقٌّ، وَالسَّاعَةُ حَقٌّ. اللَّهُمَّ لَكَ أَسْلَمْتُ، وَبِكَ أَمَنْتُ وَعَلَيْكَ تَوَكَّلْتُ، وَإِلَيْكَ أُنَبْتُ، وَبِكَ خَاصَمْتُ، وَإِلَيْكَ حَاكَمْتُ، فَاعْفِرْ لِي مَا قَدَّمْتُ وَمَا أَخَّرْتُ وَمَا أَسْرَرْتُ وَمَا أَعْلَنْتُ، أَنْتَ الْمُقَدِّمُ وَأَنْتَ الْمُؤَخِّرُ، لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَلَا إِلَهَ غَيْرُكَ.

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِرِضَاكَ مِنْ سَخَطِكَ، وَبِمُعَافَاتِكَ مِنْ عُقُوبَتِكَ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْكَ، لَا أُحْصِي ثَنَاءَ عَلَيْكَ، أَنْتَ كَمَا أَثْنَيْتَ عَلَيَّ نَفْسِكَ.

اللَّهُمَّ هَذَا الدُّعَاءُ وَعَلَيْكَ الْإِجَابَةُ، وَهَذَا الْجُهْدُ وَعَلَيْكَ التَّكْلَانُ. اللَّهُمَّ اجْعَلْ لِي نُورًا فِي قَلْبِي، وَنُورًا فِي قَبْرِي، وَنُورًا بَيْنَ يَدَيَّ، وَنُورًا مِنْ خَلْفِي، وَنُورًا عَنْ يَمِينِي، وَنُورًا عَنْ شِمَالِي، وَنُورًا مِنْ فَوْقِي، وَنُورًا مِنْ تَحْتِي، وَنُورًا فِي سَمْعِي، وَنُورًا فِي بَصَرِي، وَنُورًا فِي شَعْرِي، وَنُورًا فِي بَشْرِي، وَنُورًا فِي لَحْيِي، وَنُورًا فِي دَمِي، وَنُورًا فِي عِظَامِي، اللَّهُمَّ اعْظِمْ لِي نُورًا وَأَعْطِنِي نُورًا، وَاجْعَلْ لِي نُورًا.

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنَ الْخَيْرِ كُلِّهِ، حَاجِلِهِ وَآجِلِهِ، مَا عَلِمْتُ مِنْهُ وَمَا لَمْ أَعْلَمْ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الشَّرِّ كُلِّهِ، حَاجِلِهِ وَآجِلِهِ مَا عَلِمْتُ مِنْهُ وَمَا لَمْ أَعْلَمْ. اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ خَيْرِ مَا سَأَلْتُكَ بِهِ عَبْدُكَ وَنَبِيُّكَ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا عَادَ بِهِ عَبْدُكَ وَنَبِيُّكَ. اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْجَنَّةَ وَمَا قَرَّبَ إِلَيْهَا مِنْ قَوْلٍ أَوْ عَمَلٍ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ النَّارِ وَمَا قَرَّبَ إِلَيْهَا مِنْ قَوْلٍ أَوْ عَمَلٍ، وَأَسْأَلُكَ أَنْ تَجْعَلَ كُلَّ قَضَاءٍ قَضَيْتَهُ لِي خَيْرًا.

اللَّهُمَّ أَصْلِحْ ذَاتَ بَيْنِنَا، وَأَلِّفْ بَيْنَ قُلُوبِنَا، وَاهْدِنَا سُبُلَ السَّلَامِ، وَجَنِّبْنَا مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ، وَجَنِّبْنَا الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَنَ. اللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِي أَسْمَاعِنَا وَأَبْصَارِنَا وَقُلُوبِنَا وَأَرْوَاجِنَا وَدُرِّيَّاتِنَا، وَتُبَّ عَلَيْنَا إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ وَاجْعَلْنَا شَاكِرِينَ لِنِعْمَتِكَ، مُتَّعِينَ بِهَا، قَابِلِينَ لَهَا، وَأَتَمِّمَهَا عَلَيْنَا.

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِجَمِيعِ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَالْمُسْلِمِينَ
وَالْمُسْلِمَاتِ، الْأَحْيَاءِ مِنْهُمْ وَالْأَمْوَاتِ.

اللَّهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ وَبَارِكْ عَلَيَّ سَيِّدِنَا وَنَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ ﷺ وَعَلَىٰ آلِهِ وَأَصْحَابِهِ
أَجْمَعِينَ آمِينَ، بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.

ترجمه: «سپاس و ستایش خداوندی را سزاست که پروردگار جهانیان
است. بخشندهٔ مهربان است. مالک روز سزا و جزا است. تنها تو را می‌پرستم
و تنها از تو یاری می‌خواهیم. ما را به راه راست راهنمایی فرما، راه کسانی
که به آنها نعمت داده‌ای، نه راه آنان که برایشان خشم گرفته‌ای، و نه راه
گمراهان و سرگشتگان.

پروردگارا! اجابت فرمان تو نمودم، و همیشه و به طور پیوسته و دائمی
مطیع فرمان تو هستم و در خدمتم، و برای قبول و اجرای اوامر و فرامین تو
آمادگی کامل دارم، و یقین دارم که هیچ شریکی برای تو نیست و تو ذات
یکتا و یگانه و بی‌همتا و بی‌همگون هستی، و براستی تمام ستایش‌ها و
نعمت‌ها و مالکیت مطلق و حاکمیت همه جانبه از آن توست، و هیچ شریک
و انبازی در این زمینه برای تو متصور نیست و تو ذات یکتا و بی‌همتایی.
خدا بزرگ است و تمام حمد و ستایش‌ها از آن اوست.

هیچ معبودی به حق جز ذات الله نیست و او یکتا و یگانه است و شریکی
ندارد، و مالکیت مطلق و حاکمیت همه جانبه، و حمد و ستایش از آن
اوست، می‌میراند و زنده می‌کند و او بر هر چیزی توانا و نیرومند است.

پروردگارا! این عمل را از ما بپذیر، بی‌گمان تو شنوا و دانا به گفتار و
کردار و نیت ما هستی. خدایا! چنان کن که ما مخلص و مطیع فرمان تو
باشیم و از فرزندان ما ملت و جماعتی پدید آور که تسلیم فرمان تو باشند، و
طرز عبادت خویش را در کعبه و اطراف آن به ما نشان بده و اگر نسیان و

لغزشی از ما سر زد بر ما ببخشای و دروازهٔ توبه را بر روی ما باز گذار، بی‌گمان تو، بس توبه‌پذیر و مهربانی.

پروردگارا! در دنیا و آخرت به ما نیکی عطا فرما و سرای دنیا و آخرت ما را خوش و خرم گردان و ما را از عذاب آتش دوزخ محفوظ نگاهدار. پروردگارا! بر دل‌هایمان آب صبر و شکیبایی فرو ریز و گام‌هایمان را ثابت و استوار بدار و ما را بر جمعیت کافران پیروز گردان.

پروردگارا! اگر ما فراموش کردیم یا به خطا رفتیم، ما را بدان مگیر و مورد مؤاخذه و پرس و جو قرار مده. پروردگارا! بار سنگین تکالیف دشوار را بر دوش ما مگذار آن چنان که به خاطر گناه و طغیان بر دوش کسانی که پیش از ما بودند گذاشتی. پروردگارا! آنچه را که یارای آن را نداریم بر ما بار مکن و ما را به بلاها و محنتها گرفتار مساز و از ما در گذر و قلم عفو بر گناهانمان کش، و ما را ببخشای و به ما رحم فرمای. تو یاور و سرور مایی، پس ما را بر گروه کافران پیروز گردان.

پروردگارا! دل‌های ما را از راه حق منحرف مگردان بعد از آنکه ما را حلاوت هدایت چشاندی و به سوی حقیقت رهنمود نموده‌ای، و از جانب خود رحمتی به ما عطا کن، بی‌گمان بخشایشگر حقیقی فقط تویی. پروردگارا! تو مردمان را در روزی که تردیدی در آن نیست جمع خواهی کرد تا همگان در برابر کارشان پاداش دهی و به این امر وعده داده‌ای و بی‌گمان خدا خلاف وعده نمی‌کند.

پروردگارا! ما به آنچه بر پیامبرت نازل فرموده‌ای ایمان آورده‌ایم و از پیامبرت پیروی نموده‌ایم، پس ما را از زمرهٔ گواهان بر توحید خود و رسالت پیامبرت بنویس. پروردگارا! گناهانمان را ببخشای و از زیاده‌رویها و تندروی‌هایمان صرف نظر کن و گام‌هایمان را ثابت و استوار بدار و ما را بر گروه کافران پیروز بگردان.

پروردگارا! این دستگاه شگفت کائنات را بیهوده و عَبَث نیافریده‌ای، تو منزّه و پاکی از دست زدن به کار باطل! پس ما را با توفیق بر انجام کارهای شایسته، از عذاب آتش دوزخ محفوظ دار. پروردگارا! بی‌گمان تو هر که را به خاطر اعمال زشتش به آتش درآوری، به راستی خوار و زبونش کرده‌ای و ستمکاران را یار و یاور نیست. پروردگارا! ما از منادی بزرگوار توحید یعنی حضرت محمد ﷺ شنیدیم که مردم را به ایمان به پروردگارشان می‌خواند و ما ایمان آوردیم و ندای او را لبیک گفتیم، اکنون که چنین است پروردگارا! گناهانمان را بیامرز و بدی‌هایمان را بپوشان و ما را با نیکان و در مسیر ایشان بمیران.

پروردگارا! آنچه را که بر زبان پیامبران خود به ما وعده داده‌ای، به ما عطا کن، و در روز رستاخیز ما را با درآوردن به دوزخ خوار و زبون مگردان، بی‌گمان تو خلاف وعده نمی‌کنی.

پروردگارا! ما با نافرمانی از تو بر خویشتن ستم کرده‌ایم و اگر ما را نبخشی و بر ما رحم نکنی، از زیانکاران خواهیم بود. پروردگارا! ما را وسیلهٔ آزمون و امتحان مردمان ستمکار و آماج بلا و آزار کافران بدکار مساز، و ما را با فضل و رحمت خود از دست مردمان کافر نجات بده. پروردگارا! ما را با گروه ستمگر همراه و همیار و همنشین و هدم مگردان. پروردگارا! میان ما و قوم ما به حق داوری کن و میان مُحَقِّقینِ مصلحین و مُبْطَلینِ مفسدین به خوبی فیصله کن و تو بهترینِ داورانی، چرا که بر همه چیز آگاه و بر هر چیز توانایی. پروردگارا! صبر عظیم به ما مرحمت فرما و ما را مسلمان بمیران.

پروردگارا! تو آگاهی از آنچه پنهان می‌داریم و از آنچه آشکار می‌سازیم، لذا به مصالح ما داناتری و آن کن که ما را به کار آید، و هیچ چیز در زمین و آسمان بر خدا مخفی نمی‌ماند. پروردگارا! مرا و کسانی از فرزندان مرا نمازگذار کن. پروردگارا! دعا و نیایش مرا بپذیر. پروردگارا! مرا و پدر و مادر

مرا و مؤمنان را بیمارز و ببخشای در آن روزی که حساب بر پا می‌شود و حسابرسی می‌گردد و به دنبال آن پاداش و پادافره داده می‌شود. پروردگارا! ما را از رحمت خود بهره‌مند ساز و راه نجاتی برایمان فراهم فرما. پروردگارا! ایمان آورده‌ایم، پس ما را ببخش و به ما رحم فرما و تو بهترین رحم‌کنندگان هستی.

پروردگارا! عذاب دوزخ را از ما بدور دار، چرا که عذاب آن گریبانگیر هر کس که شد از او جدا نمی‌گردد و تا ابد ملازم وی می‌شود، بی‌گمان دوزخ بدترین قرار گاه و جایگاه است. پروردگارا! همسران و فرزندان به ما عطا فرما که به سبب انجام طاعات و عبادات و دیگر کارهای پسندیده، مایهٔ سرور ما و باعث روشنی چشمانمان گردند و ما را پیشوای پرهیزگاران گردان به گونه‌ای که در صالحات و حسنات به ما اقتداء و از ما پیروی نمایند. پروردگارا! ما را و برادران ما را که در ایمان آوردن بر ما پیشی گرفته‌اند بیمارز. و کینه‌ای نسبت به مؤمنان در دل‌هایمان جای مده. پروردگارا! تو دارای رأفت و رحمت فراوان هستی. پروردگارا! به تو توکل می‌کنیم و به تو روی می‌آوریم و بازگشت همه به سوی تو است و همهٔ راهها سر به جانب تو دارد و به تو منتهی می‌گردد. پروردگارا! ما را دستخوش آشوب کافران مکن. پروردگارا! ما را بیمارز که تو چیرهٔ کار به جایی.

پروردگارا! نور ایمان ما را کامل گردان تا در پرتو آن به بهشت برسیم و ما را ببخش، چرا که تو بر هر چیزی بس توانایی. خدایا! پروردگاری جز تو نیست و تو پاک و منزهی از هر گونه کم و کاستی و عیب و نقص. خدایا! بر اثر انجام گناهان و معاصی من از جملهٔ ستمکاران شده‌ام، مرا دریاب و به داد من برس. پروردگارا! مرا صادقانه به هر کاری وارد کن و صادقانه از آن بیرون آور و از جانب خود قدرتی به من عطا فرما که در امر حکومت بر دوستان و اظهار حجّت در برابر دشمنان، برایم یار و مددکار باشد.

پروردگارا! خویشتن را از وسوسه‌های اهریمنان و تحریکات ایشان به انجام گناهان در پناه تو می‌دارم و خویشتن را در پناه تو می‌دارم از این که با من در اعمال و اقوال و سایر احوال گرد آیند و مرا از تو غافل نمایند.

پروردگارا! به من کمال و معرفت مرحمت فرما تا در پرتو آن، حق را حق و باطل را باطل ببینم و قدرت بر داوری صحیح در میان بندگان داشته باشم، و مرا در دنیا و آخرت از زمره شایستگان و بایستگان گردان و با توفیق در طاعت و عبادت و اعمال نیک برای من ذکر خیر و نام نیک در میان آیندگان بر جای دار و مرا از زمره کسانی ساز که بهشت پرنعمت را فراچنگ می‌آورند.

پروردگارا! چنان کن که پیوسته سپاسگذار نعمتهایی باشم که به من و پدر و مادرم ارزانی داشته‌ای و مرا توفیق عطا فرما تا کارهای نیکی را انجام دهم که تو از آنها راضی باشی و من به وسیله آنها رستگار باشم، و مرا در پرتو مرحمت خود از زمره بندگان شایسته‌ات گردان.

پاک و منزّه است خدایی که با قدرت و با عزت است از توصیفهایی که مشرکان می‌کنند، و درود و سلام بر پیامبران خدا، و سپاس و ستایش خدایی را سزااست که پروردگار جهانیان است.

پروردگارا! تمام حمد و ستایش‌ها از آن توست، چیزی را که تو بگشایی، کسی نمی‌تواند آن را فرو ببندد، و چیزی را که تو فرو بندی، کسی نمی‌تواند، آن را بگشاید، آن را که تو بیراهش کنی، هدایتگری و کسی را که تو هدایتش کنی، بیراه کننده‌ای ندارد. رحمتی را که تو از کسی بازداری، دیگر کسی نخواهد توانست، ببخشد و رحمتی را که تو بیخشی، کسی بازدارنده‌اش نیست، دور کننده تو را نزدیک کننده‌ای، و نزدیک داشته تو را دور کننده‌ای نیست.

پروردگارا! دستِ برکات و بخشایش و فضل و روزی خویش را بر ما بازگشا. خدایا! من نعمت پایداری را که دگرگونی و زوال ناپذیر است، از تو می‌خواهم. خدایا! من به روز تهی دستی، از تو نعمت و به روز ترس، امنیت خواهانم. خدایا! من از شرّ آنچه به ما داده‌ای و نیز از شرّ آنچه از ما بازداشته‌ای به تو پناه می‌برم. خدایا! ایمان را برای ما محبوب بدار و آن را در دل‌هایمان مزین و آراسته بفرما و کفر و نافرمانی و گناه را در چشم ما ناپسند بدار و ما را از هدایت کنندگان بگردان. خداوندا! ما را مسلمان بمیران و مسلمان زنده بدار و به نیکوکاران (نه فرومایگان) ببیوند.

پروردگارا! قرآن بزرگ را بهارِ دل و نور سینه و از میان برندهٔ اندوه و زدایندهٔ همّ و غم من قرا بده. خدایا! من از تو هدایت و پرهیزگاری و پاکدامنی و بی‌نیازی می‌خواهم. خدایا! ای گردانندهٔ دل‌ها، دل‌های ما را سوی طاعت خود بگردان.

خدایا! دینم را که همان سر رشتهٔ کارهای من است، و دنیایم را که زندگانی‌ام در آن است، و آخرتم را که بازگشتم در آن است، برای من نیک بگردان، و زندگانی را برای من افزایشی در هر نیکی، و مرگ را آسایشی از هر بدی قرار بده. خدایا! مرا هدایت کن و در راه راست و درست پایدار بدار.

پروردگارا! اشتباه و نادانی و اسرافم در کار را و آنچه تو به آن از من آگاهتری، ببخشای. خدایا! گناهان جدّ و هزل و خطا و عمد مرا که آگاهانه یا ناآگاهانه به آن پرداخته‌ام ببخشای. خدایا! هر گناهی را که در گذشته یا آینده داشته‌ام و هر گناهی که در نهان یا آشکار مرتکب آن شده‌ام و هر گناهی را که تو از آن آگاهتر از منی، ببخش که تو مقدم و مؤخری و بر هر چیز توانایی. خدایا! من از زوال نعمت، و دگرگونی عافیت، و خشم ناگهانی‌ات و هر گونه ناخشنودی‌ات به تو پناه می‌برم.

خدایا! من از ناتوانی و کسالت و بخل و ناتوانی پیری و عذاب قبر به تو پناه می‌برم. خدایا! به دلم تقوایش را عنایت کن و آن را پاک بدار که تو بهترین پاکدارنده دل‌هایی، و تو سرپرست و مددکار من، و سرور و مولای من هستی. خدایا! من از علم بی‌فایده و دل نافروتن، و نفس سیر ناشونده، و دعایی که مقبول نیافتد، به تو پناه می‌برم. خدایا! از فتنه آتش و عذاب دوزخ و از شر ثروت و فقر به تو پناه می‌برم. خدایا! از اخلاق، اعمال و خواسته‌های ناپسند به تو پناه می‌برم.

پروردگارا! من از تو دوستی تو را و دوستی آن که تو را دوست می‌دارد و هر عملی را که مرا به دوستی تو می‌رساند می‌خواهم. خدایا! دوستی‌ات را به نزد من دوست داشتنی‌تر از خودم و خاندانم و نعمت گوارایی چون آب سرد قرار بده. خدایا! موجبات رحمت و اسباب مغفرت، و رهایی از هر گناهی، و برخورداری از هر چیز خوبی و رستگاری راه یافتن به بهشت و نجات از آتش سوزان دوزخ را از تو می‌خواهم. خدایا! خوبی‌هایی را از تو می‌خواهم که پیامبرت حضرت محمد ﷺ آنها را از تو خواست، و از بدیهایی به تو پناه می‌برم که پیامبرت حضرت محمد ﷺ از آنها به تو پناه برد. و تو تنها کسی هستی که لایق یاری خواستن و استعانت هستی، و بلاغ بر توست و هیچ توان و نیرویی جز از سوی تو نیست.

خداوندا! ای پروردگارِ ما و پروردگار همه چیز، من گواهم که تو یکتا و یگانه‌ای و شریک و انبازی نداری. خداوندا! ای پروردگارِ ما و پروردگار همه چیز، من گواهم که محمدج بنده و فرستاده توست. خداوندا! ای پروردگارِ ما و پروردگار همه چیز، من گواهم که بندگان، همه‌شان برادر یکدیگرند. خداوندا! ای پروردگارِ ما و پروردگار همه چیز، در همه لحظات در دنیا و در آخرت، من و خاندانم را برای خویش خالص گردان. ای شکوهمندِ والا، بشنو و اجابت کن که تو برتر و بزرگتر از همه چیز و همه کس هستی و همه در

برابر عظمت و بزرگی تو کوچک و حقیرند. خدایا! ای نور آسمانها و زمین، بی‌گمان تو برتر و بزرگتر از همه چیز و همه کس هستی و همه در برابر تو کوچک و حقیرند. خداوند مرا بس است و خداوند چه کارسازی نیکو و چه سرپرستی لایق است بی‌گمان او برتر و بزرگتر از همه چیز و همه کس است. پروردگارا! ستایش تو را سزاست، تو نور آسمانها و زمین و هر آن کسی هستی که در آن است. و ستایش تو را سزاست. تویی فرمانروای آسمانها و زمین و هر آن کسی که در آن است. و حمد و ستایش تو را سزاست، تو حقّی، و وعدهات حق است، و دیدار و ملاقات حق است، سخت حق است، بهشت حق است، و دوزخ حق است، پیامبران حق‌اند، محمد حق است، و قیامت حق است.

پروردگارا! تسلیم تو می‌شوم، و به تو ایمان می‌آورم و بر تو توکل می‌کنم و به سوی تو باز می‌گردم و به حقانیت تو، با دیگران مبارزه می‌کنم، و از تو داد می‌خواهم. پس گناهان گذشته و آینده و نهان و آشکارم را ببخش، بی‌شک تو مقدم و مؤخری. معبود به حق جز تو نیست و خدایی مگر تو وجود ندارد. خدایا! من از خشم تو به خشنودی‌ات، و از کیفیت به بخشایش پناه می‌برم، و از تو به تو پناه می‌برم. زبان به شمارش ستایش تو نمی‌گشایم، همانگونه هستی که خود را ستوده‌ای.

پروردگارا! این دعا و خواسته‌ای است که اجابت آن در دست توست، و این تلاشی است و توکل ما بر توست. خدایا! برای من نوری در دلم و نوری در قبرم و نوری پیش روی من و نوری پشت سرم و نوری در راست و چپ من و نوری بالای سر و زیر پاهایم، و نوری در گوشم و نوری در دیده‌ام و نوری در مویم و نوری در پوستم و نوری در گوشتِ تنم و نوری در خونم و نوری در استخوانم قرار بده. خدایا! مرا مشمول نوری بزرگ قرار بده، و به من نوری عطا کن و برای من نوری مقرّر دار.

پروردگارا! من همه خیرها (حال و آینده‌اش)، آنچه از آن می‌دانم و آنچه نمی‌دانم، از تو می‌خواهم، و از همه بدیها (حال و آینده‌اش) آنچه از آن می‌دانم و آنچه از آن نمی‌دانم به تو پناه می‌برم. خدایا! خیری را که بنده و پیامبرت (حضرت محمد ﷺ) از تو درخواست کرد، از تو می‌خواهم، و از شری که بنده و پیامبرت (حضرت محمد ﷺ) از آن به تو پناه آورد، به تو پناه می‌آورم. خدایا! من بهشت و هر آن گفتار و کرداری که مرا به آن نزدیک می‌دارد، از تو می‌خواهم. خدایا! من از دوزخ و هر آن گفتار و کرداری که مرا به آن نزدیک می‌دارد، به تو پناه می‌برم. و از تو می‌خواهم، هر سرنوشتی را که برای من مقرر داشته‌ای، خیر بگردانی.

پروردگارا! بین ما صلح و سازش برقرار نما. و دل‌های ما را مأنوس همدیگر قرار ده و ما را به راه‌های درست هدایت کن و از تاریکی‌ها رهایی بخش و به سوی نور راه نما. و ما را از کارهای زشت آشکار و پنهان دور بدار. خدایا! برای ما در گوشها و دیدگان و دل‌ها و همسران و فرزندان و خاندان ما برکت قرار بده، و از ما در گذر و قلم عفو بر گناهانمان بکش که تو توبه‌پذیر و مهربانی و ما را بر نعمت‌هایی که بر ما ارزانی داشته‌ای سپاسگذار و شاکر و قابل آن قرار ده و آن را به تمام و کمال به ما عنایت کن.

پروردگارا! مرا و پدر و مادر مرا و تمام مردان با ایمان و زنان با ایمان و مردان مسلمان و زنان مسلمان و زندگان و مردگان آنها را بیامر و قلم عفو بر گناهان ما و ایشان بکش.

پروردگارا! بر سرور و پیامبر ما حضرت محمد ج و بر تمام آل و یارانش سلام و درود بفرست و به آنها برکت عنایت فرما. خدایا! دعایمان را بپذیر و ما را دریاب، ای مهربانترین مهربانان».

دعای مزدلفه

شخص حاجی بعد از غروب آفتاب، و پیش از خواندن نماز مغرب و عشاء، سواره یا پیاده از «عرفات» به سوی «مزدلفه» حرکت کند و در راه به طور مکرر و زیاد «تلبیه» و «تکبیر» بگوید:

«تلبیه»: «لَبَّيْكَ اللَّهُمَّ لَبَّيْكَ، لَبَّيْكَ لَا شَرِيكَ لَكَ لَبَّيْكَ، إِنَّ الْحَمْدَ وَالنَّعْمَةَ لَكَ وَالْمُلْكَ، لَا شَرِيكَ لَكَ».

«تکبیر»: «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ، يُحْيِي وَيُمِيتُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ».

و هنگام رسیدن به «مزدلفه» بسیار قرآن بخواند و به اذکار و دعاها برای خود و تمام مسلمانان جهان مشغول شود و این دعا را نیز بخواند:

«اللَّهُمَّ إِلَيْكَ أَرْعَبُ، وَإِلَيْكَ أَرْجُو، فَتَقَبَّلْ نُسُكِي وَوَفَّقِي وَارْزُقِي فِي هَذَا الْمَوْقِفِ الْعَظِيمِ مِنَ الْخَيْرِ أَكْثَرَ مِمَّا أَسْأَلُ، وَلَا تُخَيِّبْنِي يَا اللَّهُ! إِنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ الْجَوَادُ الْكَرِيمُ، رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ».

ترجمه: «خدایا! شوق و علاقه‌ام فقط به سوی توست، و تنها امیدم به رحمت توست، از این رو عبادتم را بپذیر و وقوف به عرفه را از من قبول فرما، و در ازای عبادت و بندگی کردندم در این موقف بزرگ، خیر فراوانی را (بیش از آنچه می‌خواهم) به من ارزانی بدار، و مرا ناامید و دست خالی مگردان، براستی تو خدای یکتای بخشایشگر بزرگواری.

پروردگارا! در دنیا و آخرت به ما نیکی عطا فرما و سرای دنیا و آخرت ما را خوش و خرم گردان و ما را از عذاب آتش دوزخ محفوظ نگاهدار».

تذکر: مستحب است که در هنگام رسیدن به «مزدلفه» دعای «رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ» را بسیار بخواند.

* * *

دعای وقوف به «مشعر الحرام»

(کوه قزح)

شخص حاجی بکوشد که در این موقفِ بس بزرگ و متبرک، برای خود و پدر و مادر و تمام مسلمانان جهان، طلب آمرزش و مغفرت و پیروزی نموده و برای آنها دعا نماید، و در «مشعر الحرام» به گفتن «تلبیه» (لیک اللهم لیک... و «تهلیل» (لا إله إلا الله وحده لا شریک له...) و «تکبیر» (لا إله إلا الله و الله اکبر) و «تحمید» (الحمد لله) و «تسبیح» (سبحان الله) و تلاوت قرآن و ذکر و دعا مشغول شود، و این دعا را نیز بخواند:

«اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ فَوَاتِحَ الْخَيْرِ وَخَوَاتِمَهُ وَجَوَامِعَهُ وَأَوَّلَهُ وَآخِرَهُ وَظَاهِرَهُ وَبَاطِنَهُ وَالدَّرَجَاتِ الْعُلَا فِي الْجَنَّةِ وَأَنْ تُصَلِّحَ لِي شَأْنِي كُلَّهُ وَأَنْ تَصْرِفَ عَنِّي الشَّرَّ كُلَّهُ فَإِنَّهُ لَا يَفْعَلُ ذَلِكَ غَيْرُكَ وَلَا يَجُودُ بِهِ إِلَّا أَنْتَ.»

اللَّهُمَّ كَمَا وَفَّقْتَنَا فِي هَذَا الْمَكَانِ، فَوَفِّقْنَا لِذِكْرِكَ كَمَا هَدَيْتَنَا، وَاعْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا كَمَا وَعَدْتَنَا بِقَوْلِكَ، وَقَوْلِكَ الْحَقُّ: ﴿فَإِذَا أَفَضْتُمْ مِنْ عَرَفَاتٍ فَاذْكُرُوا اللَّهَ عِنْدَ الْمَشْعَرِ الْحَرَامِ وَاذْكُرُوهُ كَمَا هَدَيْتُمْ وَإِنْ كُنْتُمْ مِنْ قَبْلِهِ لَمَنِ الصَّالِينَ﴾ ﴿١٩٨﴾ ثُمَّ أَفِيضُوا مِنْ حَيْثُ أَفَاضَ النَّاسُ وَاسْتَغْفِرُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٩٩﴾ [البقرة: ١٩٨-١٩٩].

اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ كُلُّهُ، وَلَكَ التَّقْدِيسُ كُلُّهُ، وَلَكَ الْكَمَالُ كُلُّهُ، وَلَكَ الْجَلَالُ كُلُّهُ، وَلَكَ التَّعْمَاءُ كُلُّهُ، وَلَكَ الشُّكْرُ كُلُّهُ. اللَّهُمَّ اعْفِرْ لِي جَمِيعَ مَا أَسْلَفْتُهُ،

وَاعْصِمْنِي فِيمَا بَقِيَ، وَارْزُقْنِي عَمَلًا صَالِحًا تَرْضَى بِهِ عَنِّي يَا ذَا الْفَضْلِ الْعَظِيمِ.
 اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْتَشْفِعُ إِلَيْكَ بِخَوَاصِّ عِبَادِكَ وَأَتَوَسَّلُ بِكَ إِلَيْكَ، أَسْأَلُكَ أَنْ
 تَرْزُقْنِي جَوَامِعَ الْخَيْرِ كُلِّهِ، وَأَنْ تَمَنَّ عَنِّي بِمَا مَنَنْتَ بِهِ عَلَيَّ أَوْلِيَائِكَ، وَأَنْ تُصَلِّحَ
 حَالِي فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ، وَأَنْ تَرْحَمَنِي يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِجَمِيعِ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَالْمُسْلِمِينَ
 وَالْمُسْلِمَاتِ، الْأَحْيَاءِ مِنْهُمْ وَالْأَمْوَاتِ، إِنَّكَ عَلَيَّ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ وَأَنْتَ الْغَفُورُ
 الرَّحِيمُ.

رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ. بِرَحْمَتِكَ يَا
 عَزِيزُ يَا عَفَّارُ، يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.

وَ صَلِّ اللَّهُمَّ وَسَلِّمْ عَلَي سَيِّدِنَا وَنَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَأَصْحَابِهِ أَجْمَعِينَ
 بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.

ترجمه: «پروردگارا! من از تو شروع و فرجام تمام خوبیها، و آغاز و
 انتهای همه نیکی‌ها، و ظاهر و باطن جملگی خوبیها را خواستارم، و از تو
 درجات والای بهشت را خواهانم، و از تو می‌خواهم تا همه کارهایم را اصلاح
 فرمایی و به سامان رسانی، و همه بدی‌ها را از من دور گردانی، چرا که غیر
 تو نمی‌تواند این کارها را انجام دهد و به جز تو کسی نیست که آن‌ها را به
 من ارزانی دارد.

پروردگارا! همانگونه که ما را به آمدن به این مکان مقدس و متبرک،
 موفق فرمودی، و اینجا را به ما نشان دادی، ما را برای یاد کردن خویش نیز
 - همچنانکه ما را هدایت کردی - توفیق ده. و همچنانکه با گفتارت به ما
 وعده دادی، ما را بیمارمز و به ما رحم کن، چرا که گفتار تو حق است؛ و
 گفتار تو این است:

«هنگامی که از «عرفات» به سوی «مزدلفه» روان شدید، خدا را با تهلیل و تکبیر و تلبیه در نزد «مشعر الحرام» یاد کنید، و همانگونه که شما را رهنمون کرده است، خدا را یاد کنید و با تضرع و زاری و بیم و امید و این که گویی او را می‌بینید، به ذکر و یادش بپردازید، بی‌گمان پیش از آن، از جمله گمراهان بوده‌اید. پس از همانجا که مردم روان می‌شوند و از مکان واحدی به نام «عرفات» به سوی سرزمین «منی» می‌کوچند روان شوید، و از خداوند آمرزش گناهان و کجرویهای پیشین خود را بخواهید و بدانید که بی‌گمان خداوند آمرزنده و مهربان است و توبه و بازگشت بندگان مخلص را می‌پذیرد».

خداوندا! تمام حمد و ستایش‌ها مخصوص توست، و تمام تقدیس و پاکیزگیها برای توست، و تمام کمال و بلند مرتبه‌گی‌ها لایق توست، و تمام عظمت‌ها و بزرگواریها زیننده توست، و تمام نعمت‌ها و احسان‌ها از آن توست، و تمام شکر و سپاسها در خور ذات توست، پروردگارا! تمام گناهانی را که پیش از این انجام داده‌ام بیامرز، و مرا در باقی عمرم از گناه و معصیت و نافرمانی خویش محفوظ بدار، و انجام کارهای نیک و شایسته‌ای ارزانی‌ام کن که به وسیله آن از من راضی و خرسند گردی، ای صاحب فضل بزرگ و احسان سترگ!

خداوندا! من به وسیله بندگان خاص درگاهت، از تو شفاعت می‌خواهم و به وسیله تو به تو متوسل می‌شوم و از تو می‌خواهم که تمام خوبی‌ها را به‌رهام گردانی و آن منت و احسانی را بر من کنی که بر اولیاء و دوستان خود نمودی، و از تو می‌خواهم که در دنیا و آخرت مرا خوش و خرم گردانی و حال و وضع مرا در دنیا و آخرت نیکو گردانی، ای مهربانترین مهربانان!

پروردگارا! مرا و پدر و مادر مرا و تمام مردان با ایمان و زنان باایمان و مردان مسلمان و زنان مسلمان، و مردگان و زندگان آنها را بیامرز، بی‌شک تو بر هر چیز توانایی و براستی تو پروردگار بخشنده مهربانی هستی.

خداوندا! در دنیا و آخرت به ما نیکی عطا فرما و سرای دنیا و آخرت ما را خوش و خرم گردان و ما را از عذاب آتش دوزخ، محفوظ نگاهدار. ای خداوند غالب و چیره، و ای پروردگار بسیار بخشنده، و ای مهربانترین مهربانان. خداوندا! بر سرور و پیامبر ما حضرت محمد ﷺ و بر جملگی آل و اصحابش درود و سلام بفرست. به حق رحمتت ای مهربانترین مهربانان».

تذکر:

حجاج محترم توجه داشته باشند که در سرزمین «عرفات»، و در «مشعر الحرام» علاوه از اذکار و دعاهای گوناگون، چند دعا را بسیار بخوانند و به طور مکرر و زیاد آنها را در هر حال تکرار کنند، این دعاها عبارتند از:

الف) «تلبیه»: «لَتَيْكَ اللَّهُمَّ لَبَيْكَ، لَبَيْكَ لَا شَرِيكَ لَكَ لَبَيْكَ، إِنَّ الْحَمْدَ وَالتَّعْمَةَ لَكَ وَالْمُلْكَ، لَا شَرِيكَ لَكَ».

ب) «تکبیر»: «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ، يُحْيِي وَيُمِيتُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ».

ج) خواندن «رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ»

دعاهای روز دهم ذوالحجه

دعا هنگام رسیدن به «منی»

در روز دهم ذوالحجه، پس از نماز صبح هنگامی که هوا روشن شد، شخص حاجی از «مشعر الحرام» به سوی «منی» رهسپار شود، و در طول راه به طور مکرر و مستمر «تلبیه» و «تکبیر» بگوید و به خواندن دعا و تلاوت قرآن و ذکر مشغول شود، و در این موقعیت سعی و کوشش کند تا بسیار «تلبیه» بگوید، چرا که اکنون آخرین وقت لبیک گفتن است، و وقتی که به «منی» رسید و مشغول سنگ انداختن به ستون عقبه (زدن جمره) شد، زمان گفتن لبیک (تلبیه) پایان می‌یابد و ممکن است پس از این، دیگر نتواند در عمرش موفق به آمدن به حج شود، تا دوباره لبیک گوید، بنابراین از این فرصت کمال استفاده را ببرد. و هنگامی که به سرزمین «منی» رسید، این دعا را بخواند:

«الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي بَلَّغَنِيهَا سَالِمًا مُعَافِيًّا؛ اللَّهُمَّ هَذِهِ «مِنِّي»، قَدْ أَتَيْتُهَا وَأَنَا عَبْدُكَ
وَفِي قَبْضَتِكَ، أَسْأَلُكَ أَنْ تَمَنَّ عَلَيَّ بِمَا مَنَنْتَ بِهِ عَلَيَّ أَوْلِيَايَاكَ
اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْحِرْمَانِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الْخُدْلَانِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ
هَمَزَاتِ الشَّيْطَانِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الْمُصِيبَةِ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ
الْكُفْرِ وَالْفُسُوقِ وَالْعِصْيَانِ. بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.

ترجمه: «تمام حمد و ستایش‌ها از آن خدایی است که مرا در حال سلامتی و تندرستی به «منی» رسانید. پروردگارا! اینجا سرزمین «منی» است، به اینجا آمده‌ام در حالی که بنده توام و در قبضه و قدرت تو و تحت

فرمان و دستور توام، از این رو از تو می‌خواهم که همان مَنّت و احسانی که بر اولیاء و دوستان خویش کرده‌ای بر من نیز بکنی و مرا از زمرهٔ دوستانت قرار بدهی.

خداوندا! به تو پناه می‌برم از محروم شدن از رحمتت، و از رسوایی در دنیا و آخرت، و خویشتن را از وسوسه‌های اهریمنان و تحریکات نامطلوب ایشان به انجام گناهان، در پناه تو می‌دارم، و نیز به تو پناه می‌برم از مصیبت دیدن در دنیا و آخرتم، و خویشتن را از کفر و نافرمانی و گناه نیز در پناه تو می‌دارم. به حق رحمت ای مهربانترین مهربانان».

* * *

دعا در وقت زدن جمره

در وقت زدن جمره، هفت ریگ به طرف ستون عقبه زده شود، و در وقت زدن هر سنگریزه بگوید:

«بِسْمِ اللَّهِ اللَّهُ أَكْبَرُ، رَغْمًا لِلشَّيْطَانِ وَرِضِيٍّ لِلرَّحْمَنِ. اللَّهُمَّ اجْعَلْهُ حَجًّا مَبْرُورًا وَسَعْيًا مَشْكُورًا وَذَنْبًا مَغْفُورًا».

ترجمه: «به نام خدا. خدا بزرگتر از هر چیز و هر کس است که همه در برابر عظمت و بزرگی او کوچک و حقیرند. و این سنگریزه را جهت ذلیل کردن شیطان و راضی کردن خدای پاک می‌زنم. پروردگارا! حج مرا قبول بفرما و کوشش و تلاش مرا بپذیر و گناهان مرا ببخش».

تذکر: البته شخص حاجی می‌تواند در وقت زدن سنگریزه‌ها، فقط به «بِسْمِ اللَّهِ اللَّهُ أَكْبَرُ» اکتفاء کند.

* * *

دعا در وقت ذبح حیوان قربانی

در هنگام ذبح قربانی، صورت حیوان را به طرف قبله کرده و چنین دعا نماید:

«بِسْمِ اللَّهِ وَاللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَي مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَسَلِّمْ؛ إِنِّي وَجَّهْتُ وَجْهِيَ لِلَّذِي فَطَرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ حَنِيفاً وَمَا أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ. إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ، لَا شَرِيكَ لَهُ وَبِذَلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَا مِنَ الْمُسْلِمِينَ. اللَّهُمَّ مِنْكَ وَإِلَيْكَ، اللَّهُمَّ مِنْكَ وَإِلَيْكَ، اللَّهُمَّ مِنْكَ وَإِلَيْكَ، رَبَّنَا تَقَبَّلْ مِنَّا إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ وَتُبْ عَلَيْنَا إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ وَاغْفِرْ لَنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ».

ترجمه: «به نام خدا؛ و خدا بزرگتر و برتر از همه چیز و همه کس است و همه در برابر عظمت و بزرگی او کوچک و حقیرند. پروردگارا! بر محمدج و آل او درود و سلام بفرست. بی‌گمان من رو به سوی کسی می‌کنم که آسمانها و زمین را آفریده است و من از هر راهی جز راه او به کنارم و از زمره مشرکان نیستم. و برآستی نماز و عبادت و زیستن و مردن من از آن خدا است که پروردگار جهانیان است. و خدا را هیچ شریکی نیست و به همین دستور داده شده‌ام و من از زمره مسلمانان هستم.

خداوندا! این قربانی از عطای توست که در راه تو به مستحقین داده می‌شود. خداوندا! این قربانی از عطای توست که در راه تو، به مستحقین داده می‌شود، خداوندا! این قربانی از عطای توست که در راه تو، به مستحقین داده می‌شود.

پروردگارا! این عمل را از ما بپذیر، بی‌گمان تو شنوا و دانا به گفتار و نیات ما هستی، و اگر نسیان و لغزشی در انجام مناسک حج از ما سرزده است. بر ما ببخشای و دروازهٔ توبه را بر روی ما باز گذار، بی‌گمان تو بس توبه‌پذیر و مهربانی و ما را بیمارز، بی‌شک که تو ذات بخشندهٔ مهربان هستی».

دعا هنگام تراشیدن سر در حج فرض

شخص حاجی بعد از قربانی، و هنگام تراشیدن موی سر، رو به قبله نشسته و پیشانی خود را با دستش بگیرد و سه بار «اللَّهُ أَكْبَرُ» بگوید، و سپس این دعا را بخواند:

«الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَيَّ مَا هَدَانَا، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَيَّ مَا أَنْعَمَ بِهِ عَلَيْنَا. اللَّهُمَّ هَذِهِ نَاصِيَّتِي، فَتَقَبَّلْ مِنِّي، وَاعْفِرْ لِي ذُنُوبِي. اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي، وَلِلْمُحَلِّقِينَ وَالْمُقَصِّرِينَ، يَا وَاسِعَ الْمَغْفِرَةِ.»

اللَّهُمَّ زِدْنَا إِيمَانًا وَيَقِينًا وَتَوْفِيقًا وَعَوْنًا. اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَنَا وَلِإِبَائِنَا وَأُمَّهَاتِنَا وَالْمُسْلِمِينَ أَجْمَعِينَ. الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي قَضَىٰ عَنَّا نُسُكَنَا، وَوَقَّقَنَا لِأَدَاءِ الْحَجِّ وَالطَّوَافِ بَيْنَيْهِ الْعَظِيمِ. اللَّهُمَّ كَمَا أَنْعَمْتَ عَلَيْنَا بِذَلِكَ، فَاتِّمِّمْ نِعْمَتَكَ عَلَيْنَا بِقَبُولِ حَجِّنَا وَمَنَاسِكِنَا يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ، يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.»

ترجمه: «تمام ستایش‌ها از آن خدایی است که ما را به راه راست اسلام هدایت و رهنمون ساخت، و همه حمد و ستایش‌ها زینده خداست در برابر نعمت‌هایی که به ما عطا فرمود. خداوندا! این پیشانی من، مطیع فرمان توست، پس حج مرا بپذیر و گناهانم را ببامرز. خدایا! مرا و تمام کسانی که امروز موی سر را تراشیده و یا موی سر را کوتاه کرده‌اند، ببامرز. ای خدایی که آرزوش بسیار گسترده و فراوان و بس فراوان و فراگیر است.»

پروردگارا! برایمان و یقین، و توفیق و توان ما بیفزای. پروردگارا! ما و پدران و مادران ما و تمام مسلمانان جهان را ببامرز، و زیر چتر رحمت و مغفرت خویش بگیر.

تمام حمد و ستایش‌ها برای خدایی است که اعمال حج ما را به خوبی و به نحو کامل به پایان رسانید و ما را برای ادای مناسک حج و طواف به دور خانه بزرگش توفیق داد. پروردگارا! همچنان که با این چیز بر ما مَنّت نهادی، با قبول حج و پذیرش مناسک ما، بر ما دوباره مَنّت گذار، ای پروردگارا جهانیان و ای مهربانترین مهربانان».

* * *

دعا در وقت ترک «منی»

بعد از «رمی جمرات» و «طواف زیارت» و ماندن در «منی» اعمال و مناسک حج به پایان می‌رسد، و چیزی که باقی می‌ماند، «طواف وداع» (طواف خداحافظی) است که در مکه مکرمه انجام می‌گیرد، از این رو هنگام ترک سرزمین «منی» و برگشت به سوی مکه مکرمه، این دعا خوانده می‌شود:

«الْحَمْدُ لِلَّهِ حَمْدًا كَثِيرًا طَيِّبًا مُبَارَكًا فِيهِ، وَالشُّكْرُ لَهُ عَلَيَّ أَدَاءِ الْمَنَاسِكِ وَالتَّوْفِيقِ لِأَدَاءِ الْحَجِّ إِلَى بَيْتِ اللَّهِ الْحَرَامِ وَالْمَشَاعِرِ الْمُقَدَّسَةِ، وَتَيْسِيرِ ذَلِكَ بِمَنِّهِ وَكَرَمِهِ.

اللَّهُمَّ فَتَقَبَّلْ مِنَّا حَجَّنَا وَأَثْبِنَا عَلَيْهِ ثَوَابًا كَامِلًا مُبَارَكًا، وَاجْعَلْهُ لَنَا خَالِصًا لَوَجْهِكَ الْكَرِيمِ، وَانْفَعْنَا بِهِ يَوْمَ لَا يَنْفَعُ مَالٌ وَلَا بَنُونَ إِلَّا مَنْ أَتَى اللَّهَ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ، أَمِينٌ بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ».

ترجمه: «حمد و ستایش فقط لایق خداست، ستایشی زیاد، خوب و مبارک (آنطوری که پروردگاران دوست دارد و به آن راضی می‌شود). و شکر و سپاس او را سزااست به خاطر ادای مناسک حج، و توفیق ادای حج بیت الله الحرام، و ملاقات اماکن مقدس و متبرک سرزمین وحی، و شکر و سپاس او را سزااست، به جهت اینکه حج خانه خود را با منت و کرم خویش بر ما آسان فرمود.

پروردگارا! حج ما را بپذیر و در ازای آن به ما پاداش عنایت بفرما، پاداشی کامل و مبارک. و این حج را خالص برای رضای ذات کریمانه خویش

بگردان، و آن را مفید و سودمند برای ما بگردان در روزی که اموال و نیروی مادی و اولاد و نیروی انسانی به کسی سود نمی‌رساند، بلکه تنها کسی نجات پیدا می‌کند و از اموالی که در راه خداوند صرف، و از اولادی که در مسیر پروردگار رهنمود کرده باشد، سود می‌برد که با دل سالم از بیماری کفر و نفاق و ریا، به پیشگاه خدا آمده باشد. خداوندا! دعاهايمان را بپذير ای مهربانترین مهربانان».

* * *

دعای وداع

(خداحافظی از مکه مکرمه)

آخرین عملی که بر شخص حاجی از مناسک حج باقی می ماند، «طواف وداع» (طواف خداحافظی) است. از این رو شخص حاجی بعد از انجام «طواف وداع» (و قبل از این که به وطن خود بازگردد) به «مُلْتَزَم» بیاید (و در صورت امکان و میسر بودن) خود را به کعبه معظمه بچسباند و این دعا را زمزمه نماید:

«اللَّهُمَّ إِنَّ الْبَيْتَ بَيْتُكَ، وَالْحَرَمَ حَرَمُكَ، وَالْعَبْدَ عَبْدُكَ، وَإِبْنُ عَبْدِكَ وَإِبْنُ أُمَّتِكَ، حَمَلْتَنِي عَلَيَّ مَا سَخَّرْتَ لِي مِنْ خَلْقِكَ، حَتَّى سَيَّرْتَنِي فِي بِلَادِكَ وَبَلَّغْتَنِي بِنِعْمَتِكَ حَتَّى أَعْتَنِي عَلَيَّ قَضَاءَ مَنَاسِكَ حَجِّ بَيْتِكَ الْحَرَامِ، فَإِنْ كُنْتُ رَضِيْتُ عَنِّي، فَزِدْنِي مِنْكَ رَضِيٍّ، وَإِلَّا فَمِنَ الْآنِ قَبْلَ أَنْ يَنَأِي عَن بَيْتِكَ ذَارِي.

اللَّهُمَّ هَذَا أَوْأُنْ إِنْصِرَا فِي إِنْ أُذِنْتَ لِي عَيْرُ مُسْتَبْدِلٍ بِكَ وَلَا بَيْتِكَ، وَلَا رَاغِبٍ عَنكَ وَلَا عَن بَيْتِكَ. اللَّهُمَّ فَأَصْحَبِي الْعَافِيَةَ فِي بَدَنِي وَالْعِصْمَةَ فِي دِينِي، وَأَحْسِنْ مُنْقَلَبِي، وَارْزُقْنِي طَاعَتَكَ مَا أَبْقَيْتَنِي، وَاجْمَعْ لِي خَيْرِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةَ، إِنَّكَ عَلَيَّ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ.

اللَّهُمَّ لَا تَجْعَلْهُ آخِرَ الْعَهْدِ مِنْ بَيْتِكَ الْحَرَامِ، وَارْزُقْنِي الْعُودَ بَعْدَ الْعُودِ وَالْمَرَّةَ بَعْدَ الْمَرَّةِ إِلَى بَيْتِكَ الْحَرَامِ، وَاجْعَلْنِي مِنَ الْمَقْبُولِينَ عِنْدَكَ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ، وَيَا ذَا الْمَنِّ وَالْإِحْسَانِ، وَيَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِجَمِيعِ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَالْمُسْلِمِينَ

وَالْمُسْلِمَاتِ، الْأَحْيَاءِ مِنْهُمْ وَالْأَمْوَاتِ. رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ.

رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ. رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ
وَ صَلِّ اللَّهُمَّ وَسَلِّمْ عَلَي سَيِّدِنَا وَنَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَأَصْحَابِهِ أَجْمَعِينَ بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ».

ترجمه: «بار خدایا ! این خانه (کعبه)، خانه توست، و این حرم (حرم مکه)، حرم توست، و این بنده، بنده تو و پسر بنده تو و پسر کنیز توست. خدایا ! مرا بر مرکبی از آفریدگانت که به زیر فرمانم آوردی، سوار کردی (مثل شتر و اسب در زمان گذشته و مثل اتومبیل و هواپیما در زمان کنونی) تا اینکه مرا در شهر خودت (مکه) آوردی، و مرا به نعمتهایت رساندی، تا اینکه مرا در انجام مناسک حج و عمرهات کمک کردی، پس اگر از من راضی و خشنود شده‌ای پس بر خشنودی‌ات از من، بیفزای، و اگر از من راضی و خشنود نشده‌ای، پس هم اکنون بر من منت گذار و از من راضی شو، پیش از آنکه خانه‌ام از خانه‌ات دور شود.

خدایا ! اگر اجازه رفتن عطا فرمایی، اکنون وقت رفتن من به سوی وطنم می‌باشد، از اینجا در حالی می‌روم که به پروردگاری‌ات خشنودم، و کسی جز تو را به خدایی نمی‌گیرم و غیر از خانه تو، قبله دیگری را نمی‌پسندم، پروردگارا ! مرا سالم و تندرست بدار، و همیشه دینم را از آفتهای مادی و شیطانی حفظ بفرما، و مرا به خوبی به خانه و کاشانه‌ام برگردان، و تا وقتی که زنده‌ام، اطاعت و فرمانبرداری خویش را روزی‌ام برگردان و خیر آخرت و دنیا را برایم جمع گردان تا هم دنیای پر خیر و برکت داشته باشم و هم آخرت مورد رضایت تو. بی‌شک تو بر هر چیز توانایی.

پروردگارا! این سفر را آخرین سفر من به سوی خانهات مگردان، بلکه به من توفیق بده تا دوباره (باری بعد از بار دیگر) به سوی خانهات بیایم، و از فیوضات و معنویات این سرزمین پاک و مقدس، استفاده بکنم، و مرا از پذیرفته شدگان درگاهت قرار بده، ای صاحب جلال و شکوه، و ای صاحب کرامت و بزرگواری، و ای صاحب منت و احسان، و ای مهربانترین مهربانان.

پروردگارا! مرا و پدر و مادر مرا و تمام مردان با ایمان و زنان با ایمان و تمام مردان مسلمان و زنان مسلمان، و مردگان و زندگان آنها را بیامرز.

پروردگارا! در دنیا و آخرت به ما نیکی عطا فرما و سرای دنیا و آخرت ما را خوش و خرم گردان و ما را از عذاب آتش دوزخ، محفوظ نگاهدار.

پروردگارا! بر سرور و پیامبر ما حضرت محمد ﷺ و بر جملگی آل و یارانش درود و سلام بفرست. خدایا! دعایم را اجابت کن، ای مهربانترین مهربانان».

* * *

زیارت مدینه منوره (علی صاحبها ألف صلاة و تحية)

دعا در هنگام رفتن به سوی مدینه

هر گاه شخص حاجی به طرف مدینه منوره روان شد، در مسیر راه به کثرت بر رسول خدا ﷺ درود بفرستد:

«اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَيَّ إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَّجِيدٌ. اللَّهُمَّ بَارِكْ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا بَارَكْتَ عَلَيَّ إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَّجِيدٌ».

ترجمه: «خداوندا! بر محمد و آل محمد صلوات بفرست، همچنانکه بر ابراهیم و آل ابراهیم صلوات فرستادی، به تحقیق تو در هر حالی ستوده شده و بسیار بزرگ و با عظمت هستی. خداوندا! شرف و بزرگواری را که به محمد و آل محمد داده‌ای، بیشتر بگردان همچنانکه شرف و بزرگواری را برای ابراهیم و آل ابراهیم بیشتر کرده‌ای. به تحقیق تو در هر حالی بسیار ستوده شده و بسیار بزرگ و با عظمت هستی».

و چون نگاه حاجی به درختان مدینه و حرم مدینه و آنچه مدینه به آن شناخته می‌شود افتاد، درود و سلامش را بر رسول خدا بیشتر از همیشه کند و از خدا بخواهد که زیارتش را سودمند و مایهٔ سعادت وی در دنیا و آخرت گرداند و این دعا را بخواند:

«اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَيَّ إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَّجِيدٌ. اللَّهُمَّ بَارِكْ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا بَارَكْتَ عَلَيَّ إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَّجِيدٌ».

إِبْرَاهِيمَ وَعَلِيَّ آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَّجِيدٌ. اللَّهُمَّ افْتَحْ عَلَيَّ أَبْوَابَ رَحْمَتِكَ،
وَارْزُقْنِي فِي زِيَارَةِ قَبْرِ نَبِيِّكَ مَا رَزَقْتَهُ أُوْلِيَاءَكَ وَأَهْلَ طَاعَتِكَ وَاغْفِرْ لِي وَارْحَمْنِي
يَا خَيْرَ مَسْئُولٍ».

ترجمه: «خداوندا! بر محمد و آل محمد صلوات بفرست همچنانکه بر
ابراهیم و آل ابراهیم صلوات فرستادی، بی شک تو ستوده شده و با عظمتی.
خداوندا! بر محمد و آل محمد برکت عنایت کن همچنانکه بر ابراهیم و آل
ابراهیم برکت عنایت فرمودی. به تحقیق تو ستوده شده و با عظمتی.

پروردگارا! درهای رحمتت را بر من بگشای و در زیارت قبر رسول خدا ﷺ
آنچه را که بهره‌دوستانت و اهل طاعتت نمودی، بهره‌ام گردان و مرا بیمارز و
مورد رحمت بی‌کرانت قرار ده، ای بهترین کسی که از او خواسته می‌شود».
تذکر: زائران مدینه منوره توجه داشته باشند که در مسیر راه، بر رسول
خدا ﷺ بسیار درود بفرستند.

دعا هنگام مشاهده نمودن

عمارات مدینه منوره

هر گاه عمارات مدینه منوره در نظر زائر محترم جلوه گر شوند، پس درود شریف را بخواند و اینطور دعا کند:

«اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَيَّ إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَّجِيدٌ. اللَّهُمَّ بَارِكْ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا بَارَكْتَ عَلَيَّ إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَّجِيدٌ. اللَّهُمَّ هَذَا حَرَمٌ نَبِيِّكَ فَاجْعَلْهُ وَقَايَةً لِي مِنَ الثَّارِ وَأَمَانًا مِنَ الْعَذَابِ وَسُوءِ الْحِسَابِ».

ترجمه: «خداوندا! بر محمد و آل محمد صلوات بفرست همچنانکه بر ابراهیم و آل ابراهیم صلوات فرستادی، بی گمان تو ستوده شده و با عظمتی. خدایا! بر محمد و آل محمد برکت عنایت کن همچنانکه بر ابراهیم و آل ابراهیم برکت عنایت فرمودی، بی شک تو ستوده شده و با عظمتی.

پروردگارا! این حرم پیامبر توست، آن را باعث رستگاری و نجات من از آتش دوزخ و وسیله‌ای برای در امان ماندن از عذاب و حساب بد، بگردان».

* * *

دعا در وقت داخل شدن

به مدینه منوره

برای شخص زائر، مستحب است که قبل از وارد شدن به مدینه منوره، غسل کند (و یا حداقل وضو بگیرد) و بهترین و زیباترین و پاک‌ترین و تمیزترین لباس خویش را بپوشد، و از عطر و خوشبویی استفاده کند، و قبل از داخل شدن به شهر مدینه، از مرکب و سواری پیاده شود، و عظمت و بزرگی این شهر پاک و مقدس را در نظر بگیرد و با نهایت خشوع و خضوع و تواضع و فروتنی به شهر مدینه داخل شود، و چون به مدینه داخل شد این دعا را بخواند:

«رَبِّ اُدْخِلْنِيْ مُدْخَلَ صِدْقٍ وَاُخْرِجْنِيْ مُخْرَجَ صِدْقٍ وَاَجْعَلْ لِيْ مِنْ لَدُنْكَ سُلْطٰنًا نَّصِيْرًا. اَللّٰهُمَّ افْتَحْ لِيْ اَبْوَابَ رَحْمَتِكَ، وَاَرْزُقْنِيْ مِنْ زِيَارَةِ رَسُوْلِكَ مَا رَزَقْتَ اَوْلِيَائَكَ وَاَهْلَ طَاعَتِكَ، وَاغْفِرْ لِيْ وَاَرْحَمْنِيْ يَا حَيْرَ مَسْئُوْلٍ، وَاغْنِنِيْ بِحِلَالِكَ عَنْ حَرَامِكَ وِبِطَاعَتِكَ عَنْ مَعْصِيَتِكَ وِبِفَضْلِكَ عَمَّنْ سِوَاكَ وَنَوِّرْ قَلْبِيْ وَقَبْرِيْ.»

اَللّٰهُمَّ اِنِّيْ اَسْأَلُكَ الْحَيْرَ كُلَّهَا عَاجِلَةً وَاَجَلَةً مَا عَلِمْتُ مِنْهُ وَمَا لَمْ اَعْلَمْ، وَاَعُوْذُ بِكَ مِنَ الشَّرِّ كُلِّهِ مَا عَلِمْتُ مِنْهُ وَمَا لَمْ اَعْلَمْ. اَللّٰهُمَّ اجْعَلْ اَوْسَعَ رِزْقِكَ عَلَيَّ عِنْدَ كَبْرِ سِنِّيْ وَاِنْقِطَاعِ عُمْرِيْ، وَاَجْعَلْ حَيْرَ عُمْرِيْ اٰخِرَةً وَحَيْرَ عَمَلِيْ حَوَاتِيْمَهُ وَحَيْرَ اَيَّامِيْ يَوْمَ اَلْقَاكَ فِيْهِ. اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَعَلَىٰ اٰلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَيَّ

إِبْرَاهِيمَ وَعَلِيَّ آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَّجِيدٌ. اَللّٰهُمَّ بَارِكْ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَعَلَىٰ آلِ مُحَمَّدٍ
كَمَا بَارَكْتَ عَلَيَّ إِبْرَاهِيمَ وَعَلَىٰ آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَّجِيدٌ».

ترجمه: «پروردگارا! مرا صادقانه به هر کاری وارد کن، و صادقانه از آن بیرون آور، و چنان کن که خطّ اصلی من در آغاز و انجام همه چیز، راستی و درستی باشد، و از جانب خود قدرتی به من عطا فرما که در امر حکومت بر دوستان و اظهار حجت در برابر دشمنان، برایم یار و مددکار باشد. پروردگارا! درهای رحمت خویش را بر من بگشای و در زیارت قبر رسول خدا ﷺ آنچه را که بهره دوستانت و اهل طاعت نمودی، بهره ام گردان و مرا بیامرز و مورد رحمت بی کرانت قرار بده، ای بهترین کسی که از او خواسته می شود. خدایا! مرا به وسیله حلال خویش از حرام خود بی نیاز گردان و به وسیله طاعت خود مرا از معصیت خود، و به وسیله فضل خود از غیر خود، مستغنی و بی نیاز گردان؛ و قلب مرا و قبر مرا از نور ایمان و اعمال نیک و شایسته، آکنده گردان.

پروردگارا! تمام خوبیها و خیرهایی که می دانم یا نمی دانم، از تو می خواهم (خواه این خوبیها و خیرها زود باشد یا دیر)، و به تو پناه می آورم از تمام بدیها، آنچه را که من می دانم و آنچه را که نمی دانم. خدایا! بیشترین رزق و روزی خویش را به وقت سالخوردگی و هنگام نزدیک شدن مرگ من، بر من نازل بفرما، و بهترین زندگی مرا آخر عمر من، و بهترین عمل مرا، آخر آن، و بهترین روز مرا، روز ملاقات با خود بگردان.

پروردگارا! بر محمد و آل محمد صلوات بفرست، همچنانکه بر ابراهیم و آل ابراهیم صلوات فرستادی، بی شک تو ستوده شده و با عظمتی. خداوندا! بر محمد و آل محمد برکت عنایت کن همچنانکه بر ابراهیم و آل ابراهیم برکت عنایت فرمودی، بی گمان تو ستوده شده و با عظمتی».

زیارت مسجد نبوی

و مرقد مطهر پیامبر اکرم ﷺ

دعا هنگام زیارت مسجد نبوی شریف

شخص زائر هر گاه داخل مسجد شد، با پای راستش داخل شود و این دعا را بخواند:

«أَعُوذُ بِاللَّهِ الْعَظِيمِ وَبِوَجْهِهِ الْكَرِيمِ، وَسُلْطَانِهِ الْقَدِيمِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ.
اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَسَلِّمْ. اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي ذُنُوبِي وَاْفْتَحْ لِي أَبْوَابَ رَحْمَتِكَ».

ترجمه: «پناه می برم به خداوند بزرگ و به وجه کریم و سلطان قدیم او، از شر شیطان رانده شده. خداوندا! بر محمدج صلوات و درود بفرست. خداوندا! گناهانم را ببخش و درهای رحمتت را بر من بگشای».

* * *

سلام گفتن بر پیامبر اکرم ﷺ

بعد از اینکه شخص زائر، وارد مسجد نبوی شد، قبل از نشستن، دو رکعت «تحیة المسجد» بخواند و از دعا کردن و خواندن نماز رو به قبر شریف پیامبر خودداری کند، سپس برای سلام گفتن، به طرف قبر شریف پیامبر ﷺ رفته و از گذاشتن دست روی سینه‌اش خودداری نماید، سرش را پائین نیاندازد، و از ذلّتی که فقط لایق است در مقابل خدای یکتا داشته باشیم، اجتناب ورزد و از پیامبر ﷺ طلب کمک و فریادرسی نکند، بلکه با کمال ادب و وقار و آهسته اینگونه بر پیامبر اکرم ﷺ سلام بگوید:

«السَّلَامُ عَلَیْكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَیْكَ يَا نَبِيَّ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَیْكَ يَا خَلِيلَ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَیْكَ يَا حَبِيبَ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَیْكَ يَا خَيْرَ خَلْقِ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَیْكَ يَا سَيِّدَ الْمُرْسَلِينَ، السَّلَامُ عَلَیْكَ يَا إِمَامَ الْمُتَّقِينَ، السَّلَامُ عَلَیْكَ يَا شَفِيعَ الْمُذْنِبِينَ، السَّلَامُ عَلَیْكَ يَا رَسُولَ رَبِّ الْعَالَمِينَ، السَّلَامُ عَلَیْكَ يَا نَبِيَّ الرَّحْمَةِ، السَّلَامُ عَلَیْكَ يَا شَفِيعَ الْأُمَّةِ، السَّلَامُ عَلَیْكَ يَا مَنْ وَصَفَهُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ بِقَوْلِهِ: «وَإِنَّكَ لَعَلِي خُلِقَ عَظِيمٍ». السَّلَامُ عَلَیْكَ يَا خَيْرَةَ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَیْكَ يَا سَيِّدَ وُلْدِ آدَمَ. السَّلَامُ عَلَیْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ.

السَّلَامُ عَلَیْكَ وَعَلَى سَائِرِ الْأَنْبِيَاءِ وَالْمُرْسَلِينَ، السَّلَامُ عَلَیْكَ وَعَلَى أَهْلِ بَيْتِكَ الطَّيِّبِينَ الظَّاهِرِينَ، السَّلَامُ عَلَیْكَ وَعَلَى أَزْوَاجِكَ الظَّاهِرَاتِ أُمَّهَاتِ الْمُؤْمِنِينَ. السَّلَامُ عَلَیْكَ وَعَلَى أَصْحَابِكَ أَجْمَعِينَ.

السَّلَامُ عَلَيَّ وَعَلَى عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ، أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا

شَرِيكَ لَهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ. وَأَشْهَدُ أَنَّكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ! قَدْ بَلَغْتَ
الرِّسَالَةَ وَأَدَيْتَ الْأَمَانَةَ، وَنَصَحْتَ الْأُمَّةَ، وَأَقَمْتَ الْحُجَّةَ، وَدَعَوْتَ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ
بِالْحِكْمَةِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ، وَجَاهَدْتَ فِي اللَّهِ حَقَّ جِهَادِهِ وَعَبَدْتَ رَبَّكَ حَتَّى
أَتَاكَ الْيَقِينُ، فَصَلَّى اللَّهُ عَلَيْكَ كَثِيرًا أَفْضَلَ وَأَكْمَلَ وَأَطْيَبَ مَا صَلَّى عَلَيَّ أَحَدٍ مِنَ
الْخَلْقِ أَجْمَعِينَ.

اللَّهُمَّ أَجِرْ عَنَّا نَبِيَّنَا أَفْضَلَ مَا جَرَيْتَ أَحَدًا مِنَ النَّبِيِّينَ وَالْمُرْسَلِينَ. اللَّهُمَّ
إِيَّاهُ الْوَسِيلَةَ وَالْفُضَيْلَةَ وَالذَّرَجَةَ الْعَالِيَةَ الرَّفِيعَةَ، وَابْعَثْهُ مَقَامًا مُحَمَّدَانِ الَّذِي
وَعَدْتَهُ، وَاَعْطِهِ الْمَنْزِلَ الْمُقَرَّبَ عِنْدَكَ، بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَيَّ إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ
إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ. اللَّهُمَّ بَارِكْ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا بَارَكْتَ عَلَيَّ
إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ. رَبَّنَا أَمَّا بِمَا أَنْزَلْتَ وَاتَّبَعْنَا الرَّسُولَ
فَاكْتُبْنَا مَعَ الشَّاهِدِينَ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ».

ترجمه: «سلام بر تو ای فرستاده خدا. سلام بر تو ای پیامبر خدا. سلام بر
تو ای دوست خدا. سلام بر تو ای حبیب خدا. سلام بر تو ای بهترین مخلوق
خدا. سلام بر تو ای سردار پیامبران. سلام بر تو ای پیشوای پرهیزگاران.
سلام بر تو ای شفاعت کننده گنهکاران. سلام بر تو ای خاتم پیامبران. سلام
بر تو ای فرستاده پروردگار جهانیان. سلام بر تو ای پیامبر رحمت. سلام بر
تو ای شفیع امت. سلام بر تو ای کسی که خداوند متعال او را در کلامش
اینگونه توصیف نموده است: «بی شک تو دارای اخلاق بزرگ و پسندیده ای
هستی».

سلام بر تو ای برگزیده خدا. سلام بر تو ای سردار فرزندان آدم. سلام و
رحمت و برکتهای خدا بر تو ای پیامبر گرامی. سلام بر تو و بر تمام انبیاء و
فرستادگان الهی. سلام بر تو و بر خاندان پاک و پاکیزه ات. سلام بر تو و بر

همسران پاک و گرامی‌ات (مادران مؤمنان). سلام بر تو و بر تمام اصحاب و یاران جان نثارت. سلام بر من و بر تمام بندگان نیک خدا.

ای رسول خدا ﷺ! گواهی می‌دهم که به جز الله دیگر معبودی نیست، و او ذات یکتا و یگانه است که شریک و انبازی ندارد و گواهی می‌دهم که بی‌شک تو بنده خدا و فرستاده بر حق او هستی. و گواهی می‌دهم که تو ای رسول خدا ﷺ! رسالت خویش را به مردم ابلاغ نمودی، و امانت پیامبری را به مردم رسانیدی، و برای هدایت و ارشاد امت خویش، نصیحت و اخلاص ورزیدی و خیرخواهی فرمودی، و دلایل و براهین شرعی و عقلی را در جهان بر پا داشتی و مردمان را با سخنان استوار و به جا و اندرزه‌های نیکو و زیبا به راه پروردگارت فراخواندی، و در راه خدا جهاد و تلاش کردی آن گونه که شایسته جهاد و بایسته تلاش در راه او است. و پروردگارت را پرستش کردی تا مرگ به سراغ تو آمد. پس درود بسیار و کامل و پاک خدا بر تو باد، درودی که بر هیچ یک از مخلوقات خدا، به سان آن نثار نشده باشد.

پروردگارا! از جانب ما به پیامبر ما (حضرت محمد ﷺ) بهتر و برتر از آن جزایی که به پیامبران و فرستادگان الهی عطا فرموده‌ای، عنایت کن و از جانب ما به او جزای خیر عطا فرما.

خداوندا! وسیله و فضیلت و درجه رفیع و والای بهشت را به حضرت محمد ﷺ عطا فرما و در روز قیامت او را به مقام محمود و ستوده‌ای که به او وعده داده‌ای مبعوث فرما و او را نزد خود درجه مقرب عطا فرما، به حق رحمتت ای مهربانترین مهربانان.

پروردگارا! بر محمد و آل محمد صلوات بفرست همچنانکه بر ابراهیم و آل ابراهیم صلوات فرستادی، بی‌شک تو ستوده شده و باعظمتی. خداوندا! بر محمد و آل محمد برکت عنایت کن، همچنانکه بر ابراهیم و آل ابراهیم برکت عنایت فرمودی، بی‌گمان تو ستوده شده و باعظمتی.

خداوندا ! ما به آنچه بر پیامبرت نازل فرموده‌ای ایمان آورده‌ایم و از پیامبرت حضرت محمد ﷺ پیروی نموده‌ایم، پس ما را از زمره گواهان بر تبلیغ پیامبر و اقرار کنندگان به یگانگی خدا و رسالت حضرت محمد ﷺ بنویس. و ستایش خداوندی را سزااست که پروردگار جهانیان است». تذکر: شایان ذکر است که اگر شخص زائر، خواست تا سلام کسی را به پیامبر برساند، چنین عرض کند:

«السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ مِنْ فُلَانِ بْنِ فُلَانٍ يَسْتَشْفِعُ بِكَ إِلَيَّ رَبِّكَ»
 ترجمه: «بر تو سلام می‌گوییم ای رسول خدا از طرف فلان بن فلان (به جای «فلان بن فلان»، اسم فرد را با اسم پدرش بگوید). و او از تو به سوی پروردگار تو شفاعت می‌طلبد».

سلام گفتن بر حضرت ابوبکر صدیق رضی الله عنه

بعد از سلام گفتن بر پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله اندکی به طرف راست رفته و برابر چهره مبارک حضرت ابوبکر صدیق رضی الله عنه ایستاده و اینگونه سلام گوید:

«السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا حَلِيفَةَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ. السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا صَاحِبَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فِي الْغَارِ. السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا رَفِيقَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فِي الْأَسْفَارِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أَمِينَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ عَلَي الْأَسْرَارِ. السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا ثَانِي اثْنَيْنِ إِذْ هُمَا فِي الْغَارِ. السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مَنْ أَنْفَقَ مَا لَهُ كُلُّهُ فِي حُبِّ اللَّهِ وَحُبِّ رَسُولِهِ. السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مَنْ قَالَ فِي حَقِّكَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «يَا أُبُو بَكْرٍ! أَنْتَ عَتِيقُ اللَّهِ مِنْ الثَّارِ». جَزَاكَ اللَّهُ عَنْ أُمَّةِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ خَيْرَ الْجَزَاءِ. اَللَّهُمَّ ارْضَ عَنْهُ، وَارْفَعْ دَرَجَتَهُ، وَأَكْرِمْ مَقَامَهُ، وَاجْزِلْ ثَوَابَهُ بِفَضْلِكَ وَكَرَمِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ».

ترجمه: «سلام بر تو ای جانشین رسول خدا ﷺ. سلام بر تو ای دوست رسول خدا ﷺ در غار ثور. سلام بر تو ای رفیق و همیار رسول خدا ﷺ در سفرها. سلام بر تو ای امانت‌دار رسول خدا ﷺ بر اسرار. سلام بر تو ای یکی از دو نفر در غار ثور (حضرت ابوبکر دومین نفر در غار ثور بود، و اولین نفر شخص خود پیامبر بود). سلام بر تو ای کسی که تمام مالش را در راستای به دست آوردن محبت خدا و رسول او، صرف کرد. سلام بر تو ای کسی که رسول خدا ﷺ درباره تو فرمود: «ای ابوبکر! تو آزاد شده خدا از آتش دوزخ هستی». خداوند به تو از جانب امت محمدی ﷺ بهترین و برترین جزای خیر را عطا فرماید. خداوندا! از حضرت ابوبکر صدیق رضی الله عنه راضی شو، و درجاتش را رفیع و بلند گردان، و جایگاهش را در بهشت گرامی دار، و با فضل و کرم

خویش ثواب و پاداش او را کامل و خوب گردان. به حق رحمت ای
مهربانترین مهربانان».

* * *

سلام گفتن بر حضرت عمر فاروق رضی الله عنه

بعد از سلام گفتن بر ابوبکر صدیق رضی الله عنه اندکی به طرف راست برگردد و بر حضرت عمر سلام نماید:

«السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ عُمَرَ بْنَ الْخَطَّابِ، الَّذِي أَعَزَّ اللَّهُ بِهِ الْإِسْلَامَ. السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مُظْهِرَ الْإِسْلَامِ. السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا نَاطِقًا بِالْعَدْلِ وَالصَّوَابِ. السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مَنْ قَالَ فِي حَقِّكَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ، سِرَاجُ أَهْلِ الْجَنَّةِ.» وَقَالَ أَيْضًا: «مَا طَلَعَتِ الشَّمْسُ عَلَي رَجُلٍ خَيْرٍ مِنْ عُمَرَ» السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أَبَا الْفُقَرَاءِ وَالضُّعْفَاءِ وَالْأَرَامِلِ وَالْأَيْتَامِ. فَلَقَدْ نَصَرْتَ الْإِسْلَامَ وَالْمُسْلِمِينَ، وَكَفَلْتَ الْإَيْتَامَ، وَوَصَلْتَ الْأَرْحَامَ، وَقَوَّيْتُ بِكَ الْإِسْلَامَ، فَقَدْ كُنْتَ لِلْمُسْلِمِينَ إِمَامًا مَرْضِيًّا، وَهَادِيًا مَهْدِيًّا، جَمَعْتَ شَمْلَهُمْ، وَجَبَرْتَ كَسْرَهُمْ، وَرَفَعْتَ شَوْكَتَهُمْ، فَالسَّلَامُ عَلَيْكَ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ. وَجَزَاكَ اللَّهُ عَنِ أُمَّةٍ مُحَمَّدٍ ﷺ خَيْرًا.»

ترجمه: «سلام بر تو ای امیر المؤمنین! عمر بن خطاب رضی الله عنه که خداوند متعال به وسیله تو اسلام را عزت بخشید. سلام بر تو ای ظاهر کننده اسلام. سلام بر تو ای ناطق به عدل و راستی. سلام بر تو ای کسی که رسول خدا ﷺ درباره تو فرمود:

«عمر بن خطاب، چراغ بهشتیان است.» و نیز فرمود: «خورشید بر مردی بهتر از عمر رضی الله عنه طلوع نکرده است» سلام بر تو ای پدر فقیران و مستمندان و ضعیفان و ناتوانان و بیوه زنان و یتیمان. براستی تو اسلام و مسلمین را نصرت نمودی و به یتیمان رسیدگی کردی و صلح رحمی را به

جای آوردی. و با تو اسلام، قدرت و شوکت خود را به دست آورد. براستی تو برای مسلمانان، امامی خوب و هدایتگری راهیاب بودی که به اختلاف و پراکندگی امت، سامان دادی و نابسامانی‌های آنها را بهبود بخشیدی و پرچم شوکت و عزّت و افتخار و بالندگی آنها را به اهتزاز درآوردی، پس سلام و رحمت و برکات خدا بر تو باد. و خداوند بهترین جزا را از جانب امت محمدی به تو عطا فرماید».

تذکر: بعد از سلام گفتن بر رسول خدا ﷺ و حضرت ابوبکر ﷺ و حضرت عمر ﷺ در همانجا به تحمید (الحمدُ لله گفتن) و تسبیح (سبحان الله گفتن) و تکبیر (الله اکبر گفتن) و تهلیل (لا اله الا الله گفتن) و درود بسیار (اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَعَلَىٰ آلِ مُحَمَّدٍ...) و ذکر و یاد خدا، و راز و نیاز با خدا، و دعا برای خود و پدر و مادر خود و تمام مسلمانان جهان مشغول شود و از این فرصت استفاده کامل را ببرد.

دعای روضه شریفه

پس از سلام گفتن بر پیامبر اکرم ﷺ و حضرت ابوبکر ﷺ و حضرت عمر ﷺ، و ذکر و دعا، به روضه شریف پیامبر ﷺ (که میان قبر مطهر و منبر شریف است) بیاید و به حق خود و سایر مسلمانان جهان دعا کند، و می تواند در آنجا این دعا را بخواند:

«اللَّهُمَّ إِنَّكَ قُلْتَ فِي كِتَابِكَ الْكَرِيمِ وَقَوْلِكَ الْحَقُّ: ﴿وَلَوْ أَنَّهُمْ إِذْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ جَاءُوكَ فَاسْتَغْفَرُوا اللَّهَ وَأَسْتَغْفَرَ لَهُمُ الرَّسُولُ لَوَجَدُوا اللَّهَ تَوَّابًا رَحِيمًا﴾ [النساء: ۶۴].

اللَّهُمَّ إِنَّا قَدْ جِئْنَا رَسُولَكَ، نَسْتَغْفِرُكَ لِدُنُوبِنَا، فَسَأَلْنَاكَ اللَّهُمَّ أَنْ تُشَفِّعَ فِيْنَا نَبِيَّكَ وَرَسُولَكَ مُحَمَّدًا ﷺ يَوْمَ لَا يَنْفَعُ مَالٌ وَلَا بَنُونَ إِلَّا مَنْ أَتَى اللَّهَ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ.

اللَّهُمَّ إِنَّا نَسْأَلُكَ أَنْ تُوجِبَ لَنَا الْمَغْفِرَةَ كَمَا أُوجِبْتَهَا لِمَنْ جَاءَ نَبِيَّكَ وَحَبِيبَكَ مُحَمَّدًا ﷺ فِي حَيَاتِهِ. اللَّهُمَّ اجْعَلْهُ أَوَّلَ الشَّافِعِينَ وَأَنْجَحِ السَّائِلِينَ وَأَكْرَمِ الْأَوْلِيَيْنَ وَالْآخِرِينَ.

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ إِيمَانًا كَامِلًا وَيَقِينًا صَادِقًا حَتَّى أَعْلَمَ أَنَّهُ لَا يُصِيبُنِي إِلَّا مَا كَتَبْتَ لِي، إِنَّكَ عَلِيٌّ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ. اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ عِلْمًا نَافِعًا وَرِزْقًا وَاسِعًا حَلَالًا طَيِّبًا، وَعَمَلًا صَالِحًا مَقْبُولًا وَتِجَارَةً لَنْ تَبُورَ.

اللَّهُمَّ اشْرَحْ صُدُورَنَا وَاسْزُرْ عِيُوبَنَا وَاعْفِرْ دُنُوبَنَا وَامِنْ خَوْفَنَا وَاخْتِمِ بِالصَّالِحَاتِ أَعْمَالَنَا وَرُدَّنَا مِنْ غُرَبَتِنَا إِلَى أَهْلِنَا وَأَوْلَادِنَا سَالِمِينَ غَانِمِينَ. وَاجْعَلْنَا مِنْ عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ، مِنَ الَّذِينَ لَا خَوْفَ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ.

رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ. رَبَّنَا لَا تَجْعَلْ قُلُوبَنَا بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنَا، وَهَبْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً إِنَّكَ أَنْتَ الْوَهَّابُ. رَبِّ اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِلْمُؤْمِنِينَ يَوْمَ يَقُومُ الْحِسَابُ. سُبْحَانَ رَبِّكَ رَبِّ الْعِزَّةِ عَمَّا يَصِفُونَ وَسَلَامٌ عَلَى الْمُرْسَلِينَ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ».

ترجمه: «پروردگارا! خودت در کتاب گرامی خود فرمودی (و فرموده تو حق است): «و اگر آنان بدان هنگام که به خود ستم می‌کردند، به نزد تو (محمد ﷺ) می‌آمدند و از خدا طلب آمرزش می‌نمودند، و پیامبر هم برای آنان درخواست بخشش می‌کرد. بی‌گمان خدا را بس توبه‌پذیر و مهربان می‌یافتند».

پروردگارا! ما هم طبق فرموده تو، به نزد پیامبرت (حضرت محمد ﷺ) آمده‌ایم و از تو برای گناهان خویش طلب آمرزش می‌نمائیم. خدایا! از تو می‌خواهیم تا پیامبرت (حضرت محمد ﷺ) را شفیع ما در روزی گردانی که اموال و نیروی مادی و اولاد و نیروی انسانی به کسی سودی نمی‌رساند، بلکه تنها کسی نجات پیدا می‌کند که با دل سالم از بیماری کفر و شرک و نفاق و ریا، به پیشگاه خدا آمده باشد.

خدایا! از تو می‌خواهیم که مغفرت گناهان را برای ما واجب گردانی همانگونه که مغفرت گناهان را واجب گردانیدی برای کسانی که به نزد پیامبر تو و حبیب تو (حضرت محمد ﷺ) در زمان حیات وی) آمدند. پروردگارا! حضرت محمد ﷺ را نخستین شفاعت‌کنندگان، و مؤفقتین درخواست‌کنندگان و گرامی‌ترین انسان‌های اولین و آخرین قرار بده.

خداوندا! از تو ایمان کامل، و یقین صادق می‌خواهیم تا بدانم که هر چه به من می‌رسد همه براساس قضا و قدر تو و بر مبنای مکتوب ازلی توست. براستی تو بر هر چیز توانا هستی. پروردگارا! از تو علم نافع، و رزق فراخ و

حلال و پاکیزه، و عمل نیک و پذیرفته شده، و معامله‌ای که زیان و ضرر نبیند، می‌خواهم.

پروردگارا! سینه‌هایمان را برای ایمان، فراخ و گشاده‌دار، و عیوب ما را بیوش و گناهان ما را ببخش، و ترس ما را تبدیل به امنیت بگردان، و تمام اعمال نیک ما را ختم به خیر بگردان، و ما را با نعمت بزرگ عافیت و بردن ثواب، از غربت به سوی خانواده و فرزندانمان بگردان، و ما را از زمرهٔ بندگان نیک خویش قرار بده، از زمرهٔ کسانی که ترسی بر آنان از خواری و زبونی در دنیا و عذاب در آخرت نیست و بر از دست رفتن دنیا غمگین نمی‌گردند چرا که در پیشگاه خدا چیزی برای آنان مهیا است که بسی والاتر و بهتر از کالای دنیا است.

پروردگارا! در دنیا و آخرت به ما نیکی عطا فرما و سرای دنیا و آخرت ما را خوش و خرم گردان و ما را از عذاب آتش دوزخ محفوظ نگاهدار. پروردگارا! دل‌های ما را از راه حق منحرف مگردان بعد از آنکه ما را حلاوت هدایت چشانده و به سوی حقیقت رهنمود نموده‌ای، و از جانب خود رحمتی به ما عطا کن. بی‌گمان بخشایشگرِ حقیقی تویی.

پروردگارا! مرا و پدر و مادر مرا و مؤمنان را بیمارز و بیخشای در آن روزی که حساب بر پا می‌شود و حسابرسی می‌گردد و به دنبال آن پاداش و پادافره داده می‌شود. پاک و منزّه است خداوند تو از توصیفهایی که مشرکان دربارهٔ خدا به هم می‌بافند و سر هم می‌کنند. و خداوند دارای عزّت و قدرت است و درود بر پیامبران و فرستادگان خدا، و ستایش خدایی را سزااست که پروردگار جهانیان است.»

درود فرستادن بر پیامبر اکرم ﷺ

برای زائران مدینه منوره

درود فرستادن بر پیامبر اکرم ﷺ کلید استجاب دعا و سبب سنگین شدن میزان مؤمن در قیامت می‌شود. پیامبر ﷺ می‌فرماید: «هر کس بر من یک صلوات فرستد، خداوند ده صلوات بر او می‌فرستد و ده لغزش او را می‌پوشاند». از این رو برای زائران مدینه منوره خوب است که پس از هر نماز، یا روزانه چند مرتبه، درود بر پیامبر ﷺ بفرستند، تا باشد که فیوضات الهی و برکات خداوندی و معنویات یزدانی شامل حال آنها شود، و در روز بازپسین، مورد شفاعت پیامبر اکرم ﷺ قرار بگیرند.

ما نیز الفاطی را که بزرگان و طلایه‌داران عرصه علم و دانش و پیشقراولان عرصه حکمت و فرزاندگی برای درود فرستادن بر رسول اکرم ﷺ جمع آوری نموده‌اند، در اینجا ذکر می‌کنیم، باشد که زائران مدینه و سایر محبان رسول خدا ﷺ هنگام مشرف شدن به مدینه منوره و مرقد مطهر نبوی، بر پیامبر اکرم ﷺ درود بفرستند.

و الفاطی را که بزرگان دین (به ویژه «ملا علی قاری» در کتاب «الحزب الاعظم») برای درود فرستادن بر رسول اکرم ﷺ گردآوری نموده‌اند، از این قرار است:

(درود کامل):

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَيَّ إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَّجِيدٌ. اللَّهُمَّ بَارِكْ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا بَارَكْتَ عَلَيَّ

إِزْرَاهِيْمَ وَعَلِيٍّ أَلِ إِزْرَاهِيْمَ إِنَّكَ حَمِيْدٌ حَمِيْدٌ.

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَي سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ النَّبِيِّ عَدَدَ مَنْ صَلَّى عَلَيْهِ مِنْ خَلْقِكَ وَصَلِّ عَلَي سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ النَّبِيِّ كَمَا يَنْبَغِي لَنَا أَنْ نُصَلِّيَ عَلَيْهِ وَصَلِّ عَلَي مُحَمَّدٍ النَّبِيِّ كَمَا أَمَرْتَنَا أَنْ نُصَلِّيَ عَلَيْهِ.

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَي مُحَمَّدٍ وَعَلَي آلِ مُحَمَّدٍ وَأَصْحَابِهِ وَأَوْلَادِهِ وَأَهْلِ بَيْتِهِ وَذُرِّيَّتِهِ وَحُبَّهِ وَأَنْبَاءِهِ وَأَشْيَاعِهِ وَعَلَيْنَا مَعَهُمْ أَجْمَعِينَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَي مُحَمَّدٍ مِلءَ الدُّنْيَا وَمِلءَ الْآخِرَةِ وَبَارِكْ عَلَي مُحَمَّدٍ مِلءَ الدُّنْيَا وَمِلءَ الْآخِرَةِ، وَارْحَمْ عَلَي مُحَمَّدٍ مِلءَ الدُّنْيَا وَمِلءَ الْآخِرَةِ.

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَي مُحَمَّدٍ وَعَلَي آلِ مُحَمَّدٍ فِي الْأَوْلِيَيْنَ وَالْآخِرِينَ وَفِي الْمَلَأِ الْأَعْلَى إِلَى يَوْمِ الدِّينِ.

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَي مُحَمَّدٍ وَعَلَي آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا تُحِبُّ وَتَرْضَى.

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَي مُحَمَّدٍ وَعَلَي آلِ مُحَمَّدٍ صَلَوةً تَكُونُ لَكَ رِضًا وَحَقِّقَهُ أَذَاءً وَأَعْطِهِ الْوَسِيْلَةَ وَالْفَضِيْلَةَ وَالْمَقَامَ الْمَحْمُودَ الَّذِي وَعَدْتَهُ وَأَجْرِهِ عَنَّا أَفْضَلَ مَا جَزَيْتَ نَبِيًّا عَن أُمَّتِهِ، وَصَلِّ عَلَي جَمِيْعِ إِخْوَانِهِ مِنَ النَّبِيِّيْنَ وَالصَّالِحِينَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَي مُحَمَّدٍ حَتَّى تَرْضَى وَصَلِّ عَلَي مُحَمَّدٍ بَعْدَ الرِّضَى وَصَلِّ عَلَي مُحَمَّدٍ أَبَدًا أَبَدًا. اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَي مُحَمَّدٍ كَمَا أَمَرْتَ بِالصَّلَوةِ عَلَيْهِ، وَصَلِّ عَلَي مُحَمَّدٍ كَمَا تُحِبُّ أَنْ يُصَلِّيَ عَلَيْهِ وَصَلِّ عَلَي مُحَمَّدٍ كَمَا أَرَدْتَ أَنْ يُصَلِّيَ عَلَيْهِ.

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَي مُحَمَّدٍ عَدَدَ خَلْقِكَ، وَصَلِّ عَلَي مُحَمَّدٍ رِضَاءَ نَفْسِكَ، وَصَلِّ عَلَي مُحَمَّدٍ رِزَّةَ عَرْشِكَ وَصَلِّ عَلَي مُحَمَّدٍ مِدَادَ كَلِمَاتِكَ الَّتِي لَا تَنْفَدُ.

اللَّهُمَّ عَظْمَ بُرْهَانِهِ وَافْلِحْ حُجَّتَهُ وَأَبْلِغْهُ مَأْمُولَهُ فِي أَهْلِ بَيْتِهِ. اللَّهُمَّ اجْعَلْ

صَلَوَاتِكَ وَبَرَكَاتِكَ وَرَأْفَتِكَ وَرَحْمَتِكَ عَلَي مُحَمَّدٍ حَبِيبِكَ وَصَفِيِّكَ وَعَلَى أَهْلِ بَيْتِهِ
الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ.

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَي مُحَمَّدٍ بِأَفْضَلِ مَا صَلَّيْتَ عَلَي أَحَدٍ مِنْ خَلْقِكَ، وَبَارِكْ عَلَي
مُحَمَّدٍ بِأَفْضَلِ مَا بَارَكْتَ عَلَي أَحَدٍ مِنْ خَلْقِكَ. اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَي مُحَمَّدٍ إِمَامِ الْخَيْرِ
وَقَائِدِ الْخَيْرِ وَرَسُولِ الرَّحْمَةِ.

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَي سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ الَّذِي أَشْرَقَتْ بِنُورِهِ الظُّلَمَ. اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَي سَيِّدِنَا
مُحَمَّدٍ الْمَبْعُوثِ رَحْمَةً لِكُلِّ الْأُمَّمِ. اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَي سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ الْمُخْتَارِ لِلْسِّيَادَةِ
وَالرِّسَالَةِ قَبْلَ خَلْقِ اللُّوْحِ وَالْقَلَمِ. اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَي سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ الْمُوصُوفِ بِأَفْضَلِ
الأَخْلَاقِ وَالشَّيَمِ. اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَي سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ الْمُخْصُوصِ بِجَمَاعِيعِ الكَلِمِ
وَخَوَاصِّ الْحِكَمِ.

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِأَفْضَلِ مَسْأَلَتِكَ، وَبِأَحَبِّ أَسْمَائِكَ إِلَيْكَ وَأَكْرَمِهَا عَلَيْكَ
وَبِمَا مَنَنْتَ بِهِ عَلَيْنَا بِمُحَمَّدٍ نَبِيِّنَاجِ وَاسْتَنْقَذْتَنَا بِهِ مِنَ الضَّلَالَةِ، وَأَمَرْتَنَا
بِالصَّلَاةِ عَلَيْهِ وَجَعَلْتَ صَلَوَاتِنَا عَلَيْهِ دَرَجَةً وَكَفَّارَةً وَلُطْفًا وَمَنًّا مِنْ أَعْظَائِكَ،
فَادْعُوكَ تَعْظِيمًا لِأَمْرِكَ وَأَتِّبَاعًا لَوْصِيَّتِكَ وَتَنْجِيزًا لِمَوْعِدِكَ بِمَا يَجِبُ لِتَبِيِّنَاجِ
عَلَيْنَا فِي أَداءِ حَقِّهِ قَبْلَنَا، وَأَمَرْتَ الْعِبَادَ بِالصَّلَاةِ عَلَيْهِ فَرِيضَةً إِفْتَرَضْتَهَا عَلَيْهِمْ،
فَنَسْأَلُكَ بِجَلَالِ وَجْهِكَ وَنُورِ عَظَمَتِكَ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَي مُحَمَّدٍ عَبْدِكَ وَرَسُولِكَ
وَنَبِيِّكَ وَصَفِيِّكَ بِأَفْضَلِ مَا صَلَّيْتَ بِهِ عَلَي أَحَدٍ مِنْ خَلْقِكَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مُجِيدٌ.
اللَّهُمَّ ارْفَعْ دَرَجَتَهُ وَأَكْرِمْ مَقَامَهُ، وَثَقِّلْ مِيزَانَهُ وَأَجْزِلْ ثَوَابَهُ وَأَفْلِحْ حُجَّتَهُ وَأَظْهِرْ
مِلَّتَهُ، وَأُضِيءْ نُورَهُ، وَأَدِّمْ كَرَامَتَهُ مِنْ دُرِّيَّتِهِ وَأَهْلِ بَيْتِهِ مَا تَقَرَّبَ بِهِ عَيْنُهُ وَعَظَّمَهُ فِي
النَّبِيِّينَ الَّذِينَ خَلَوْا قَبْلَهُ.

اللَّهُمَّ اجْعَلْ مُحَمَّدًا أَكْثَرَ النَّبِيِّينَ تَبَعًا، وَأَكْثَرَهُمْ أَزْرَاءَ، وَأَفْضَلَهُمْ كَرَامَةً وَنُورًا،

وَأَغْلَاهُمْ دَرَجَةً، وَأَفْسَحَهُمْ فِي الْجَنَّةِ مَنْزِلًا، وَأَزِيدَهُمْ ثَوَابًا، وَأَقْرِبَهُمْ مَجْلِسًا،
وَأَثْبَتَهُمْ مَقَامًا، وَأُصَوِّبَهُمْ كَلَامًا، وَأُنَجِّجَهُمْ مَسْأَلَةً، وَأُؤَفِّرَهُمْ لَدَيْكَ نَصِيبًا،
وَأُقْوَاهُمْ فِيمَا عِنْدَكَ رَعْبَةً، وَأُنزِلُهُ فِي أَعْلَى عُرْفِ الْفِرْدَوْسِ مِنَ الدَّرَجَاتِ الْعُلَى.
اللَّهُمَّ اجْعَلْ مُحَمَّدًا أَصْدَقَ فَائِلٍ، وَأُنَجِّحْ سَائِلٍ، وَأَوَّلَ شَافِعٍ، وَأَفْضَلَ مُشَفِّعٍ
وَشَفِّعُهُ فِي أُمَّتِهِ بِشَفَاعَةِ يَعْطِيهِ بِهَا الْأَوْلُونَ وَالْآخِرُونَ، وَإِذَا مَيَّرْتَ بَيْنَ عِبَادِكَ
لِفَضْلِ الْقَضَاءِ، فَاجْعَلْ مُحَمَّدًا فِي الْأَصْدَقِينَ قِيْلًا، وَفِي الْأَحْسَنِينَ عَمَلًا، وَفِي
الْمَهْدِيِّينَ سَبِيلًا. اللَّهُمَّ اجْعَلْ نَبِيَّنَا لَنَا فَرَطًا وَحَوْضَهُ لَنَا مَوْرِدًا. اللَّهُمَّ احْشُرْنَا فِي
زُمَرَتِهِ وَاسْتَعْمِلْنَا بِسُنَّتِهِ وَتَوَقَّفْنَا عَلَى مِلَّتِهِ وَاجْعَلْنَا مِنْ حِزْبِهِ.

اللَّهُمَّ اجْمَعْ بَيْنَنَا وَبَيْنَهُ كَمَا أَمَّنَّا بِهِ وَلَمْ نَرَهُ. اللَّهُمَّ لَا تَفْرُقْ بَيْنَنَا وَبَيْنَهُ حَتَّى
تُدْخِلَنَا مَدْخَلَهُ وَاجْعَلْنَا مِنْ رُفَقَائِهِ وَأَحِبَّائِهِ وَالصَّادِقِينَ وَالشُّهَدَاءِ وَالصَّالِحِينَ،
وَحَسَنَ أَوْلِيَاكَ رَفِيقًا.

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ نُورِ الْهُدَى، وَالْقَائِدِ إِلَى الْخَيْرِ، وَالِدَاعِي إِلَى الرَّشَدِ، نَبِيِّ
الرَّحْمَةِ وَكَاشِفِ الْعَمَةِ وَإِمَامِ الْمُتَّقِينَ وَرَسُولِ رَبِّ الْعَالَمِينَ كَمَا بَلَغَ رِسَالَتَكَ وَقَلَّ
آيَاتِكَ، وَنَصَحَ لِعِبَادِكَ، وَأَقَامَ حُدُودَكَ، وَنَفَذَ حُكْمَكَ، وَوَفَّى بِعَهْدِكَ، وَأَمَرَ
بِطَاعَتِكَ، وَنَهَى عَنِ مَعْصِيَتِكَ، وَوَالِي وَلِيِّكَ الَّذِي تُحِبُّ أَنْ تُوَالِيَهُ، وَعَادِي
عَدُوِّكَ الَّذِي تُحِبُّ أَنْ تُعَادِيَهُ وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَسَلَّم.

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى جَسَدِهِ فِي الْأَجْسَادِ، وَعَلَى رُوحِهِ فِي الْأَرْوَاحِ، وَعَلَى مَوْفِعِهِ فِي
الْمَوَاقِفِ وَعَلَى مَشْهَدِهِ فِي الْمَشَاهِدِ، وَعَلَى ذِكْرِهِ إِذَا ذُكِرَ صَلَوةً مِنَّا وَعَلَى نَبِيِّنَا.
اللَّهُمَّ أْبْلِغْهُ مِنَّا السَّلَامَ كُلَّمَا ذُكِرَ السَّلَامُ، وَالسَّلَامَ عَلَيَّ النَّبِيِّ وَرَحْمَةَ اللَّهِ
وَبَرَكَاتُهُ. اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مَلَائِكَتِكَ الْمُقَرَّبِينَ وَعَلَى أَنْبِيَائِكَ الْمُطَهَّرِينَ وَعَلَى
رُسُلِكَ الْمُرْسَلِينَ، وَعَلَى حَمَلَةِ عَرْشِكَ أَجْمَعِينَ، وَعَلَى جِبْرِئِيلَ وَمِكَائِيلَ وَإِسْرَافِيلَ

وَمَلَكَ الْمَوْتِ، وَرِضْوَانٍ وَمَالِكٍ، وَصَلِّ عَلَيَّ الْكَرَامِ الْكَاتِبِينَ، وَعَلَى أَهْلِ بَيْتِ نَبِيِّكَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَفْضَلَ مَا أُتِيَتْ أَحَدًا مِنْ أَهْلِ بَيْتِ الْمُرْسَلِينَ وَاجْزِ أَصْحَابَ نَبِيِّكَ أَفْضَلَ مَا جَزَيْتَ أَحَدًا مِنْ أَصْحَابِ الْمُرْسَلِينَ.

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ كُلَّمَا ذَكَرَهُ الذَّاكِرُونَ وَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ كُلَّمَا عَقَلَ عَنْ ذِكْرِهِ الْغَافِلُونَ.

رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَالْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ، الْأَحْيَاءِ مِنْهُمْ وَالْأَمْوَاتِ. إِنَّكَ عَلَيَّ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ.

« اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَعَلَيَّ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَيَّ إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ. اللَّهُمَّ بَارِكْ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا بَارَكْتَ عَلَيَّ إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ.»

ترجمه: «پروردگارا! بر محمد و آل محمد صلوات بفرست، همچنانکه بر ابراهیم و آل ابراهیم صلوات فرستادی، بی گمان تو ستوده شده و با عظمتی. پروردگارا! به محمد و آل محمد برکت عنایت کن همچنانکه به ابراهیم و آل ابراهیم برکت عنایت فرمودی، بی شک تو ستوده شده و با عظمتی. پروردگارا! بر پیامبر ما به تعداد مخلوقات که بر وی صلوات و درود فرستاده‌اند، درود و رحمت بفرست. و بر ایشان درود و سلامی بفرست که لایق شأن و مقام ایشان باشد. خداوندا! بر پیامبر ما حضرت محمد ﷺ درود و سلامی بفرست که توبه ما امر فرموده‌ای تا برایشان سلام و درود بفرستیم. خداوندا! بر محمد و آل محمد و بر اصحاب و اولاد محمد، و بر اهل بیت و ذریهٔ محمد، و بر پیروان و دوست‌داران محمد و بر همهٔ ما درود و رحمت بفرست ای مهربانترین مهربانان.

پروردگارا! بر حضرت محمد ﷺ به اندازه پری دنیا و آخرت برکت عنایت بفرما. خداوندا! بر حضرت محمد ﷺ به اندازه پری دنیا و آخرت رحم بفرما. بار الها! بر حضرت محمد و آل محمد در بین اولین و آخرین و در بین فرشتگان بلند مرتبه تا روز قیامت درود بفرست.

خدایا! آنگونه که دوست داری و می‌پسندی بر حضرت محمد ﷺ درود و رحمت بفرست. خداوندا! بر حضرت محمد ﷺ و آل او درودی بفرست تا موجب رضایت تو، و ذریعه‌ای برای ادای حق ایشان گردد و به ایشان وسیله و فضیلت و جایگاه محمود و ستوده شده (همان جایی که توبه ایشان وعده داده‌ای) عطا بفرما. خدایا! از طرف ما به ایشان پاداشی عنایت بفرما که شایسته و لایق مقام ایشان باشد. خداوندا! بر تمام برادران آن حضرتج از انبیاء و صالحان، درود بفرست.

خداوندا! بر حضرت محمد ﷺ درود بفرست تا خود راضی و خشنود بشوی، و بعد از رضایت نیز برای همیشه و به طور پیوسته برایشان درود و رحمت بفرست. خداوندا! بر محمدج درود بفرست، آنگونه که تو دستور داده‌ای، و برایشان درود بفرست، آنگونه که تو دوست داری و می‌پسندی، و برایشان درود بفرست، آنگونه که تو اراده نموده‌ای تا بر وی درود فرستاده شود.

خدایا! بر محمدج به تعداد و اندازه مخلوقات خودت درود بفرست و به خاطر رضای خود برایشان درود بفرست و به اندازه موجودات و مخلوقات جهان هستی خویش برایشان درود و رحمت بفرست. و به ایشان جایگاه والا، و وسیله، و مقام بزرگ و درجه‌ای بلند، عطا فرما، و دلیل و برهان ایشان را با عظمت و با عزت فرما و دلیل نبوت ایشان را محکم و مضبوط گردان و ایشان را به آرزوهایش در رابطه با اهل و امتش برسان.

خدایا! درود و رحمت و برکات ویژه خودت را بر بهترین و برگزیده‌ترین بنده‌ات، و بر اهل بیت پاک و پاکیزه‌اش نازل فرما، و درود و رحمتی بهتر بر ایشان نازل فرما، و برکت و رحمتی در خور شأن او به وی عنایت کن. خدایا! بر محمدج درود بفرست، همان محمدی که پیشوای نیکوکاران و دعوت کننده به سوی خوبیها و پیام‌آور صلح و رحمت است.

پروردگارا! بر سرور و آقای ما حضرت محمد ﷺ درود بفرست، همان محمدی که به خاطر درخشش نور چهره مبارکش، تمام تاریکیهای دنیا از میان رفت. خدایا! بر محمدج درود بفرست، همان محمدی که مایه رحمت برای تمام امتهای و ملتها است.

پروردگارا! بر محمدج درود و رحمت بفرست، همان محمدی که برای سیادت و سرداری و نبوت و رسالت، قبل از آفرینش لوح و قلم، برگزیده شده بود. پروردگارا! بر محمدج درود و رحمت نثار کن، همان محمدی که دارای بهترین سجایای اخلاقی و فضایل انسانی بود. خدایا! بر محمدج درود و رحمت بفرست، همان محمدی که دارای جوامع الکلم (جملات کوتاه و پرمحتوا) و سخنانی سرشار از حکمتها بود.

الهی! از تو می‌خواهم به بهترین وسیله، و با بهترین و زیباترین نامهایت، و به خاطر منّتی که بر ما کرده‌ای و حضرت محمد را فرستادی تا ما را از گمراهی نجات دهد، و به ما دستور دادی تا بروی درود بفرستیم و مقام و جایگاه او را پاس بداریم. و درود فرستادن ما را سبب بلندی درجات و موجب بخشش گناهان قرار دادی، و تمام اینها از لطف بی‌پایان و احسان بی‌کران و فضل فراگیر تو است.

الهی! از تو می‌خواهم (به خاطر عظمت و بزرگی‌ات و به خاطر پیروی از فرامین و دستورات، و به خاطر انجام دادن اوامر و احکامت که بر ما فرض

کردی)، تا حق پیامبر ﷺ را که بر گردن ما است ادا نمائیم. از این رو بهترین و کاملترین و زیباترین درودها را نثار ایشان می‌کنیم.

پروردگارا! از تو می‌خواهم به خاطر نور ذاتت، و به خاطر عظمت و کبریایی‌ات، و به خاطر عظمت و بزرگی فرشتگانت، تا بر حضرت محمد که بنده و فرستاده‌ی تو و بهترین مخلوقات تو است، درود و رحمت بفرستی. آن هم از بهترین، کاملترین، زیباترین و برترین درودها. بی‌شک تو ستوده شده و بزرگواری.

پروردگارا! درجات حضرت محمد ﷺ را بلند کن، و جایگاه او را بزرگ گردان، و ترازوی اعمال نیک او را سنگین گردان، و بزرگترین و کاملترین ثواب و پاداش را به وی عطا فرما، و دلایل و براهین وی را تا روز قیامت روشن گردان و دین او را بر تمام ادیان غالب و چیره گردان، و نور وی را مُستدام و همیشگی فرما، و به اهل بیت و فرزندان و پیروان او نیز بزرگی و کرامت عطا فرما تا موجب خنکی چشمان وی گردند.

پروردگارا! مقام و جایگاه حضرت محمد ﷺ را در بین انبیای گذشته والا و بلند گردان، و پیروان وی را زیاد و فراوان گردان و دوست‌داران و پیروان وی را نصرت دهنده و یاری کننده‌ی آئین و مکتب او قرار ده، و امت محمدی را پرنورترین و مؤثرترین امتها گردان و درجات آنها را بلند فرما و جایگاه آنها را در بهشت، وسیع و فراخ گردان، و ثواب و پاداش آنها را زیاد و فراوان فرما و آنها را در روز رستاخیز به خود نزدیک گردان و از زمرهٔ مُقَرَّبانِ درگاه خویش گردان.

پروردگارا! امت حضرت محمد ﷺ را پایدار و پیروز، و کامیاب و سربلند، و سعادت‌مند و موفق بگردان، و آنچه می‌خواهند به آنها عنایت بفرما و بیشترین سهم را در بهشت به آنها عنایت بکن. خداوندا! امت محمدج را به سوی خودت و رضای خودت مایل بگردان و بهشت فردوس را به آنها ارزانی بدار.

پروردگارا! حضرت محمد ﷺ را راست‌ترین مردم در گفتار، و موفق‌ترین آنها در سؤال و درخواست، و اولین آنها در شفاعت و پذیرش شفاعت، و بهترین شفاعت‌کننده برای امت، بگردان، تا در روز قیامت اولین و آخرین انسان‌ها در حق وی غبطه بخورند.

خداوندا! هر گاه در بین بندگان به فیصله و قضاوت پرداختی، پس حضرت محمد ﷺ را بهترین گوینده، و برترین عمل‌کننده، و بهترین هدایت‌یافته و برترین هدایت‌گر و بزرگترین راهنما و پیشوا بگردان. خدایا! پیامبر ما (حضرت محمد ﷺ) را راهنما و پیشوای ما بگردان و حوض کوثر او را محل ورود ما قرار بده. و ما را از پیروان آن حضرت، و از کسانی که بر سنت وی به طور کامل عمل می‌کنند قرار بده، و ما را بر ملت و مذهب وی وفات بده، و ما را از دوست‌داران واقعی و از پیروان راستین و از محبان حقیقی آن حضرت بگردان. خداوندا! ما را همراه با پیامبر اکرم ﷺ (در روز قیامت) در یکجا جمع بفرما، همانگونه که ما به او ایمان آورده‌ایم و او را ندیده‌ایم. خدایا! در روز قیامت بین ما و حضرت محمد ﷺ، اختلاف و جدایی میانداز، و ما را همراه و همنشین پیامبران، صدیقین، شهداء و صالحان و از مقربان درگاه خویش بگردان.

پروردگارا! بر حضرت محمد ﷺ درود و رحمت بفرست، همان محمدی که نور و چراغ هدایت و راهنمای به سوی هر خیر و خوبی و پیامبر رحمت، و از میان برنده غم و اندوه، و پیشوای پرهیزگاران و فرستاده پروردگار جهانیان است. براستی حضرت محمد ﷺ رسالت خویش را به نحو احسن، کامل کرد و آیات تو را به مردم ابلاغ کرد و به عهد و پیمانت وفا نمود و اوامر و فرامین تو را اجرا کرد و به دستورات جامعۀ عمل پوشاند و بندگان را از گناه و معصیت باز داشت، و با کسانی که تو دوست داشتی تا با آنها دوستی

شود، دوستی نمود، و با کسانی که تو دوست داشتی تا با آنها دشمنی شود، دشمنی نمود. پروردگارا! بر حضرت محمد ﷺ رحمت و درود بفرست.

خداوندا! درود بفرست بر جسد حضرت محمد ﷺ در بین اجساد. و درود بفرست بر روح حضرت محمد ﷺ در بین ارواح. و بر حضرت محمد درود بفرست در جایگاه بزرگان و برگزیدگان خویش. خدایا! هرگاه ذکر و یاد محمد ﷺ به میان می‌آید، بر او درود بفرست و از جانب ما نیز بر او سلام و درود بفرست تا به وی برسد.

پروردگارا! بر فرشتگان مقرب درگاهت درود بفرست. بر پیامبران پاک و پاکیزه‌ات درود بفرست. بر فرستادگان برگزیده و مخلصت درود بفرست، بر حاملان و نگهداران عرشت درود بفرست و بر تمام فرشتگانت درود بفرست. خدایا! بر جبرئیل و میکائیل و اسرافیل سلام و درود بفرست. بر «مالک» (نگهبان جهنم) سلام و درود بفرست. بر «کرام الکاتبین» (فرشتگانی که نیکی‌ها و بدی‌های انسان‌ها را می‌نویسند) سلام و درود بفرست، و بر اهل بیت پیامبر و پیروان و دوست‌داران آن حضرت ﷺ درود و سلام بفرست. و به اهل بیت ایشان، بهترین و زیباترین عطایا و احسان‌ها را که به اهل بیت پیامبران گذشته داده‌ای، عنایت بفرما، و به یاران و اصحاب پیامبرت، بهترین عطایا و انعاماتی که به یاران و دوستان پیامبران گذشته داده‌ای، عنایت بکن.

خداوندا! بر حضرت محمد ﷺ درود و سلام بفرست هنگامی که او را یاد کنندگان یاد می‌کنند. و درود بفرست بر حضرت محمد ﷺ هنگامی که غافل هستند از او غافل شدگان، و در همه حال و در همه وقت، بهترین سلامها و زیباترین رحمتها، و برترین درودها، و کامل‌ترین احسان‌ها و جامع‌ترین نعمت‌ها، و قشنگ‌ترین موهبت‌ها، و مبارک‌ترین تحیت‌ها را نثار پیامبر گرامی‌ات حضرت محمد ﷺ بکن.

پروردگارا! در دنیا و آخرت به ما نیکی عطا فرما و سرای دنیا و آخرت ما را خوش و خرم گردان و ما را از عذاب آتش دوزخ محفوظ نگاهدار.

پروردگارا! مرا و پدر و مادر مرا و تمام مردان با ایمان و زنان با ایمان و مردان مسلمان و زنان مسلمان و مردگان و زندگان آنها را بیمارز و قلم عفو بر گناهان ما بکش، بی گمان تو بر هر چیز توانا هستی.

پروردگارا! بر حضرت محمد و خاندان و پیروان او درود و رحمت بفرست، همچنانکه بر ابراهیم و خاندان و پیروان ابراهیم درود و رحمت فرستادی. بی گمان تو ستوده شده و با عظمتی. خداوندا! به حضرت محمد و خاندان و پیروان او برکت عنایت بکن، همچنانکه به ابراهیم و خاندان و پیروان او برکت عنایت فرمودی، بی گمان تو ستوده شده و با عظمتی».

* * *

دعا در مسجد قباء

برای زائران مدینه منوره، سنت است که روز شنبه بعد از طلوع آفتاب و پیش از زوال خورشید به مسجد «قباء» رفته و به پیروی از پیامبر ﷺ در آنجا دو رکعت نماز بخوانند، چون در حدیث آمده است: «پیامبر ﷺ پیاده و سواره، پایبند رفتن به مسجد قباء بود و روزهای شنبه به آنجا می‌رفت و دو رکعت نماز می‌خواند. [متفق علیه] و پیامبر ﷺ می‌فرماید: «کسی که در خانه‌اش وضو بگیرد، سپس به مسجد قباء رفته و در آن نماز بخواند، پاداش یک عمره را دریافت می‌نماید» [ابن ماجه].

و برای کسی که در این مسجد می‌آید، مستحب است که بعد از ادای دو رکعت نماز، برای خود و پدر و مادر و اقوام و خویشاوندان خود و پیروزی و موفقیت تمام مسلمانان دعا کند و برای خود و آنها طلب مغفرت و آمرزش گناهان را نماید و این دعا را بخواند:

«يَا صَرِيحَ الْمُسْتَضْرِحِينَ، يَا غِيَاثَ الْمُسْتَعِيثِينَ، يَا مُفْرَجَ كَرْبِ الْمَكْرُوبِينَ، يَا مُجِيبَ دَعْوَةِ الْمَضْطَرِّينَ، اِكْشِفْ كَرْبِي وَحُزْنِي كَمَا كَشَفْتَ عَنْ رَسُولِكَ وَنَبِيِّكَ مُحَمَّدٍ حُزْنَهُ وَكَرْبَهُ فِي هَذَا الْمَقَامِ، يَا حَنَّانُ يَا مَنَّانُ، يَا كَثِيرَ الْمَعْرُوفِ وَيَا دَائِمَ الْإِحْسَانِ، اَللَّهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ وَبَارِكْ عَلَي سَيِّدِنَا وَنَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَأَصْحَابِهِ وَأَهْلِ بَيْتِهِ أَجْمَعِينَ، بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ».

ترجمه: «ای فریاد رس بینوایان فریاد کننده، و ای یاری کننده بیچارگان درمانده، و ای برطرف کننده درد و غصه دردمندان، و ای اجابت کننده دعای واماندگان درمانده! درد و غصه و غم و اندوه مرا در این مکان مقدس

برطرف کن همانگونه که درد و غصه و غم و اندوه پیامبرت را در این مکان مقدس و متبرک، برطرف ساختی؛ ای خدای مهربان! و ای خدای احسان کننده! و ای خدایی که خیر و احسانش پیوسته و همیشگی و دائمی و سرمدی است!

پروردگارا! درود و سلام و برکت بفرست بر سرور و پیامبر ما حضرت محمد ﷺ و بر جملگی آل و اصحاب و اهل بیت او، به حق رحمتت ای مهربانترین مهربانان».

* * *

دعا در وقت داخل شدن

به «جنة البقيع»

«بقيع» مقبره مسلمانان در مدينه منوره است كه از زمان خود رسول خدا ﷺ گروه زيادي از ازدواج مطهرات و اولاد و اهل بيت نبوي، و بيش از ده هزار صحابه رسول خدا ﷺ در آن دفن شده‌اند و تا امروز نيز مسلمانان در آن دفن مي‌شوند.

و براي زائران مدينه منوره نيز به پيروي از رسول اكرم ﷺ مستحب است كه به زيارت «بقيع» آمده و به همان دعائي كه پيامبر اكرم ﷺ به حق آنها دعا مي‌کردند، دعا نمايد. و آن دعا اين است:

«السَّلَامُ عَلَيْكُمْ ذَارِ قَوْمٍ مُؤْمِنِينَ، وَأَتَاكُمْ مَا تُوعَدُونَ، غَدَاً مُّوَجَّلُونَ، وَإِنَّا إِن شَاءَ اللَّهُ بِكُمْ لَاحِقُونَ، أَنْتُمْ سَلَفُنَا وَنَحْنُ بِالْآثَرِ، يَغْفِرُ اللَّهُ لَنَا وَلَكُمْ وَأَسْأَلُ اللَّهَ لَنَا وَلَكُمْ الْعَافِيَةَ، وَيَرْحَمُ اللَّهُ الْمُسْتَقْدِمِينَ مِنْكُمْ وَالْمُسْتَأْخِرِينَ، أَنْتُمْ لَنَا فَرَطًا وَنَحْنُ لَكُمْ تَبَعٌ. اللَّهُمَّ لَا تَحْرِمْنَا أَجْرَهُمْ وَلَا تُضِلَّنَا بَعْدَهُمْ، وَاعْفِرْ لَنَا وَلَهُمْ. اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِأَهْلِ الْبُقَيْعِ الْعَرَقَدِ. أَمِينَ بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ».

ترجمه: «سلام بر شما ای گروه مؤمنان! و خدا کند به آنچه که نوید و مزده یافته‌اید برسید، و فردای قیامت است که نویدها و مزده‌های الهی به شما می‌رسد، و ما هم به خواست و مشیت الهی به شما ملحق خواهیم شد. شما طلبه‌داران و پیشقراولان ما هستید و ما نیز پس از شما می‌آئیم. خدا ما و شما را بیامرزد و زیر چتر مغفرت خویش بگیرد، و از خدا برای خود و شما عافیت و دوری از ناملایمات و چالش‌های دنیوی و اخروی و مادی و معنوی

می‌خواهیم؛ و خداوند به گذشتگان و آیندگان شما رحم کند. شما پیشگامان و پیشتازان، و طلایه‌داران و پیشقراولان ما هستید و ما پیروان شما هستیم (یعنی شما قبل از ما رفته‌اید و چهره در نقاب خاک کشیده‌اید و ما نیز بعد از شما خواهیم آمد).

پروردگارا! ما را از ثواب و پاداش گذشتگان و پیشینیان ما محروم مگردان و ما را پس از آنان به گمراهی و ضلالت مینداز، و ما و آنها را بیامرزد. پروردگارا! مردگان قبرستان بقیع را بیامرزد. خدایا! دعاهايمان را اجابت کن. به حق رحمت ای مهربانترین مهربانان»!.

دعای وداع با مدینه منوره

چون شخص زائر برای سفر و مراجعت به وطنش، قصد بیرون رفتن از مدینه منوره را می‌کند، برایش مستحب است که به مسجد نبوی رفته و بعد از ادا دو رکعت نماز (در هر کجا از مسجد که برایش میسر گردد)، بر پیامبر اکرم ﷺ و دو یار وفادارش: حضرت ابوبکر صدیق ﷺ و حضرت عمر فاروق ﷺ (به طریقه‌ای که قبلاً ذکرش رفت) سلام کرده و بعد از آن رو به قبله ایستاده و این دعا را بخواند:

«اللَّهُمَّ لَا تَجْعَلْهُ آخِرَ الْعَهْدِ بِحَرَمِ رَسُولِكَ، وَسَهِّلْ لِي الْعُودَ إِلَى الْحَرَمَيْنِ الشَّرِيفَيْنِ سَبِيلاً سَهْلاً بِمَنَّاكَ وَفَضْلِكَ، وَارْزُقْنِي الْعَفْوَ وَالْعَافِيَةَ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ، وَرُدَّنَا سَالِمِينَ غَانِمِينَ إِلَى أَوْطَانِنَا أَمِينِينَ.

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِجَمِيعِ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَالْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ، الْأَحْيَاءِ مِنْهُمْ وَالْأَمْوَاتِ. رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ. رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ. رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ. رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ.

وَ صَلِّ اللَّهُمَّ وَسَلِّمْ وَبَارِكْ عَلَي سَيِّدِنَا وَنَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ ﷺ وَعَلَى آلِهِ وَأَصْحَابِهِ أَجْمَعِينَ بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ».

ترجمه: «خداایا! این سفر را آخرین سفر من به سوی مسجد الحرام و حرم پیامبر گرامی‌ات مگردان، بلکه به وسیله فضل و کرم خویش به من توفیق بده تا دوباره بدون زحمت و مشقت به سوی «حرمین شریفین» (بیت

الله الحرام و مدینه منوره) بیایم، و از فیوضات و معنویات این سرزمین پاک و مقدس استفاده کنم.

پروردگارا! عفو و عافیت در دنیا و آخرت را بهره‌ام گردان و ما را با نعمت بزرگ عافیت و بردن ثواب و پاداش حج و زیارت، و با امن و امان از این سفر به خانه و کاشانه‌مان باز گردان.

پروردگارا! مرا و پدر و مادر و تمام مردان با ایمان و زنان با ایمان و تمام مردان مسلمان و زنان مسلمان و زندگان و مردگان آنها را بیامرز. خدایا! در دنیا و آخرت به ما نیکی عطا فرما و سرای دنیا و آخرت ما را خوش و خرم گردان و ما را از عذاب آتش دوزخ محفوظ نگاهدار. خدایا! در دنیا و آخرت به ما نیکی عطا فرما و ما را از عذاب آتش دوزخ محفوظ نگاهدار. خدایا! در دنیا و آخرت به ما نیکی و خیر عطا فرما و ما را از عذاب آتش دوزخ محفوظ نگاهدار.

پروردگارا! بر سرور و پیامبر ما حضرت محمد ﷺ و بر تمام آل و اصحابش، سلام و درود بفرست، به حق رحمتت ای مهربانترین مهربانان و ای رحم‌کننده‌ترین رحم‌کنندگان»!

منابع

- ۱- نووی، محی الدین ابو زکریا یحیی بن شرف، «الاذکار المنتخبة من کلام سید الابرار»، بیروت، لبنان، دار احیاء التراث العربی، ۱۳۷۵ هـ. ق - ۱۹۵۵ م.
- ۲- عبیدلی، محمد، «اذکار و ادعیة الحج و العمرة» [بی جا]، جمعیة دار البرّ، [بی تا].
- ۳- العبّاد البدر، «فضل المدينة و آداب سکنها و زیارتها»، ریاض، دارالمغنی، ۱۴۲۳ هـ. ق - ۲۰۰۳ م.
- ۴- ملّا علی قاری، علی بن سلطان محمد نور الدین، «الحزب الاعظم و الورد الافخم»، ترجمه عبدالرحمن ریگی، [بی جا]، مترجم، ۱۳۸۷ هـ. ش.
- ۵- فیروز، عبدالرحیم، «احکام و مناسک حج و عمره»، تربت جام، شیخ الاسلام احمد جام، [بی تا]
- ۶- دیویندی، محمد شفیع، «احکام حج در فقه حنفی»، ترجمه غلام محمد سربازی، زاهدان، صدیقی، ۱۳۸۱ هـ. ش.
- ۷- عتر، نورالدین، «کتاب الحج و العمرة»، بیروت، لبنان، مؤسسه الرسالة، [بی تا].
- ۸- قائدان، اصغر، «تاریخ و آثار اسلامی مکه مکرمه و مدینه منوره»، تهران، نشر مشعر، چاپ هشتم، ۱۳۸۶ هـ. ش.

۹- ملاً علی قاری، علی بن سلطان محمد نورالدین، «مناسک ملاً علی قاری»، پاکستان، کراچی، اداره القرآن و العلوم الاسلامیة، چاپ دوم، ۱۴۲۵ ه. ق.

۱۰- سرخسی حنفی، ابوبکر محمد بن احمد، «المبسوط»، بیروت، لبنان، دار الکتب العلمیة، ۱۴۲۱ ه. ق - ۲۰۰۱ م.

۱۱- کاسانی حنفی، علاء الدین ابوبکر بن مسعود، «بدایع الصنایع» بیروت، لبنان، دار الکتب العلمیة، ۱۴۱۸ ه. ق - ۱۹۹۷ م.

۱۲- ملاً علی قاری، علی بن سلطان محمد نور الدین، «مرقات المفاتیح»، بیروت، لبنان، دار الفکر، ۱۴۲۲ ه. ق - ۲۰۰۲ م.

۱۳- عینی، بدر الدین ابو محمد محمود بن احمد، «عمدة القاری، شرح صحیح البخاری»، بیروت، لبنان، دار احیاء التراث العربی، ۱۴۲۴ ه. ق - ۲۰۰۳ م.

۱۴- سہار نفوری، خلیل احمد، «بذل المجہود فی حلّ سنن ابی داود»، بیروت، لبنان، دار البشائر الاسلامیة، ۱۴۲۷ ه. ق - ۲۰۰۶ م.

۱۵- عسقلانی، احمد بن علی بن حجر، «فتح الباری بشرح صحیح البخاری»، بیروت، لبنان، دار الفکر، ۱۴۲۰ ه. ق - ۲۰۰۰ م.

۱۶- خرمدل، مصطفی، «تفسیر نور»، تہران، احسان، چاپ چہارم، ۱۳۸۴ ه. ش.